

Jiří Maštálka

MY A EVROPSKÁ INTEGRACE

**Praha – Štrasburk – Brusel
2016**

Vážení čtenáři,

v pořadí již čtvrtý svazek mé publicistiky dává nahlédnout do mé práce v Evropském parlamentu a v jeho politické skupině GUE/NGL od května 2015 do června 2016. Toto období bylo ve srovnání s předcházející dobou složitější a turbulentnější. Takzvaná migrační krize, nebezpečná politika NATO a EU vůči Rusku, hromadící se zásadní problémy vnitřní soudržnosti EU vrcholící referendem ve Velké Británii, při kterém se britští občané vyslovili pro opuštění tohoto

nadstátního celku, a bylo by možné pokračovat. Vůbec nejsem rád, že se naplnily některé z pesimistických závěrů a prognóz, které jsem ve svých článcích a vystoupeních formuloval...

Bohužel, doba následující asi nebude méně bouřlivá, pokud jde o dění na mezinárodní scéně a v samotné Evropské unii. Takzvaní kormidelníci EU by si měli konečně uvědomit pravý stav věcí a zabývat se takovými východisky ze současné krize, která by byla v zájmu takové evropské integrace, jež slouží občanům, nikoli neoliberální politice a nadnárodním korporacím; která bude založena na mírové politice, nikoli na konfrontačním kurzu a zbrojení, jež snad nemá obdoby.

My, levicově orientovaní poslanci EP sdružení ve frakci GUE/NGL, si klademe za úkol ze všech sil přispět k zásadnímu obratu EU směrem k Unii mírové, sociální a ekologické. Je však realitou, že o dění v EU rozhodují v první řadě její členské státy. Volby vnitrostátní jsou tak s volbami do Evropského parlamentu spojenou nádobou: podaří-li se měnit politické klima v jednotlivých členských státech EU, bude to mít vliv na EU jako takovou, na charakter a stav integrace.

Váš Jiří Maštálka

Špionáž USA proti celé Evropě

Aféra ve Spolkové republice Německo ohledně spolupráce Spolkové zpravodajské služby (BND) s Národní bezpečnostní agenturou Spojených států (NSA) při sledování politiků, orgánů Evropské unie a dalších subjektů nejen v Německu, ale po celé Evropě, se stává vážným problémem německé vládní koalice. Aktivní spolupráce BND s NSA i při sledování německých politiků a představitelů hospodářské sféry má za následek nejen vznik zvláštního vyšetřovacího výboru ve Spolkovém sněmu, ale také spory mezi koaličními partnery – sociálními demokraty a klerikálními stranami CDU a CSU.

Předseda SPD Sigmar Gabriel označil celou aféru za skandál, způsobilý vyvolat těžké vnitropolitické otřesy a poukázal na to, že po léta NSA za pomoci BND prováděla špionáž nejen proti Německu samotnému, ale také proti francouzské vládě, Evropské komisi a dalším „objektům“. Představitelé CDU a CSU vyzývají sociální demokraty ke „zdrženlivosti“ a podivují se nad tím, že takto se k sobě mohou chovat koaliční partneři. Jejich poměrně silným argumentem při „zklidňování“ sociálních demokratů je to, že spolupráce mezi BND a NSA byla svého času domluvena s vědomím někdejšího kancléře Gerharda Schrödera – sociálního demokrata.

Německá média nyní zveřejnila, že existuje tajný vládní dokument, ve kterém spolkový kabinet potvrdil, že NSA minimálně do srpna 2013 prováděla špionáž proti „německým a evropským cílům“; kromě cílů už výše uvedených se mělo jednat také o evropské politiky, orgány a instituce EU, ale také o ministry členských států EU! Bude proto nesmírně zajímavé, jak se německá politická scéna s aférou vyrovná. A hlavně, jak na ni bude v konečném důsledku reagovat reprezentace EU. Zvláště pak s ohledem na stále neprůhledná jednání týkající se velmi problematické a pro EU nebezpečné Dohody o volném obchodu a ochraně investic (TTIP), která je připravována mezi EU a USA.

květen 2015

Chystají USA také v Kyrgyzstánu „barevnou revoluci“?

Od 15. května má Euroasijská (hospodářská) unie nového člena. Stal se jím Kyrgyzstán, v pořadí už pátá země z někdejších patnácti svazových republik Sovětského svazu. Euroasijská unie tak zahrnuje vedle Kyrgyzstánu Rusko, Bělorusko, Arménii a Kazachstán. Jen připomenu, že koncepce Euroasijské unie jako hospodářské integrace dostala pevný obrys už před rokem 2012, a to jako zóna volného pohybu osob, zboží, kapitálu a služeb. Na rozdíl od Evropské unie ale euroasijská integrace nepředpokládá, respektive neusiluje, o hlubší jednotu politickou, sevřenou předimenzovaným normativním systémem. Trvalým principem zůstává suverenita členských států.

Ovšem vstup Kyrgyzstánu do Euroasijské unie má – alespoň z pohledu Ruska – větší význam (geo)politický než ekonomický, a to z hlediska rozvoje kontaktů a cest do Střední Asie. Kyrgyzstán přitom nebude partnerem neproblémovým. Po desetiletí lavírovali jeho nejvyšší představitelé mezi Ruskem a USA se snahou o co největší prospěch z obou stran. A dnes dávají bez okolků najevo, že bližší jim je přece jen košile než kabát a že velké sociální a ekonomické problémy, se kterými se Kyrgyzstán potýká, chtějí řešit za pomoci právě Euroasijské unie. Realitou také je, že statisíce Kyrgyzů pracují v Rusku, což má pro Kyrgyzstán dlouhodobě pozitivní sociální efekt.

Je zde však čím dál méně latentní komplikace. Příklon Kyrgyzstánu k Rusku a dalším zemím postsovětského prostoru se velmi, ale velmi nelíbí americké administrativě. Nestabilní politická situace v novém členském státu Euroasijské unie by prý mohla být úrodnou půdou pro další „barevnou revoluci“ s protiruským vyústěním. Američtí specialisté na státní převraty se už mají nacházet v hlavním městě Biškeku a pilně pracovat. Včetně formování „občanských iniciativ“ postavených na dolarech. Koncem tohoto roku se mají v Kyrgyzstánu konat parlamentní volby. Myslím, že budou dramatické a mnoho o nich uslyšíme.

květen 2015

Další rok v EP. S deseti předchozími za zády...

Je bezpochyby výhodou, když můžete na něco navazovat, pokračovat v už ověřených aktivitách nebo se naopak vystříhat kroků, které se třeba neosvědčí. Z tohoto hlediska je moje ohlédnutí za prvním rokem dalšího působení v Evropském parlamentu (EP) docela pozitivní. Díky tomu, že jste zhodnotili moje europoslanecké aktivity v letech 2004-14 velkým počtem hlasů v eurovolbách 2014, mohu s touto důvěrou hájit vaše zájmy v Bruselu i nadále. Děkuji za vaši podporu, snažím se ji nezklamat...

Důraz na právní otázky, ochranu spotřebitelů a vztahy s Ruskem

Poté, co se mi podařilo získat post místopředsedy Delegace EP pro spolupráci s Ruskou federací jsem si právě aktivity, spojené s udržováním těchto oboustranně nutných kontaktů, vytýčil jako jednu z priorit práce v EP. A to i s vědomím, nebo právě proto, že vztahy EU a Ruska procházejí nesmírně těžkým, složitým obdobím. Vzhledem k atmosféře kolem událostí na Ukrajině a zavedení sankcí proti Rusku jsou v současné době kontakty prakticky paralyzované. Ke škodě obou stran, což si i Unie pomalu začíná uvědomovat. Zjišťuje, že jednostranná sázka na nové, protirusky, nacionalisticky orientované ukrajinské vedení, které neřeší kritické problémy země a jejích obyvatel, a stále jen natahuje ruku pro další finanční podporu z EU, byla přece jen ukvapená.

Nicméně navzdory nepřátelskému klimatu ve vztazích se mi podařilo uskutečnit hned několik pracovních cest do Moskvy, Volgogradu i běloruského Minsku (hraje svoji roli v urovnávání krize) a v kontaktech s ruskými představiteli pokračovat. Včetně členů společné Delegace EU-Rusko, z nichž někteří jsou i na diskriminačně nesmyslné tzv. černé listině a je jim znemožněn vstup do zemí EU. Se zadostiučiněním musím konstatovat, že tyto pracovní kontakty mají podporu i řady eurposlanců z Delegace, která by právě měla být platformou pro urovnání vztahů Unie s Ruskou federací...

Před 70 lety jsme se dokázali spojit proti společnému nepříteli

Do tohoto kontextu mých poslaneckých aktivit v EP logicky zapadla i ojedinělá akce. Koncem dubna se podařilo zúročit měsíce do slova mravenčích příprav a mohl jsem společně s dalšími představiteli

li EP, Ruské mise při EU a města Volgogradu otevřít ve štrasburském sídle parlamentu unikátní expozici „70. výročí společného vítězství nad nacismem – od Stalingradu do Prahy“. Záměr ukázat, že v historii je právě vítězství nad nacismem příkladem, že lze spolupracovat nehledě na rozdílné politicko-ekonomické systémy a priority v zájmu občanů svých zemí, se povedl. Výstava měla velký ohlas a zavítali na ni poslanci i členové vedení EP napříč politickým spektrem, i když někteří nenašli odvahu překonat atmosféru oficiální unijní „rusofobie“ a našli si čas až mimo slavnostní vernisáž.

Z ohlasů na akci je patrné, že přispěla i k tomu, aby vzájemné kontakty mezi EP a ruskou stranou pokračovaly. Zároveň byla i dalším kamenem do mozaiky argumentů proti snahám překrucovat historii. Za významnou pomoc při realizaci tohoto významného projektu patří velký dík i řadě našich muzeí, archivů a památníků – za všechny připomenu alespoň Terezín, Lidice, Ostravu, Opavu, archivy v Praze i Československou obec legionářskou...

Právo, spotřebitelé, drobní podnikatelé, duševní vlastnictví

Jak už jsem předdeslal, v řadě témat mohu navazovat na aktivity z předchozích let v EP. K základním činnostem europoslanců – a také nejdůležitějším – patří bezpochyby práce v parlamentních výborech. Tam je možné nejvýrazněji zasahovat do znění parlamentních dokumentů, které pak v konečném důsledku ovlivňují náš každodenní život. Nelze na malé ploše věnovat pozornost všemu, a tak jen pro představu připomenu, že jsem se podílel pozměňovacími návrhy i jinou formou na přípravě dokumentů týkajících se práva duševního vlastnictví, obchodního tajemství, autorských práv, podmínek práce malých a středních podniků a vyjádřil jsem názor našich voličů k problému masové migrace do EU. Aktivně jsem se také zařadil do celoevropského hnutí proti přijetí diskriminační dohody o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství s USA (TTIP).

Informovanost občanů – voličů

Nerad bych zapomněl na důležitou součást svých priorit – snahu co nejvíc přibližovat dění v EP veřejnosti. Do tohoto kontextu zapadá pokračování mého dlouholetého projektu stáží v EP pro mladé zájemce, pozvánky pro stovku návštěvníků na exkurzi a besedu do EP

i besedy a publikační činnost doma v ČR – včetně stránek Haló novin. Z ohlasů od vás vím, že takové aktivity mají smysl a rád v nich budu i nadále pokračovat...

květen 2015

Jaké bude další směřování (nejen) sudetských Němců?

Po dlouhá desetiletí patřila k dominantním rušivým faktorům v česko-německých vztazích politika Sudetoněmeckého landsmanšaftu (SL) – organizace, kterou po roce 1945 založili Henleinovi pohrobci. Po desetiletí vládli předáci landsmanšaftu radikální rétorikou, požadovali navrácení „uloupené vlasti a majetku“, nevybíravě spílali prezidentu Benešovi, brojili proti prezidentským dekretům, či v Evropském parlamentu hlasovali proti přijetí České republiky do EU. Koncem února tohoto roku schválilo spolkové shromáždění SL velmi výraznou změnu stanov, která byla před pár dny slavnostně deklarována na 66. sudetoněmeckém dnu v Augsburgu: z cílů organizace byly odstraněny nároky na navrácení vlasti a majetku, resp. jeho restituci.

Náhlé „prozření“, nebo snad „polepšení“? Ani to, ani ono, ale přizpůsobení své politiky kontextu zahraniční politiky Spolkové republiky a především novým prioritám tzv. Svazu vyhnanců (Bund der Vertriebenen-BdV). Tato střešová organizace všech dvaceti německých landsmanšaftů se v posledních letech potýká s personální krizí, ale především s krizí vlastního smyslu bytí. Militantní rétorika a územní či majetkové nároky se nakonec ukázaly být reliktem a bariérou v integrované Evropě a nadto i v nové německé zahraniční politice, jejímž byly landsmanšafy vždy specifickým nástrojem (proto také byly a jsou spolkovou vládou finančně podporovány). Německo se stalo hegemonelem Evropské unie, a to jak ekonomickým tak politickým včetně aspektu vojenského. A jako takové je hlavním zastáncem a prosazovatelem koncepce tzv. nové evropské východní politiky, která odráží posun od priority národních států směrem k evropským institucím a Evropě nikoli států, ale národů a tzv. národních skupin. Dlouhodobým primárním cílem této koncepce je destabilizace a ovlivňování Ruska a jeho sousedů.

Sudetoněmecký landsmanšaft sice oficiálně ustoupil od svých cílů sledujících teritoriální a majetkové nároky, ale nevzdal se svého základního ideologického pojetí, podle kterého byl poválečný odsun Němců (mající mezinárodněprávní základ v Postupimské dohodě) bezprávím (a každé bezpráví přece implikuje nárok na satisfakci a restituci, i když není vyčtena), a nadále odmítá československé prezidentské dekrety jako kodifikaci tohoto „bezpráví“. Nadto vyškrtnutí požadavku majetkové restituce ze stanov organizace nevyklučuje přežití případné vznášení individuálních nároků za využití moderních právních nástrojů a cest včetně „evropských“. Ostatně nový předseda BdV Bernd Fabritius (narozený v roce 1965), který v roce 2014 vystřídal ve funkci Eriku Steinbachovou, to formuloval takto: „*Ve 21. století jistě nejde primárně o materiální vyrovnání, nýbrž o rehabilitaci nespravedlivého individuálního osudu.*“

Z hlediska česko-německých vztahů lze změnu stanov SL přesto uvítat jako krok mimo dosud přetrvávající velkoněmecké a sudetoněmecké tradice. Bude však jistě zajímavé sledovat, jakých změn případně dozná politika této organizace vůči ČR ve výše naznačeném kontextu.

květen 2015

Další válečné ohnisko začíná doutnat

Vláda Ruské federace vydala seznam nežádoucích osob pocházejících ze států Evropské unie. Tento seznam a čtyři česká jména v něm, včetně poslance Evropského parlamentu Jaromíra Štětiny či Karla Schwarzenberga, nejsou žádným překvapením.

Tomuto kroku předcházela „černá listina“ předložená Rusku Evropskou unií. A na této listině se bohužel nacházejí lidé, se kterými bychom se potřebovali oficiálně scházet v rámci práce Delegace výboru pro parlamentní spolupráci EU-Rusko. Kromě toho bylo jen otázkou času, kdy některým osobám z EU bude na ruské území zakázán vstup – a to pro jejich účast na různých akcích, řekněme, sporného charakteru, které pořádá centrální ukrajinská vláda. V souvislosti s tím došlo také k dosud snad nemyslitelnému paradoxu: zatímco někteří reálně uvažující Rusové nesmějí na Ukrajinu a do zemí EU, ukrajinský prezident nejen že pozval do země neblaze proslulého bývalého gruzínského prezidenta Saakašviliho a ihned mu udělil občan-

ství, ale jmenoval jej také gubernátorem Oděské oblasti. S ohledem na založení a vlastnosti Saakašviliho – včetně nesporné psychické nevyváženosti – se lze domnívat, že tento člověk má za úkol radikalizovat politickou situaci na jihu Ukrajiny, v blízkosti tzv. Podněsterské republiky, která se nachází pod ruskou vojenskou kontrolou. Další ohnisko válečného konfliktu tak začíná podle mne doutnat.

červen 2015

Otevřený dopis ministři zdravotnictví

Vážený pane ministře,

obracím se na Vás tímto otevřeným dopisem, protože cítím značnou naléhavost problému. Tak jako mnoho dalších osobností, včetně představitelů odborných lékařských kruhů, nesouhlasím s Vaším rozhodnutím odvolat z funkce ředitele Psychiatrické nemocnice v Dobřanech MUDr. Vladislava Žižku. Tento krok považuji za nesprávný a nespravedlivý nejen jako lékař, ale i jako europoslanec a občan ČR.

Nepochybně – jako všichni – lidsky vnímám tragédii, kterou způsobil psychicky nemocný člověk v minulých dnech. Je velkým neštěstím, že šlo už o třetí podobný případ v tomto roce. A považuji za velkou chybu, že odpovědné orgány, zejména Ministerstvo zdravotnictví ČR, nevyvodily z předchozích dvou tragédií takové důsledky a nepřijaly takové kroky, které by i prostřednictvím změn legislativy pomohly systémově zabránit podobným případům. Jsem totiž přesvědčen, že nejde o špatnou práci ani pana ředitele a jeho podřízených v Dobřanech, ani na dalších lékařských pracovištích.

Tragická událost, která se stala v Horní Bříze, byla Vámi řešena neprodleně pouze administrativně. Při vši úctě se nemohu zbavit dojmu, že odvolání ředitele PN v Dobřanech MUDr. Vladislava Žižky, přestože šetření komise, ustavené Vámi jako ministrem zdravotnictví, nepotvrdilo zavinění nemocnice, bylo pouhým alibistickým krokem. Ředitel i personál nemocnice v Dobřanech jednali v souladu se zákonem, za což je MUDr. Žižka trestán. Osobně tak mám nepříjemný pocit, že jste jako ministr zachraňoval „svou hlavu“ bez toho, abyste předložil reálné, relevantní návrhy, jak situaci v ČR v této oblasti zdravotní péče řešit. V resortu se delší dobu kupí problémy, které ale podobné populistické kroky, jako je odvolání ředitele, nevyřeší...

Nerozpakuji se proto vystoupit na podporu pana ředitele Žižky. Jak jsem se sám přesvědčil za třicet let společné činnosti v medicíně, jde o nejen o vynikajícího lékaře, ale i manažera. O to více mě osobně překvapuje Váš unáhlený krok, nehodný postu ministra zdravotnictví. I nedávná historie totiž ukazuje, že špatná kádrová politika resortu může jen uškodit, což ve svém důsledku znamená i možné ohrožení pacientů a to nejen psychiatrických.

červen 2015

Bouřlivé středeční jitro EP

Na základě úterního večerního rozhodnutí předsedy Evropského parlamentu Martina Schulze bylo zrušeno středeční hlasování o strategické dohodě volného obchodu mezi EU a USA (TTIP). Jako odůvodnění tohoto kroku použil předseda pravidlo Jednacího řádu, podle kterého může – v případě předložení neúměrně velkého množství pozměňovacích návrhů – vrátit dokument zpět příslušnému parlamentnímu výboru k dalšímu projednání.

Parlament ale hlasoval ve středečních ranních hodinách o něčem podstatně významnějším. Šlo o to, jestli se o smlouvě TTIP povede zevrubná rozprava, což si kontroverznost dokumentu i silný odpor evropské veřejnosti (petici proti TTIP podepsaly víc než dva miliony Evropanů) určitě zasluhuje. Ačkoliv naše frakce GUE/NGL důrazně trvala na uskutečnění středeční debaty, i s ohledem na nejednotnost názorů zejména uvnitř frakce vlivných socialistů, byla diskuse z programu pléna EP stažena a rovněž odložena.

Pro evropské občany toto pokrytecké rozhodnutí znamená, že vyjednávací tým, potažmo další evropské struktury, které se podílejí na vyjednávání nesmírně důležitého dokumentu, mohou i nadále mlžít a poskytovat selektivně upravené informace o „intrikaření“ za zavřenými dveřmi v zájmu vyhovět tlakům USA. Středečním ranním hlasováním tak většina EP, obrazně řečeno, vyhlásila „bobříka mlčení“ ohledně TTIP na další týdny. A tak se nabízí otázka, kam se poděla Unii tolik skloňovaná transparentnost, evropské hodnoty, k nimž patří i parlamentní demokracie...

červen 2015

Historický předěl v Bielefeldu?

Měl to být ryze pracovní sjezd, nezabývající se zásadními stranickými otázkami, a to jak kádrovými, tak programovými. Dopadlo to jinak. Sjezd německé Die Linke (Levice-DL), který proběhl o uplynulém víkendu v Bielefeldu, razantně vstoupil do dějin strany jako mezník v jejím politickém vývoji – zejména pokud jde o ambice ve Spolkové republice.

Postaral se o to předseda frakce DL ve Spolkovém sněmu Gregor Gysi, pro mnohé nejen v DL personifikace této strany i její předchůdkyně Strany demokratického socialismu (PDS); politik, který provedl PDS nesmírně těžkým obdobím od roku 1990 a spolu s Oskarem Lafontainem se zasloužil o to, že se nástupnická Die Linke stala respektovanou politickou silou nejen na východě Německa.

Gysi na sjezdu oznámil, že na podzim tohoto roku odejde z funkce předsedy frakce a skončí s vrcholovou politikou. Ve svém projevu se zabýval jak svou osobní politickou cestou a důvody, které jej přivedly k tomuto rozhodnutí, tak zásadními otázkami dalšího směřování Die Linke a jejího sebechápání v historických a aktuálních souřadnicích. V tomto ohledu je jeho řeč označována jako politický testament. Gregor Gysi předložil straně v pěti bodech své odpovědi na otázku, čím by se měla Die Linke vyznačovat, přičemž za zásadní lze označit první tři body. Především by to podle Gysiho měl být hluboce kritický vztah ke státnímu socialismu, tedy také k bývalé NDR, ale nikoli arogantní a bez znalostí a při respektování všeho pozitivního, co zaniklý systém přinesl.

Za druhé – a to vyvolalo jen skromný potlesk – musí DL občanům vysvětlit, co a proč jí vadí na kapitalismu, ale i to, co jí nevádí, co je dobré a zaslouží si zachování (například podle Gysiho efektivnost ekonomiky). Ústředním bodem Gysiho poselství však byl ten třetí: jednalo se o deklarování ochoty podílet se na spolkové vládě v koalici se sociálními demokraty (SPD) a Zelenými. A to za principu, že DL zůstane společenskou opozicí. Zvláštní, ale DL to prý podle Gysiho „může dokázat“.

Gysiho vystoupení v Bielefeldu mělo velký mediální ohlas. Nebyly ojedinělé komentáře shodující se v tom, že Gysi si pro svůj odchod

vybral správný moment: DL má na německé politické scéně právě dobrou pozici: je vůdčí opoziční silou ve Spolkovém sněmu, ve spolkové zemi Durynsko má premiéra, disponuje stabilizovanou organizační strukturou na západě Německa. Nelze také říci, že by Gysiho doporučení jít do spolkové vlády bylo něčím naprosto překvapivým. Právě s ohledem na aktuálně dobré politické postavení existuje v DL silný proud (představovaný platformou Fórum demokratického socialismu), který se touto myšlenkou zabýval už před sjezdem. Existuje však i vlivný proud tuto myšlenku přinejmenším kritizující (Komunistická platforma) s poukazováním na nesmiřitelnost pozic DL se stanovisky a politikou sociálních demokratů – ať už jde o ekonomické otázky, problém zahraničních misí Bundeswehru, export zbraní, politiku EU či aktuálně pohled na dění na Ukrajině.

Čeho by chtěla DL ve spolkové vládě dosáhnout? – zní častá otázka. Drobných ústupků ze strany SPD a Zelených za cenu ústupků svých, možná zásadních? Čeho by chtěla dosáhnout ve vládě státu, který se podílí na agresivní politice NATO, je světovou jedničkou v exportu zbraní, hegemonek EU a velmocí s ambicemi, překračujícími evropský rámec? Je rovněž zásadní otázkou, jaké podmínky by pro případnou účast ve vládě dali DL sociální demokraté a Zelení, vládnoucí dnes bez větších potíží s CDU a CSU.

Odpovědi na tyto otázky Gysiho politický odkaz nedává. Ani nepřipomíná, že když v jiných zemích šly do vládní koalice se sociálními demokraty resp. socialisty, strany, stojící nalevo od nich (Francie, Itálie, Portugalsko), dopadlo to pro ně vždy velmi špatně. Nebo je Německo natolik odlišné, že by se zde DL dokázala prosadit bez ztráty kreditu a své identity?

červen 2015

Gruzínský zachránce Ukrajiny s kaňkou

Nebývá zrovna časté, aby se ministry nebo jinak vysoce postavenými politiky stávali cizinci. A už naprosto ojedinělou originalitou je, že jde o bývalého prezidenta, který ale svou zemi opustil. Čelí totiž obvinění ze zneužití pravomocí a také ze zpronevěry státních peněz. Až do tak kontroverzní situace se dostal bývalý prezident Gruzie Michail Saakašvili. Teď už ve službách tzv. nového ukrajinského vedení,

keré ho v minulých dnech posadilo do funkce gubernátora Oděsy. Za přinejmenším podivný krok ukrajinského prezidenta Porošenka to označili nejen mnozí politici. „Kroucením hlavy“ se mimo jiné přidali i komentátoři televizních stanic BBC nebo CNN. Ty asi jen těžko budeme podezírat z náklonnosti k Rusku, proti kterému je jmenování gubernátora Saakašviliho i podle nich namířeno. Zazněl dokonce názor, že pro ukrajinského prezidenta je zarputilý antirusismus Michaila Saakašviliho tou nejdůležitější kvalifikací.

Pokud tomu tak je, a nic zatím nenasvědčuje, že ne, jsme svědky velice zvláštní situace například i z pohledu EU. Ta na jedné straně podepisuje asociační dohodu se současným prezidentem Gruzie Giorgiem Margvelašvilim, který ale zároveň požaduje v Kyjevě vydání svého předchůdce Saakašviliho, obviněného ze zmíněných činů zpronevěry státních financí a zneužití pravomocí. A na straně druhé aktivně podporuje politiku současného ukrajinského vedení v čele s prezidentem Porošenkem, který Saakašviliho angažuje jako zjevnou provokaci proti Rusku a navíc ještě „shazuje“ Ukrajince jako neschopné zastávat funkci gubernátora. Jen na okraj je pak možné dodat, že praxi nevolit tyto představitele regionů, ale jmenovat je prezidentem, mimo jiné kritizovala EU v případě Ruska jako nedemokratický způsob soustředění moci do rukou prezidenta.

Jmenování cizince na post gubernátora v kontroverzní Oděse a navíc natolik spornou postavu, jakou Michail Saakašvili je, si tak jen těžko lze vykládat jinak než jako další krok – navíc vědomý – ke zvyšování napětí na Ukrajině a dalšímu zostřování vztahů s Ruskem. Což není jen názor můj, mnoho dalších takových je možné najít v západních médiích.

červen 2015

Rusko a my pappenheimští

Znát své pappenheimské! Pokud to někdo tvrdí, myslí tím, že ví, co má čekat od svých lidí. Tedy že ví, jak se zachovají, na koho z nich se může spolehnout a komu naopak nevěří. O vznik tohoto úsloví se zasloužil německý básník a dramatik Friedrich Schiller, jenž tato slova vložil do úst Albrechtu z Valdštejna v tragédii *Valdštejnova smrt*. Valdštejn takto odpověděl emisarům Pappenheimského pluku, kteří se jej přišli zeptat, zda je pravda, že se chystá zradit císaře a přejít na

stranu Švédů. Vojáci chtěli projevit svou věrnost císaři, za což jim Albrecht z Valdštejna svým výrokem sice poděkoval, ale neodpověděl.

Komentátor Práva Alexandr Mitrofanov také zná své pappenheimské. Podle jeho komentáře *Naši evropští pappenheimští* jsou to europoslanci Pavel Svoboda (KDU-ČSL), Jaromír Štětina (TOP 09) a Michaela Šojdrová (KDU-ČSL) jako ti dobří a spolehliví pappenheimští, a Petr Mach (Strana svobodných občanů), Kateřina Konečná (KSČM), Miloslav Ransdorf (KSČM), Jan Keller (ČSSD) a moje maličkost jako ti, které má pan Mitrofanov přečtené ve špatném smyslu slova, tedy o kterých si nečiní iluzí. Důvod? Hlasování těch špatných pappenheimských proti usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. června 2015 o situaci v oblasti vztahů mezi EU a Ruskem, jejímž předkladatelem byl litevský poslanec Gabrielius Landsbergis.

„Kdyby se teda někdo ptal (...), co že se to děje v tom Rusku tam znepokojujícího, že my se o to máme tolik zajímat, může tuto rezoluci vyhledat a bod po bodu pročitat, proč si Evropský parlament myslí, že je nutné bít na poplach,“ napsal pan Mitrofanov. Mohu jen doporučit si toto usnesení přečíst. Pokud tak učiní člověk nepodléhající jednostranným informacím a dezinformacím, a priori neodmítající vše, co přijde z Ruska, jako *„putinovskou propagandu“*, může nikoli nesnadno dojít ke stejným závěrům, které vedly nás špatné pappenheimské k hlasování proti návrhu usnesení.

Ve vztazích mezi EU a Ruskem se nahromadilo v poslední mnoho problémů i zloby. Aby bylo možné tento proces zvrátit, což je v zájmu obou stran, je zapotřebí vytváření důvěry namísto sebeospravedlňování a velmocenského chování, je potřeba empatie namísto emocí, je nutná diskuse a kooperace namísto eskalace nedůvěry a osočování. Těmto nezbytnostem se zpravodaj vyhnul a nenastolil ani odpovědi na otázku, proč se vztahy s Ruskem nacházejí tam, kde jsou. Kde chybí objektivní a nezaujatá analýza, nemůže vzniknout ani žádná přiměřená strategie, pokud jde o tak významné a pro EU důležité vztahy, jako jsou právě ty s Ruskem. Ve svém vystoupení na plénu EP jsem také uvedl, že text usnesení skloňuje demokracii ve všech pádech, proklamuje zájem o dialog s Ruskem a přitom je vystaven tak, aby obnovení dialogu nadále bránil. Že zcela jednostranně obviňuje Rusko ze všech hříchů, co se do textu jen vešly...

Právě proto ti podle pana Mitrofanova špatní pappenheimští s předloženým textem nesouhlasili. A jedna historická drobnost na konec: Páni z Pappenheimu, obce u Norimberku, byli jedním z nejvznešenějších říšskoněmeckých šlechtických rodů. Když mistr Jan Hus stanul v provazech na hranici, pán z Pappenheimu prý „*tleskl rukama a pryč odjel*“, což byl povel katovi, aby hranici podpálil. Jak vidno, boj za pravdu je aktuální i v těchto pappenheimských souřadnicích. Leč obávám se, že panu Mitrofanovi šlo spíše o denunciaci než o historické paralely.

červen 2015

Brod je ještě daleko...

Doslova povodeň názorů, především rozhořčených a bohužel i velice vulgárních (jak je v poslední době smutným zvykem), se rozlila nejen v médiích, ale i na sociálních sítích kolem údajného rozhodnutí Evropského parlamentu zakázat nebo omezit fotografování na veřejných místech. Jsem přesvědčen, že kolem této otázky, která souvisí s autorskými právy a pravidly pro jejich uplatňování, vládně napjatá atmosféra částečně proto, že se na ní chce mnoho lidí mediálně „přiživit“. A pak především proto, že jsou lidem předkládány polovičaté nebo zkreslené informace. Takže si pojďme „nalít“ alespoň pár doušků „čistého vína“.

Především – Evropský parlament zatím vůbec nic nerozhodl. On navíc ani nic nařídit nemůže. Dokument, který tak jitří vášně, to je iniciativní zpráva o harmonizaci některých aspektů autorského práva, kterou zatím projednal jen právní výbor EP. Celý parlament se bude dokumentem zabývat pravděpodobně v červenci. A jeho postoj stejně má jen platnost stanoviska pro Evropskou komisi a nic nerozhodne ani nenařídí.

Z toho plyne, že se pro amatérské fotografie, turisty atd. nic nemění. Ve většině zemí EU si tak mohou fotit památky či jiné veřejné objekty nebo rodinné příslušníky u nich pro svá soukromá alba, jak chtějí. To platí třeba u nás, ale už ne například v Belgii a některých jiných zemích, kde mají pravidla přísnější. To už je ale letitá praxe.

Pravdou sice je, že v dokumentu právního výboru EP padl také návrh omezit tzv. svobodu panoramatu. To je to, co tolik burcuje ve-

řejnost. Osobně jsem se ve výboru postavil proti tomuto omezování práva lidí na svobodné fotografování veřejných objektů a byl jsem pro „svobodu panoramatu“ tak, jak platí i u nás. Nicméně většina poslanců právního výboru nakonec zastáncem „zdravého rozumu“ přehlasovala, a tak zvítězilo stanovisko o přísnějších pravidlech použití autorského zákona.

Dalším „douškem“ pravdy tedy je, že se Evropský parlament netouží vracet někam do prehistorie, jak se halasně rozkřikuje v médiích. Pro soukromé fotografy by nemělo dojít k žádné „šikaně“, pokud nebudou z fotografií například tisknout a pak prodávat pohlednice a podobně, což se už dnes, díky technice, často děje. Stále je to o rozlišování soukromého a výdělečného komerčního využití.

Do doby, než se o dokumentu bude hlasovat v plénu celého EP, je možné nadále podávat pozměňovací návrhy, a zpráva tak určitě bude vypadat jinak než dnes. Pořád tu ale bude později například prostor i pro členskou zemi, jak se k autorským právům ve veřejném prostoru postaví. Takže, pokud znáte ono lidové pořekadlo – *nač stahovat kalhoty, když brod je ještě daleko* – bylo by dobré ho teď uplatnit v praxi.

červen 2015

Předseda EP přešlapuje. Nikoli na místě – přes čáru...

Určitě není lehké stát v čele kolosu tak různorodého, jako je Evropský parlament. Rozmanitého co do priorit politických frakcí, národních zájmů 28 členských zemí i jednotlivých 751 europoslanců. I proto má ale předseda EP k ruce také místopředsedy, kvestora, konferenci předsedů – týmy nejen pro pomoc, ale zároveň jako „korekční“ nástroje.

Jistě to v současné neklidné době – problémy eurozóny, krize kolem Řecka, napjaté vztahy EU s Ruskem i stresově-výbušná situace s přílivem migrantů do Unie – nemá předseda jednoduché. Nicméně stále častěji registrujeme, že Martin Schulz přešlapuje. Nikoli na místě. Naopak, někdy to vypadá, jako kdyby se pouštěl do některých kroků bez rozvahy či naopak až moc ve vleku jakýchsi zájmů a dostává se tak „přes čáru“.

Nejnověji si vysloužil kritiku za to, že podlehl nutkání dát šanci své mateřské frakci socialistů S&D, aby si ujasnila postoj ke kontroverzní, velice důležité obchodní dohodě mezi EU a USA (známé pod zkratkou TTIP). Využil totiž „záštěrky“ velkého množství pozměňovacích návrhů k TTIP, aby jím zdůvodnil odklad hlasování pléna EP o zprávě k dohodě. A to bez konzultace s některými politickými parlamentními frakcemi. Byli jsme tak svědky rozhodnutí s pachutí autoritářských praktik. Navíc byla předsedou EP torpédována dlouhodobá, náročná práce poslanců ve výborech i svých skupinách.

Dalším přešlapem – a pro nejvyššího představitele EP pak naprosto nedemokratickým počínáním – bylo rozhodování Schulze ohledně vztahů a kontaktů EP s diplomaty a poslanci Ruské federace. Předseda EP se populisticky „svezl“ na rusofobní vlně vedoucích činitelů EU a zároveň podlehl tlaku německé kancléřky a Spojených států. A bez konzultace s dalšími vrcholnými orgány EP, politickými frakcemi, natož pak s poslanci, rozhodl o zamezení vstupu drtivé většiny ruských diplomatů do parlamentu a také o paralizaci kontaktů parlamentních skupin EP a Ruské federace.

Nedemokratičnost takového postupu vyvolala kritiku napříč politickými frakcemi a pro mnohé europoslance byla doslova šokující. Nepříjemný je i postup „oplácet“ stylem „oko za oko, zub za zub“, který navíc protivníkům vyčítáme. To všechno je naprosto v rozporu s principy parlamentní práce, když právně tato instituce, zastupující zájmy 500 milionů obyvatel Unie, je přímo předurčena být platformou pro dialog. Předseda EP přitom dialog omezuje...

Jsem přesvědčen, že pro kredit EP jsou podobné přešlapy jeho předsedy na škodu a že navíc znevažují práci většiny europoslanců. Nezbyvá než věřit, že kritika Martina Schulze, která se množí, nakonec povede k pozitivním změnám stylu jeho vedení Evropského parlamentu...

červen 2015

S kanonem na komára

Když někdo rozpoutá kampaň, která je neadekvátní masivností a použitím prostředků (i tzv. podpásových) vzhledem k objektu či protivníkovi, na kterého se stíhá, říká se, že jde s kanonem na ko-

mára. Tak nějak to vypadalo v posledních týdnech kolem problému „svobody panoramatu“ – lidsky řečeno, možnosti svobodně si fotografovat kulturní památky, architekturu nebo třeba umělecká díla, která se nám líbí při cestování světem.

Média totiž vyrukovala se soustředěnou palbou proti poslancům Evropského parlamentu s použitím nepravdivého, leč chytlavého a veřejnost provokujícího hesla „už si skoro nic na dovolené nevyfotíte, poslanci vám to zakážou“. Lež jako věž. Poslanci Evropského parlamentu především nemohou nikomu nic zakázat, což média musí vědět. Pokud ne, o to hůř. V krajním případě mohou europoslanci jen s nějakou legislativní úpravou v Unii souhlasit, či být proti, pokud se na ní domluví členské státy. Takže média i populističtí politici, kteří klacek proti „Bruselu“ hned zvedli a tlučou s ním hlava nehlava, vlastně „trefili kozla“ – tedy hodně se spletli. Žádný zákaz z EP prostě nevychází. Tím spíš, že bod o změnách pravidel ohledně „svobody panoramatu“, tedy fotografování ve veřejném prostoru, který by navrhoval, opakují, jen navrhoval, sjednocení pravidel v EU, z obšírného dokumentu o autorských právech nakonec vypadl. Což znamená, že EP nechává členskými zeměmi možnost si stanovit svoje pravidla, a ta u nás v této otázce nic nezakazují. Například na rozdíl od Francie a jiných zemí, kde jsou v autorských právech ohledně fotografování ve veřejném prostoru přísnější.

Nevím, kolikrát a jak ještě budu muset společně s dalšími europoslanci vyvracet tyto bludy, vysvětlovat novinářské kachny, jak zkresleným informacím říká kolega Pavel Svoboda z KDU-ČSL, který sice v našich médiích bojuje proti dezinformacím jako lev, ale v parlamentním výboru přitom hlasoval pro určité sjednocení pravidel v EU, které by sice upřesnily způsob komerčního využití fotografií, ale naši benevolentní praxi by poněkud zpřísnily. Čímž chci jen opět naznačit, že vše je to vlastně o tom, kdo jaké informace má a jaké chce nebo nechce lidem dát. Podstatné ale je, že se – zjednodušeně řečeno – i další kolegové europoslanci „umoudřili“ a Evropský parlament nakonec nedoporučuje omezovat fotografování z dovolené. I v dalších bodech jsme jen prezentovali, jaký názor na uplatňování autorského práva máme a jak budeme formovat svoje stanovisko, pokud Evropská komise s nějakou závaznou úpravou přijde.

Nehledě na tato vysvětlení si ale nejsem jistý, jestli hysterie kolem fotografií z veřejného prostoru skončí. Je to přece tak jednoduché a mediálně vděčné téma, i když při střelbě kanonem na komára byl trefen pověstný kozel.

červenec 2015

Mezník v dějinách EU

Tato událost a celý proces, který k ní vedl, bude mezníkem v dějinách evropské integrace, Evropské unie. Jeden z jejích členských států podlehl nevidaně brutálnímu nátlaku bruselských institucí a vlád dalších členských zemí EU v čele s Německem a stal se de facto moderní kolonií. Řecko prostřednictvím svého premiéra přijalo diktát takzvaného „třetího záchranného balíku“, který zásadním způsobem omezí práva suverenity tohoto státu. Premiér Tsipras, věřící v ideu demokratické a sociální Evropy, asi do poslední chvíle doufal, že výsledek řeckého referenda, při kterém se nedávno více než 60 procent Řeků vyslovilo pro odboj vůči věřitelům, mu při vyjednávání s „trojkou“ (tedy Evropskou komisí, Evropskou centrální bankou a Mezinárodním měnovým fondem) a šéfy vlád členských států EU pomůže. Nepomohl. Vládcí Evropy, mezi které bohužel nelze počítat Evropský parlament, nikdy nepřipustí, aby se národy vměšovaly do jejich svatého počínání.

Zřízení poručnického fondu pro garantování privatizace znamená přenesení řeckého státního majetku na instituce eurozóny. Privatizován bude energetický sektor, dojde k tvrdým reformám na trhu práce a trhu finančním, věk pro odchod do důchodu se v Řecku prodlouží, bude zavedena justiční reforma a „trojka“ dostane právo kontrolovat legislativní návrhy předkládané řeckému parlamentu a dohlížet na činnost ministerstev. Většího ponížení se Řekům snad dostat nemohlo.

Tsipras se domnívá, že většina Řeků se podřídí. To je však velmi sporné. Předně jeho vládní levicové hnutí Syriza zvítězilo ve volbách právě pro svůj deklarovaný odpor proti věřitelům a „trojce“. Pnutí v Syrize roste a jeho důsledky budou pro dění v Řecku výrazné, byť zatím obtížně odhadnutelné. A nelze nevpomenout na nedávnou řeckou historii, kdy vnitropolitické problémy měly velmi tragické vyústění.

červenec 2015

Budou dál občané Unii „ukradeni“?

Když přišla po přijetí Lisabonské smlouvy Evropská unie s institutem „Evropské občanské iniciativy“ (platí od dubna 2012), vypadalo to jako snaha evropské občany opravdu víc zapojit do politického života EU v otázkách, které se jich dotýkají nejpalčivěji. Snaha zmírnit demokratický deficit, na který si občané členských zemí Unie dlouhodobě stěžují, se ale postupně mýjela účinkem. Mnoho lidí je nadále přesvědčeno, že o jejich životě se rozhoduje bez nich „kdesi v Bruselu“.

Nutno podotknout, že přinutit Evropskou komisi v konkrétních případech jednat, není vůbec snadné. Občané musí v rámci „občanské iniciativy“ splnit řadu podmínek. Tou základní je, aby konkrétní iniciativu podpořil minimálně jeden milion občanů z nejméně sedmi členských států EU. (Je přesně určen i nutný počet podpisů z každé země – pro ČR je to minimálně 16 500 podpisů). Ale ani poté není Komise povinna přijít s žádným legislativním návrhem. Stručně řečeno: velké sliby, malé výsledky. Od zavedení tohoto nástroje jeho využívání neustále klesá. Občané jsou – mnohdy právem – přesvědčeni, že jejich názor nemá smysl, neboť stejně nebude při práci Komise nijak reflektován. Logicky tak narůstá pocit frustrace z činnosti evropských institucí a EU.

Stojí určitě za pozornost, že k několika tématům se v „občanských iniciativách“ vyslovilo více než šest milionů obyvatel Unie, ale pro nicotný dopad jejich názorů počet těchto „iniciativ“ klesá...

Není divu po zkušenosti například s výsledkem „občanské iniciativy“ ohledně dostupnosti vody pro obyvatele Unie. Tato iniciativa, kterou podpořilo podpisem víc než 1 650 000 lidí, v zásadě konstatovala, že voda nemá být jen komoditou k obchodování a ziskům firem, ale že občané Unie mají právo na dostupnost vody i v zájmu hygieny. Ani přes splnění všech podmínek ale Evropská komise žádný dopad iniciativy nepřipravila a formálně názor lidí odmítla.

Dalším z křiklavých příkladů, který podporuje názor občanů, že jejich hlas je v EU „až na druhém místě“, je vyjednávání dohody o Transatlantickém partnerství s USA, tzv. TTIP. I přes statisíce podpisů občanů shromážděných pod peticí jasně odmítající tento návrh,

dalo poslední plénum Evropského parlamentu „zelenou“ dalšímu vyjednávání této smlouvy...

Že by se však věci mohly změnit, jsem se přesvědčil při nedávném hlasování Právního výboru EP. Na programu byla zpráva, hodnotící právě využívání tzv. „evropské občanské iniciativy“.

Společně s Kateřinou Konečnou jsme dokázali v Právním výboru předložit a prosadit řadu pozměňovacích návrhů, jimiž např. vyzýváme Komisi, aby umožnila zjednodušení systému připojení se k občanské iniciativě, např. prostřednictvím mobilní aplikace. Dále aby zvážila možnost využití digitálního podpisu, aby využila veškerých prostředků komunikace ke zvýšení povědomí občanů o možnosti podílet se na takové iniciativě a podobně. I když ne všechny naše návrhy výbor přijal, alespoň za naši frakci jsme tak Komisi vyslali jasný signál: „Přestaňte dávat najevo, že jsou vám občané ukradeni, aby se nakonec neukázalo, že budete ukradeni vy jim!“

červenec 2015

Fenomén Posselt

Přezdívá se mu různě (včetně narážek na jeho fyziogonii), a pokud jde o Evropský parlament, lze se setkat s tím, že Bernd Posselt, šéf Sudetoněmeckého landsmanšaftu, bývá označován za „neodvratitelného“, za *fantoma Evropského parlamentu* nebo prostě jako *fenomén Posselt*. Řeč je totiž o tom, že přesto, že při loňských volbách do EP Posselt nebyl zvolen za svou mateřskou bavorskou CSU, chová se tak, jako by byl poslancem stále. Jako ex-poslanec má Posselt právo na vstup do prostor Evropského parlamentu a na využívání jeho zázemí – skromné kanceláře, telefonu, počítače... A tak se pravidelně objevuje ve Štrasburku v době plenárních zasedání, účastní se jednání výborů, své bývalé politické frakce a různých odborných skupin v Bruselu, mívá vážně vnímané slovo na rokování skupiny europoslanců zvolených za CSU. „*Jsem první čestný poslanec Evropského parlamentu,*“ prohlašuje.

Lze mít celkem jednoznačné narážky na Posseltovo vzezření, ale nelze nerespektovat jeho pracovitost, komunikativnost, zanícení pro politiku a politicko-taktickou flexibilitu. Vlastně nikdo neví nic o jeho soukromém životě, o jeho hobby, o tom, kde bydlí a jak tráví vol-

ný čas – má-li vůbec nějaký mimo politický život. Cesty do Bruselu a Štrasburku hradí Posselt ze svého a může tak v těchto místech nadále navazovat a udržovat pracovní kontakty, získávat informace, vydávat tisková prohlášení...

Jak napsal německý list *Merkur*, mnoho lidí ani nepostřehlo, že Posselt už poslancem není. Ovšem neobhájení poslaneckého mandátu neznamena, že Bernd Posselt je bez politických funkcí. Vedle už zmíněného postu předáka Sudetoněmeckého landsmanšaftu stojí v čele Křesťanskosociální unie (CSU), kde zastává funkci pověřence pro střední a východní Evropu. „*Je to už 25 let, kdy jsem se účastnil od Čech po Rusko, od Baltu po Bulharsko, všech demokratických revolucí proti komunistické diktatuře,*“ pravil Posselt v prosinci minulého roku. „*Předtím jsem skoro deset let z pověření Panevropské unie aktivně podporoval hnutí za svobodu a bojovníky za lidská práva v tomto prostoru (...) Mým úkolem nyní bude převést do zahraničně-politické práce CSU široké předivo vztahů ke všem národům bývalého východního bloku, jak jsem to už dříve dělal v Evropském parlamentu.*“

Posseltovu pověstnou politicko-taktickou flexibilitu, jeho houževnatost a důslednost nutno hledat také za každým důležitým politickým krokem Sudetoněmeckého landsmanšaftu – včetně nedávného „zřeknutí se“ dříve prosazovaného nároku na vlast a majetek. Pokud jde o Čechy a Českou republiku, drží se důsledný Posselt zásady, kterou jednou vyjádřil – odvolává se na své trvalé ovlivnění neblaze proslulým henleinovcem Waltrem Becherem – ve vztahu k takzvaným Benešovým dekretům, ale která platí pro Posseltem vedené sudetské Němce a jejich potomky obecně: „*My náš tlak nezvolníme. My nebudeme odpočívat a neoddechneme si, dokud toto bezpráví, které není žádným bezprávím minulosti, nýbrž nadále trvajícím, nebude přemoženo.*“

Panu Bělobrádkovi lze možná blahopřát k tak zajímavému a výkonnému příteli. Otázkou je, jaké budou po Bělobrádkově nedávné návštěvě Mnichova jeho další kroky s ohledem na zájmy a cíle (včetně těch nedeklarovaných, ale reálně existujících) landsmanšaftu.

červenec 2015

„Poněkud nahořklé letní okurky“

Letní sezóně se často z pohledu převážně nepříliš zajímavých událostí říká sezóna „okurková“. Byť jsou v tom okurky nevinně a období na závažnější události chudé daly pojmenování jen proto, že koresponduje s jejich hlavní sklizní.

Němci ji mimochodem nazývají „letní díra“, anglicky je to zase „hloupé období“. Nezasvěcený čtenář tento mediální čas pozná například podle velké frekvence zpráv o záhadných obrázcích v obilí, i když jde o projevy recese a nikoli o díla mimozemšťanů...

Letos se ale okurková sezóna zrovna nekoná. Alespoň zatím. Postaraly se o to nejen kauzy „krize v Řecku“ a „problému uprchlíků (na cestě) do zemí EU“, ale i další témata – katastrofa u Studénky, soud s Davidem Rathem a další.

Ale letní „okurková“ přinesla zatím i pár dalších, dost důležitých událostí, které se ovšem do popředí v médiích příliš nehrnou. Možná záměrně, protože jejich kontroverznost by zbytečně dráždila veřejnost, dovolenkově už naladěnou. A pověstné „okurky“ by tak mnoha lidem připadaly docela hořké...

Kupříkladu návštěva Vrchního spojeneckého velitele pro transformaci NATO Jean-Paula Palomérose, který v rozhovorech s našimi politiky a vojenskými partnery kritizoval vládu za podfinancování armády. Naopak si pochvaloval nedávné cvičení jednotek, včetně českých vojáků, v Polsku a také avizoval další vojenská cvičení. Velké manévry Trident Juncture budou na území Španělska, Portugalska a Itálie, a cvičení se uskuteční i v Německu.

Je pochopitelné, že zvýšené aktivity NATO s nebývale vysokým počtem vojáků, jako tomu má být při Trident Juncture, nebo současně provokativní cvičení jednotek NATO a ukrajinské armády, jsou namířeny jako demonstrace síly vůči Rusku. Divím se, že se NATO vůbec „diví“ kritické reakci z Moskvy, když záměry jsou tu jasné poměrně dlouho. Navíc strkat další a další miliony do cvičení v době, kdy jsou spíš potřeba k řešení kauzy uprchlíků do zemí Unie, je přinejmenším nezodpovědné. Nicméně psychologický tlak na Rusko se stupňuje. Je to vidět třeba i v Moldavsku, kam se aliance snaží rozvinout svá chapadla.

A tak se zdá, že letošní letní okurková sezóna přináší úrodu poněkud „nahofklou“. Co víc, je to „úroda“ nikoli tak letně nevinná, jak by se na první pohled mohlo zdát...

červenec 2015

Pokračovatelka NSDAP na scéně

Kdysi to začalo podobně: pár lidí s extrémně nacionalistickými i antisemitskými názory založilo politickou stranu. Zprvu marginální, skoro bez povšimnutí, zato však radikální slovy i skutky. A za pár let Nacionálně socialistická německá dělnická strana (NSDAP) ovládla Německo a rozpoutala nejstrašnější válku v dějinách.

Ve Spolkové republice Německo je už několik měsíců na silném vzestupu nová neonacistická strana nazvaná III. cesta (Der III. Weg), a to hlavně v Braniborsku, Duryňsku, Sasku a samotném Berlíně, tedy především ve východních spolkových zemích. Její začátky byly stejně skromné, jako její historické předchůdkyně NSDAP: Zakládací shromáždění III. cesty, konané v září 2013 v Heidelbergu, mělo v médiích mizivý ohlas a zdálo se, že tato strana, podobně jako jiná neonacistická seskupení, se brzy rozplyne a zmizí kvůli nedostatku přívrženců. Opak se stal pravdou.

Předáci III. cesty v čele s předsedou Klausem Armstroffem promyšleně a umně využili situace v Bavorsku, kde byla v červenci loňského roku zakázána neonacistická militantní Svobodná síť Jih, a III. cesta se stala vlastně její nástupnickou organizací. Převzala členy „sítě“ a její struktury a na tomto základě potom rychle expandovala do jiných spolkových zemí, hlavně na východ Německa. Nejen však tam, III. cesta cílevědomě vytváří v celém Německu své takzvané opěrné body, pracuje cílevědomě a důsledně, její aktivity jsou velmi četné. Předáci III. nezastírají, že jim jde o to, aby zbavili dominantního postavení na západoněmecké krajně pravicové scéně Nacionálnědemokratickou stranu Německa (NPD). Snaží se verbovat její členy a funkcionáře, ale aktivně v tomto smyslu zasahuje i do jiných, třeba i neoficiálních struktur (včetně třeba tzv. rockerů). Přitom, jak upozorňují někteří němečtí novináři a politici, program III. cesty je částečně převzatý přímo od NSDAP.

Radikalizace společnosti, způsobovaná aktuálně především přílivem uprchlíků z Afriky a Asie do Evropy, je pro III. cestu živnou půdou. Silící krajně pravicové hnutí je ostatně příznačné nejen pro Německo, ale jak se zdá, pro „kormidelníky“ Evropské unie to není věc, která by zasluhovala větší pozornost. Jak daleko však je od různých ukrajinských paramilitárních formací, honosících se prapory s hákovým křížem a runami SS, k „opěrným bodům“ III. cesty u našich sousedů?

srpen 2015

Apartheid v Evropské unii

V Evropském parlamentu je často velmi obtížné upozorňovat na problémy týkající se porušování lidských práv v členských státech EU. Vyvolávání rozprav na toto téma prostě není žádoucí. Proto se vedení EP snaží nastolovat témata souvisící s Ruskem, Běloruskem, Čínou nebo s nějakými africkými či asijskými zeměmi, aby se onen metaforický vlk napapal a kozička, tedy EU, zůstala nedotčená. Když se o problému nemluví, tak přece neexistuje, a snahy levice a levicových médií se jím zabývat jsou z různých důvodů slabé a neúčinné.

Leč občas se stane, že na jistý problém upozorní subjekt mimo EU, nadto takový, jehož hlas v Evropě, ale i ve světě nelze přeslechnout. Švýcarský list *Neue Zürcher Zeitung* tak učinil 28. července, když zveřejnil zásadní komentář o „apartheidu v Evropské unii“, konkrétně v Lotyšsku.

Je to přitom problém letitý. Ačkoliv oficiálně podle základních právních norem EU požívají národní menšiny v členských státech stejných práv (minimálně) jako většinové obyvatelstvo, v Lotyšsku tak tomu není. V zemi, která má přes dva miliony obyvatel, žije na 270 000 nikoli takzvaných, ale oficiálních *neobčanů*. Tito lidé nesmějí volit a být voleni do zastupitelských sborů včetně komunální úrovně, nesmějí zastávat funkce ve státním aparátu a donedávna ani nesměli volně cestovat v rámci schengenského prostoru, ale EU uznala i zvláštní pasy *neobčanů* pro jejich vnitřní pohyb bez víza. Tím však nepřímo akceptovala jejich protiprávní status, neboť titulní strana pasu nese označení *neobčan*.

Oficiální lotyšský status neobčan mají „všechny osoby, které se usídlily v Lotyšsku během sovětské okupace v letech 1940-1991 (!) nebo sem byly přesídleny sovětskou mocí“. Po vyhlášení lotyšské samostatnosti v roce 1991 bylo státní občanství uděleno jen těm osobám, které žily v Lotyšsku už před rokem 1940, a jejich potomkům. List *Neue Zürcher Zeitung* také upozornil na velmi zvláštní lotyšskou důslednost: Na rozdíl od Estonska, kde existuje podobný systém *neobčanství*, se v Lotyšsku rodí stále noví *neobčané*. Pokud dva *neobčané* spolu mají dítě, tak to nedostává automaticky lotyšské občanství, jak je tomu v případě jiných dětí. Je to apartheid, konstatuje švýcarský list.

Režimy, které uplatňují politiku apartheidu, ať už z rasových, náboženských nebo etnických důvodů, mívají také speciální kontrolní instituce, které na takovou politiku mají dohlížet. V Lotyšsku je to takzvané úřední jazykové centrum, přezdívané obyvatelstvem „jazyková policie“. Jeho pracovníci po celé zemi kontrolují, zda se v soukromých firmách „nemluví příliš rusky“. Podezření, že se tak děje, může příslušnému úřadu sdělit každý, ba občané jsou k tomu nabádáni. A zjistí-li úřad nějaký „jazykový delikt“, následuje citelný finanční postih. Že se vám to vše zdá neuvěřitelné? Inu, listu *Neue Zürcher Zeitung* také. Proto také označil status *neobčanů* za skandál. Přesněji za jeden ze skandálů Evropské unie!

srpen 2015

Dobrý sluha, nebo zlý pán?

Jaderný, jaderná, jaderné – vypadá to jako rozcvička skloňování přídavných jmen před začátkem dalšího školního roku. V podobných a také dalších tvarech jsme si ale v poslední době mohli přečíst také mnohé informace s jedním společným jmenovatelem, kterým je jaderná energie. Dobrý sluha, ale také hodně zlý pán. To když se vymkne kontrole, nebo je dokonce vědomě zneužita. Mimochodem – opravdu skoro jako rozcvička či trénink na duben příštího roku, kdy si připomeneme už třicet let od tragické havárie jaderné elektrárny Černobyl, to vypadalo, když se média pustila do nafukování nebezpečí z požáru stovek hektarů lesa nedaleko elektrárny. Některá dokonce vytáhla strašáka v podobě spekulací o tom, jestli snad nemůže až

k nám doletět nějaký radioaktivní dým. Přitom žádná zvýšená nebezpečná radioaktivita ve spojitosti s požárem zaznamenána nebyla...

Ale vraťme se k variantě „jaderný“, často používané ve spojení výbuch. Také ta byla v poslední době hodně frekventovaná – uplynulo totiž sedmdesát let od amerických jaderných útoků na japonská města Hirošimu a Nagasaki. Že šlo o bezprecedentní zneužití jaderné síly proti civilnímu obyvatelstvu, jakkoli se to snažili obhájci tohoto amerického brutálního činu omlouvat potřebou záchranu životů amerických vojáků ve válce s militaristickým Japonskem, to si přiznávají soudní, objektivní lidé na celém světě. Zlý pán – džin v podobě atomové bomby byl vypuštěn z láhve a jen v Hirošimě má americký hazard za sedmdesát let na svědomí 260 000 životů. To jsou japonské oficiální údaje. Skoro není divu, že se tak nechvalné výročí v samotných Spojených státech až tak moc nepřipomínalo. Opravdu není na co být hrdý, možná si uvědomili Američani.

Nikterak jim to ale nebrání hrát si s „ohněm“, se kterým je to stejné jako s „jádrem“, pokud jde o onu službu či panování... V případě zkoušky balistické rakety „Minuteman III“, která může nést až tři samostatně naváděné jaderné hlavice, už hrdost ve Spojených státech zavládla. A tak se o úspěšném testu zbrojního arzenálu, paradoxně či možná zrovna symbolicky, jen pár dnů po výročí jaderného bombardování Japonska, hrdě Američané chlubili. Kdežto naše údajně svobodná a objektivní média zaznamenala test rakety pro jaderné hlavice jen stručně zpravodajsky, bez komentáře. Jakou mediální „dělostřeleckou palbu“ by asi spustila v případě takové zkoušky například na straně Ruska nebo Číny a jak velké strašáky by vytáhla, to si už umíme představit.

Je to podobné, jako když se proti rozumnému, mírovému využívání jaderné energie, hodí jejím odpůrcům neustále opakovat a zkreslovat fakta o havárii v jaderné elektrárně v japonské Fukušimě. Třeba už jen tím, že se prostě neuvede nebo do pozadí zastrčí příčina – nebývale silné zemětřesení – kvůli kterému ke katastrofě došlo, aby se tak posílily argumenty proti využívání jaderné energie paušálně.

A tak i skloňování přídavných jmen „jaderný, jaderná, jaderné“ o letošních prázdninách potvrdilo, že s událostmi a výročími se často pracuje, jak se to zrovna hodí. Bohužel nejen u nás, ale podobně tomu

často je i na půdě Evropského parlamentu, který se také vrací „do lavic“. Bude potřeba dost úsilí podobným tendencím znovu čelit...

srpen 2015

EU: byrokracie s cílem odbyrokratizování?

Evropská komise přišla s projektem, který není ani tak nový či pozoruhodný jako po léta už opravdu nutný: hodlá provést revizi vsutku přebujelého unijního zákonodárství, a to pod krásným heslem „lepší zákonodárství“. Představa Komise je rozprostřená na více než 700 stranách (!), rozdělených do devíti tematických celků a existujících pouze v jazyce anglickém. Tento rozsáhlý dokument byl zaslán Evropskému parlamentu a Radě s návrhy ohledně meziinstitucionální spolupráce.

Další dokumenty se zabývají zřízením dvou tzv. evaluačních grémií, tedy odborných skupin, které by měly systematicky hodnotit kvalitu stávající legislativy. První grémium, složené z expertů Komise a externistů, se má zabývat hodnocením sociálních, ekonomických a ekologických důsledků právních norem. Druhé, složené ze zástupců členských států a vybraných zájmových skupin, má zkoumat, nakolik právní normy obsahují byrokratické a administrativní zbytečnosti.

Do debaty, týkající se rok co rok z různých míst a úst opakovaného volání po zjednodušení unijní legislativy, se zapojilo už více než padesát organizací a iniciativ občanské společnosti, které chtějí kriticky sledovat postup Komise. Tyto subjekty vesměs poukazují na to, že Komise za pomoci svých grémií hodlá v rámci projektu „lepší zákonodárství“ oslabit nebo odstranit ty normy, které chrání sociální práva a zachovat nedotčené právní předpisy, vyhovující podnikatelským imperativům. A je naprosto pochopitelné, že občanské organizace a iniciativy kritizují, že pod heslem zjednodušení legislativy a odbourávání byrokracie je podporován další byrokratický nárůst práv cestou vytváření různých grémií a odborných skupin. Komise totiž počítá také s tím, že i Evropský parlament a Rada EU bude v budoucnu provádět své vlastní evaluace, pokud předloží podstatné návrhy na změnu legislativních návrhů Komise. A čím jiným než nějakými novými grémií či výbory nebo odbornými skupinami...

Před pozadím kvantitativně přebujelého práva EU a také předmětů, resp. oblastí, které jsou nebo mají být právně regulovány, je zlepšení konzistence práva nutné a vyšší komplexnost různých jeho materiálů odůvodňuje také *přiměřené* nasazení nástrojů pro evaluaci včetně zapojení expertů a zájmových skupin. Ovšem při předchozích aktivitách Komise v tomto směru bylo evidentní vyloučení jistých skupin a demokratických postupů – tady mám na mysli především exkluzivní konzultace Komise se zástupci podnikatelských svazů v záležitostech týkajících se pracovníprávních vztahů. Takže pokud mají být nové intence Komise v oblasti „lepšího zákonodárství“ a odbourávání byrokracie v EU účinné a ve prospěch především občanů, obávám se, že tohoto cíle nebude (opět) dosaženo. *září 2015*

Za násilí proti migrantům může NDR?

Násilnosti na východě Německa, provázející odpor některých obyvatel proti přijímání migrantů, byly a jsou organizovány i realizovány přívrženci krajní pravice. Vzhledem k tomu, že jde právě o země bývalé Německé demokratické republiky, lze se dovídat z našich, německých, ale třeba i polských médií, že za východoněmecký neonacismus může právě bývalá NDR, její model socialismu. Je to nesmysl, ale přeneseně NDR za výše uvedený trend opravdu „může“: tím, že zanikla, či spíše byla zlikvidována.

Pseudoargument, že někdejší socialismus v NDR jako takový připravil půdu současnému šovinismu a rasismu, může snad posilovat názorovou úroveň těch, kdo tomu čtvrt století od zániku NDR prostě věří, aniž by se zajímali o podstatu celého problému. Podle mne existují tři zásadní faktory, ovlivňující v tomto ohledu zvláštním způsobem politické klima v nových spolkových zemích. Za prvé, je očividné, že struktura obyvatelstva těchto zemí byla v důsledku sjednocení Německa deformována v důsledku průmyslových a sociálních propadů. Obrovská deindustrializace východního Německa vedla k tomu, že mnoho především mladých a vzdělaných lidí se odtud prostě odstěhovalo; tedy těch, kdo by se mohli výrazněji antifašisticky a antirasisticky angažovat. V důsledku trvalé sociální deprivace vzhlíží mnoho z těch, kteří na východě Německa žijí, k pravicově extrémním, tedy jednoduchým a rázným řešením.

Je faktem, že regiony jako Saské Švýcarsko, části Duryňska nebo Meklenburska-Předpomořanska platí už delší dobu za bašty neonacistických struktur, které obsahují jak ozbrojené militanty, tak třeba „řádne“ členy obecních zastupitelstev. V samotném Německu není zdaleka ojedinelý názor, že zbytnění těchto struktur má hodně společného s činností německých tajných služeb a policie. Zatímco antifašistické demonstrace jsou například v Sasku pravidelně kriminalizovány všemi možnými prostředky zemským ministerstvem vnitra, vůči neonacistům je státní moc nápadně zdrženlivá. Výrazné je to zejména v případě tajných služeb. Jak bylo zjištěno, jen ve spolkové zemi Duryňsko (Thüringen) bylo ještě nedávno na dvacet procent organizovaných neonacistů informátory tajných služeb, a to nikoli proto, aby tajné služby za jejich pomoci neonacistické struktury rozbíjely. Ukázalo se totiž, že východoněmecké neonacistické struktury by bez své pozoruhodné spolupráce v první řadě s Úřadem pro ochranu ústavy zdaleka nemohly být tak silné a že peníze takto získávané od tajných služeb zvýšily akceschopnost a militantnost krajní pravice.

Tím třetím faktorem je skutečnost, že oproti starým spolkovým zemím, kam už od počátku šedesátých let směřovali tzv. gastarbajtři i se svými rodinami (zejména z Turecka a Jugoslávie), byly východoněmecké země monoetnické. A v takových zemích je akceptování nepřátelství vůči cizincům – s pozadím, které jsem naznačil výše – snadnější, zvláště když migrační vlna je tak masivní, jako je tomu dnes.

Leč hlavně a v první řadě je třeba se ptát: co a kdo vyhání uprchlíky z jejich domovů? Kdo a čím politika stojí v pozadí celé té obrovské tragédie? Reakce na migranty, ať už u nás, v Německu nebo Maďarsku, je totiž až druhotným problémem.

září 2015

Pojmenovat „koně a jezdce“

V souvislosti s „uprchlickou krizí“, která otrásá Evropou a zřejmě bude mít závažné důsledky pro Evropskou unii jako takovou, se o tučné titulky v německých médiích postarala strana Levice (Die Linke). Duo předsedů její frakce ve Spolkovém sněmu – Saha Wagenknechtová a Dietmar Bartsch – totiž vydalo desetibodový dokument, po-

jednávají o příčinách a vinících současné vlny migrace, tedy „pojmenovávající koně a jezdce“, jak sami autoři tohoto dokumentu uvedli.

„*Západní státy pod vedením USA destabilizovaly celé regiony, čímž mimo jiné umožnily vznik teroristických organizací, které následně instrumentalizovaly pro své cíle. Vraždící bandy jako Islámský stát byly nepřímo podporovány a ze strany spojeneckých států Německa neomezeně zásobovány penězi a zbraněmi,*“ stojí mimo jiné v dokumentu. „*Milióny lidí tak byly vystaveny válkám a občanským válkám. Aby byla zlepšena situace lidí v jejich mateřských zemích a odstraněny příčiny jejich útěku, je nutná změna kurzu vládní politiky.*“ Představitelé Levice navrhli, aby pro boj s příčinami migrace Německo zvýšilo svůj příspěvek pro světový program výživy a pro rozvojovou pomoc na 0,7 procenta hrubého domácího produktu.

Nevoli provládního německého tisku však vyvolal hlavně závěr citovaného dokumentu: „*Ten, kdo Blízký a Střední východ přeměnil válkami, nálety dronů, dodávkami zbraní a vědomou destabilizací ve spálenišť, je odpovědný za to, že milióny lidí musely opustit své domovy. Pokud má spolková vláda aspoň minimum odvahy, bude na USA, jako hlavním viníkovi uprchlické tragédie, požadovat přinejmenším podíl na nákladech.*“

Co kdybychom to samé doporučili tradičně statečné a nezávislé vládě české?
září 2015

Moldavské turbulence

V Kišiněvu, hlavním městě Moldavské republiky, se na náměstí před parlamentem utábořili demonstranti. Jsou tady už od prvního zářijového víkendu, kdy se na tomto místě konala největší protivládní demonstrace od odtržení Moldavska od Sovětského svazu v roce 1991. Podle jejího organizátora, hnutí „Důstojnost a pravda“, se demonstrace zúčastnilo na sto tisíc lidí, podle policie to bylo asi 40 000. Někteří političtí komentátoři hovoří o moldavské variantě Majdanu, ale situace v Moldavsku je natolik specifická, že nelze klást prostě rovnítko mezi událostmi v Kišiněvu a na Ukrajině. Demonstranti požadují demisi vlády, odstoupení prezidenta Nicolae Timoftiho, vypsání nových parlamentních voleb, skončení s obrovskou korupcí a urychlení kurzu integrace do Evropské unie.

Zvláštní na hnutí „Důstojnost a pravda“ – které je prezentováno jako „dítě občanské veřejnosti“, ale ve skutečnosti je financováno dvěma moldavskými obchodníky žijícími v cizině – je to, že vystupuje proti vládě, která se rovněž zaklíná integrací do EU, s jejíž pomocí byla etablována teprve letošního července. Současní vládcí Moldavska se ale zkompromitovali korupcí a zlodějny stejně jako ti předchozí, jen rychlost a rozsah této kompromitace byly dosud nevídané. Současná vláda totiž odpovídá za největší finanční skandál v dějinách Moldavska, v jehož důsledku ve velmi krátké době vzrostla inflace v této zemi o dvacet procent a hodnota místní měny klesla o 34 procent. Co se stalo?

Skupina dobře organizovaných „podnikatelů“ postupně převzala s vládní pomocí tři státní moldavské banky, které pak poskytly „úvěry“ ve výši 1,3 miliardy eur fiktivním firmám v Hongkongu a na Kypru. Tímto způsobem byla Moldavsku doslova ukradena asi osmina ročního sociálního produktu. Ačkoliv se na tuto „největší moldavskou bankovní loupež“ přišlo krátce před parlamentními volbami konanými v listopadu 2014, současná vláda je do skandálu rovněž zapletena. Kromě jiného převzala zpět vyrabované banky a jejich ztráty se snaží sanovat na úkor obyvatel.

Mohlo by se říct, že nastalá situace by měla být politicky využita především moldavskou levicí, komunisty a socialisty, kterým prognózy stále dávají kolem padesáti procent hlasů ve volbách. Obě strany však váhají s přijetím stanoviska k novému protivládnímu hnutí a ono samo – složené hlavně ze studentů, drobných podnikatelů a rumunských nacionalistů – nemá o alianci s levicí zjevně zájem. Důvodem, proč se levice nepřipojila k protestním akcím v Kišiněvu, mohou být právě obavy z eskalace rumunského nacionalismu. Volání po připojení Moldavska k Rumunsku totiž nelze na demonstracích přeslechnout. A co na to vše demonstranty opěvovaná EU?

Ta po „největší bankovní loupeži“ očividně ztratila s Moldavskem trpělivost. Na jaře tohoto roku byly stornovány všechny platby, které měly z Bruselu přijít do Moldavska v rámci podpory asociačního procesu. A v kuloárech evropských orgánů lze dokonce zaslechnout, že – jako radikální způsob vyřešení vleklých problémů s Moldavskem – nelze vyloučit Bruselem tajně akceptování likvidace moldavského

státu právě jeho připojením k Rumunsku. Ostatně silné pravicově populistické hnutí, které se zformovalo v Kišiněvu, by něčeho takového možná mohlo dosáhnout. Prý by takové řešení bylo nakonec menší zlo. Opravdu? Bylo by menším zlem posílení agresivního nacionalismu a v jeho zájmu zlikvidování státu, na jehož území existují nejen tendence prorumunské, ale taky silně protirumunské? Pokud by něčemu takovému kormidelníci EU požehnali, způsobili by další závažný problém, kterých má EU už požehnaně.

V neděli prohlásil premiér Sobotka v České televizi (*Otázky Václava Moravce*), že urychlené uzavření asociačních dohod EU s Ukrajinou, Gruzii a Moldavskem povede ke stabilizaci politické situace v těchto státech. Troufám si položit otázku: Ví pan premiér, co se v Moldavsku skutečně odehrává? Stabilizace, byť pod kuratelou EU, může mít totiž různé podoby. S požehnáním západních mocností třeba kdysi „stabilizoval“ Španělsko diktátor Franco...

září 2015

Problém TTIP trvá!

Obrovská migrace, která otrásá Evropou natolik, že se v ní objevují praskliny, překrývá jiné závažné problémy, jež pro Evropu mohou být rovněž fatální. Kromě nutnosti zásadní reformy Evropské unie mám na mysli zejména Transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP). Dohodu o něm, zvanou též jako dohodu o volném obchodu a ochraně investic, chtějí podepsat USA a vrcholní činitelé EU, přičemž je už dostatečně známo, že návrh dohody je jedním z vrcholných projevů globálního neoliberalismu pod taktovkou USA.

Ve své podstatě se dohoda TTIP snaží odstranit tzv. necelní bariéry mezi oběma subjekty, tedy USA a EU. Jde o vyrovnání rozdílů v podmínkách pro podnikatele – především pokud jde o regulace a vliv státu, normy kvality, ochranu spotřebitelů, práva zaměstnanců, ale i práva duševního, především průmyslového vlastnictví; zde mám na mysli především chráněná zeměpisná označení. V těchto oblastech jsou až diametrální rozdíly, jež by měly být na základě TTIP „vyrovnané“ na úkor členských států EU (úroveň ochrany a regulace je v USA mnohem nižší).

Vyjednávání o TTIP jde do rozhodující fáze a vyjednávači ve Washingtonu a Bruselu by chtěli návrh dohody dokončit už v příštím roce. To je ale nejisté, už jen z toho důvodu, že v listopadu 2016 budou v USA prezidentské volby a je otázkou, zda ještě před nimi bude návrh dohody předložen Kongresu. Druhý potenciální problém z hlediska osudu TTIP je dále to, že návrh dohody musí kromě Evropského parlamentu schválit také zákonodárné sbory všech členských států EU, neboť jde o tzv. smíšenou dohodu, týkající se jak EU jako celku, tak jednotlivých členských států. Pokud by jen jeden ze států dohodu odmítl, neměla by být přijata. Šance pro odmítnutí TTIP proto existují – tady je třeba rovněž uvést, že už 2,6 milionu občanů EU podepsalo Evropskou občanskou iniciativu *Ne TTIP a CETA* (CETA má být obdobná dohoda s Kanadou), kterou podporuje přes 500 organizací včetně politických stran.

Terčem kritiky občanů i politiků je také nedostatečná informovanost o obsahu TTIP. Dohoda je totiž projednávána za maximálně možného utajování, což se týká i poslanců EP. Tento deficit demokracie má až absurdní podobu: vyjednávači neustále slibují větší transparentnost, ale ve skutečnosti ji potlačují, takže občané a jediní volení členové orgánu EU, poslanci, jsou mimo jednání o TTIP, zatímco „in“ je Evropské komise, vlády členských států, velké nadnárodní banky a koncerny.

Pokud by byla dohoda TTIP přijata, bylo by možné její i důležité části měnit, neboť se má jednat o takzvanou živou dohodu. Jenže tyto změny, které mohou přinést další ústupky v zájmu nadnárodních koncernů a bank, už nebudou muset schvalovat národní parlamenty – bude k tomu stačit komise expertů z obou stran. Jinými slovy: pokud by nyní na nátlak veřejnosti byly některé problematické části dohody vyjmuty, po jejím uzavření je tam bude možné vrátit.

Dohoda o TTIP jako další nástroj vlivu USA na Evropu je prosazována tvrdošijně a za použití všech možných kliček a triků. Pokud by totiž byla jednou přijata, nelze ji zrušit. Lze ji jen odmítnout Evropským parlamentem anebo zákonodárnými sbory členských států. Vzhledem k tomu, že v EP převažuje pravice, leží šance na odmítnutí TTIP spíše na členských státech. Ale po jistých zkušenostech z minulé doby lze se oprávněně ptát: pokud by v některém z těchto států byla

dohoda TTIP odmítnuta, bude to opravdu její konec? V úvodu naznačený problém naléhavosti zásadní reformy EU tak uzavírá kruh...

září 2015

Španělsko a EU pohledem z Katalánska

Další závažný problém, jenž by mohl mít vliv na podobu Evropské unie, je na spadnutí ve Španělsku. Jak ukázala obrovská lidová demonstrace, které se 11. září v Barceloně zúčastnilo na půldruhého milionu osob, hnutí za samostatnost Katalánska nebývale zesílilo a radikalizuje se. Jedenácté září je pro Katalánce národním dnem, kdy si připomínají porobu své země v roce 1714, na konci španělské války o následnictví trůnu. Motto letošního národního dne znělo „Volnou cestu pro Katalánskou republiku“.

Dne 27. září proběhnou v Katalánsku volby do regionálního parlamentu. Prognózy připisují volební vítězství koalici liberální Demokratické konvergence (CDC) a sociálnědemokratické Republikánské levice. Předáci koalice prohlásili, že v případě volebního vítězství vyhlásí do osmnácti měsíců nezávislost Katalánské republiky, a to i bez dohody s Madridem. Koalice bude mít v tomto směru podporu radikálně levicové Kandidátky národní jednoty (CUP), jejímž cílem je nejen samostatnost Katalánska, ale i jeho socialistický charakter. Nadto CUP požaduje vystoupení Katalánska z EU a NATO. Odhaduje se, že koalice společně s CUP by mohla získat v katalánském parlamentu absolutní většinu.

Národnostní konflikty hrají v nejmladší španělské historii ústřední roli, což se nezměnilo ani decentralizací po skončení Francovy diktatury.

Vedle Katalánců budiž připomenuti zejména radikálně smýšlející a jednající Baskové. Státní pakt, dojednaný mezi ustupujícími frankistickými elitami a reformistickými stranami v letech 1977/78, sice přiznával Kataláncům a Baskům právo na autonomní společenství, ale v podstatě znamenal zachování tuhého centralismu. Španělská ústava z roku 1978 pak do budoucna všechny federalistické reformy zablokovala; navíc tehdy největší katalánská liberálně konzervativní strana CIU se podílela na uzavření státního paktu a tak otázka nezávislosti Katalánska nehrála čtvrt století žádnou roli. To se však změní-

lo na přelomu tisíciletí, zejména v důsledku ekonomických problémů, kdy bohaté Katalánsko, mající sice jen 7,5 mil. obyvatel, ale tvořící celou jednu pětinu španělského hrubého domácího produktu, bylo a je nuceno doplácet na obtíže jiných regionů.

V roce 2006 se 73,2 procenta Katalánců vyslovilo v referendu pro nový statut autonomie – včetně toho, že se prohlásili za samostatný národ. Španělský ústavní soud však prohlásil toto referendum za ilegální a tedy neplatné. To samé se stalo v roce 2011. Radikalizace Katalánců se však tímto úředním zásahem ještě zvýšila. A nejinak je tomu dnes, kdy katalánský premiér Artur Mas interpretuje volby 27. září jako plebiscit za nezávislost a pravicový španělský premiér Mariano Rajoy předkládá parlamentu návrh zákona, na jeho základě může být katalánský premiér, ale i jiní politikové, potrestáni a sesazeni, pokud nebudou respektovat rozsudky ústavního soudu. A španělský ústavní soud je promyšleně sestaven většinou ze soudců, nominovaných vládou Lidovou stranou pana premiéra...

Po volbách, které proběhnou v Katalánsku 27. září, se všeobecně ve Španělsku očekává politický přelom, který bude mít vliv na dění v celé EU, možná i na její podobu. Tento přelom však může mít nejen podobu demokratického a nenásilného uskutečnění katalánské nezávislosti. Zmíněná španělská ústava z roku 1978 totiž zakotvila jako garanta „národní jednoty“ – ozbrojené síly.

září 2015

Tři životy jedné výstavy

Když jsme chystali premiéru výstavy „Od Stalingradu do Prahy – Cesta ke společnému vítězství nad nacismem“ pro Evropský parlament ve Štrasburku, netušil jsem, že tato unikátní expozice bude mít nejméně tři výstavní životy...

Po úspěchu připomínky, že se velmoci dokázaly spojit a před 70 lety završily porážku nacistického Německa a jeho přísluhovačů, převzala štafetu expozice Ostrava. Byl jsem velice rád, že právě tam, ve městě, které je partnerem Volgogradu, spoluorganizátora ojedinělého defilé dokumentů o hrdinství u Stalingradu i na dalších bojištích Evropy, si mohli zájemci oživit historii. Historii, která se mnohým dnes „zajídá“, která se novodobým „vykladačům“ událostí, při nichž vedle dalších

spojeneckých vojsk hrála jednu z klíčových rolí Rudá armáda, nehodí do protiruských hrátek.

Ale ani vernisáž v Ostravě nebyla poslední – historické fotografie i fotokopie dokumentů doslova ožily diskusemi návštěvníků, včetně válečných veteránů, v metropoli jižní Moravy. V budově Krajského úřadu jsem totiž měl tu čest zahajovat výstavu poťetí. A to společně s hejtmanem Michalem Haškem a generálním konzulem Ruské federace Andrejem Šaraškinem (který se touto akcí prakticky symbolicky loučil s Brnem v závěru své diplomatické mise u nás).

Hejtman Michal Hašek mj. připomněl snahy přepisovat historii a stavět na roveň příčiny a následky druhé světové války. A to i v Brně. *„Kdyby Sovětská armáda a spojenecká vojska neosvobodily jižní Moravu, byli jsme součástí protektorátu. Část našeho národa měla být poněmčena, část přesídlena a část našeho národa měla najít smrt v německých lágrech nebo by byli rovnou popraveni. Je dobré si to připomínat,“* konstatoval Michal Hašek.

Brněnskou expozicí ale putování výstavy Od Stalingradu do Prahy – Cesta ke společnému vítězství nad nacismem pravděpodobně ještě neskončí. Pokud budu mít tu čest znovu prodloužit její „výstavní život“, rád se s vámi o tento ojedinělý zážitek znovu podělím...

září 2015

Možnost volby, možnost míru

Ti, kdo kdysi s nadšením přivítali pozoruhodný výrok jedné paní profesorky *„raději se budu mýlit s Bushem než mít pravdu s Putinem“*, získali v pondělí novou příležitost ke svému lokajskému uvažování. Srovnání vystoupení dvou prezidentů přednesených z tribuny Valného shromáždění OSN, Baracka Obamy a Vladimira Putina, se stalo naplněním předpokladů paní profesorky: omyl a pravda byly manifestovány v ryzí podobě.

Popravdě řečeno, ten, kdo vydržel více než trojnásobné překročení stanoveného časového limitu pro řečníky, viděl posun v dikci amerického prezidenta. Rusko sice zůstalo oblíbeným otloukánkem, ale již nestálo jako hrozba hned vedle eboly či bojovníků tzv. Islámského státu, jak tomu bylo v Obamově projevu loni. Byla cítit snaha pootevřít prostor pro dohodu s Moskvou. Vládců Bílého domu si ale ne-

odpustil styl vychovatele, který musí světovým státníkům vysvětlit, co je správné, neboť oni to nevědí. Pak bývají zmateni, když uvidí, že – jistě zcela náhodou nebo díky zjevnému předurčení USA k tomu, aby vedly svět – je správné to, co vyhovuje Washingtonu.

Ve srovnání s projevem amerického prezidenta bylo vystoupení tohoto ruského nejen kratší, ale hlavně informativní. Znovu se ukázalo, že dvě věci zásadně odlišují Vladimira Putina od většiny západních státníků. Tou první je optimismus, víra v to, že Organizace spojených národů může hrát zásadní roli při rozvoji kooperace mezi státy. Tento optimismus se vztahoval nejen na řešení válečných krizí v duchu mezinárodního práva, ale i na rozvoj světového obchodu bez sobeckých regionálních bariér vytvořených některými mocnostmi (Putin ve svém projevu ani jednou nejmenoval USA, Obama přímo na Rusko útočil) či propojení biosféry a technosféry způsobem šetrným vůči přírodě a potřebným pro lidstvo.

Tou druhou odlišností ve vystupování ruského prezidenta je otevřenost. Západní státníci, kteří jsou ve svých projevech zvyklí používat propagandistické floskule místo analýzy, už po Putinově řeči na mnichovské bezpečnostní konferenci v roce 2007 zaznamenali tuto zvláštnost – a začali v Putinovi vidět narušitele klidu.

Symbolem rozdílu v přístupu ke světu z Washingtonu a Moskvy byl jak v projevech na Valném shromáždění, tak i v následném jednání Obamy a Putina vztah k válce v Sýrii. Z nejrůznějších důvodů Bílý dům odmítá přiznat, že válka, která jenom v Sýrii zapříčinila smrt čtvrt milionu lidí a vyhnala čtyři miliony běženců, začala a trvá kvůli sebestředné a hloupé intervenční politice několika západních mocností. Tato západní politika stvořila nepřítele globální civilizace – bojovníky tzv. Islámského státu. Aby se zbavili morální zátěže za zločinné důsledky svého jednání a rozmělnili rozpačitý dojem z faktu, že nejsou schopni zvítězit, našli si západní politici a propagandisté viníka. Obama jej znovu vystavil na pranýř: je jím prý syrský prezident. Putin naopak zdůraznil, že ve válce proti Islámskému státu je třeba dodržovat mezinárodní právo a bojovat na syrském území po dohodě s legitimním prezidentem a v souladu s Chartou OSN. A připomněl, že těmi, kdo několik let v Sýrii především nesu tíhu bojů s islámskými fundamentalisty, jsou syrská armáda a kurdská domobrana.

Arogantní svévole versus realismus. Netřeba ale s Putinem souhlasit, je však víc než směšné nadšeně se připojovat k omylům Obamy. Je nutné mít rozum a vědět, co odpovídá českým národním zájmům. Těm rozhodně nesvědčí, když někdo žíví v severní Africe a na Blízkém východě válku a žene uprchlíky do střední Evropy. A bez ohledu na to, kdo a co říká z nejrůznějších tribun, musíme trvat na tom, že obhajoba míru a sociálního rozvoje svědčí jak světu, tak i naší zemi.

říjen 2015

Berlín zdraví Moskvu

Inu, vlastně se to dalo čekat, otázka byla jen kdy. Kdy německá politická reprezentace překročí svůj dlouhý stín. Katalyzátorem signalizované zásadní změny zahraniční politiky Spolkové republiky je nekonečný příliv uprchlíků, jejichž vysněnou zemí se stala právě SRN.

Kancléřka Angela Merkelová a vicekancléř a předseda SPD Sigmar Gabriel více než naznačili obrat své politiky vůči Sýrii a nutně také Rusku o 180 stupňů. Spolková kancléřka se od minulého týdne vyjadřuje v tom smyslu, že řešení konfliktu v Sýrii a potlačení teroristů z Islámského státu je možné jen společně s Bašárem Asadem, a nikoli proti němu. Přitom to byla právě Merkelová, kdo se v únoru 2012 vehementně zasazoval za sankce proti Sýrii v čele s Asadem, podporoval opoziční síly a razil heslo „žádné vyjednávání s Asadem“.

A vicekancléř Gabriel se v této souvislosti vyslovuje pro zrušení hospodářských sankcí proti Rusku, říká, že „*potřebujeme porozumění s Ruskem*“ a že „*konflikt kolem Ukrajiny nesmí zatěžovat vztahy Německa, Evropy a Spojených států s Ruskem natolik, aby Rusko vypadlo jako partner, pokud jde o Sýrii*“.

Ale také vládní bavorská konzervativní Křesťanskosociální unie (CSU), působící na celospolkové úrovni v tradiční koalici s CDU, vysílá náhle „milé pozdravy“ do Moskvy! Bavorská ministryně hospodářství a členka vedení CSU Ilse Aignerová prohlašuje, že pokud jsou sankce proti Rusku v cestě společné angažovanosti v Sýrii, musí mít přednost řešení syrského konfliktu. Uprchlická krize podle ní vytváří novou situaci, kdy je důležité „*zintenzivnit kontakty s Ruskem*“. Je prý načase otevřeně to přiznat a aktivně postupovat, neboť bez Ruska

nelze situaci v Sýrii zvládnout. Pro boj s Islámským státem je spolupráce s Ruskem nepostradatelná. Tolik CSU ústy své ministryně.

Zdá se tedy, že mohutná uprchlická vlna, která cloumá Evropou, bude mít za následek nejen konec tragické politiky Západu, sledující svržení režimu Bašára Asada, ale také zásadní změnu postojů k Rusku – alespoň pokud jde o Evropskou unii. Že by Rusku byla opět přisouzena nezáviděníhodná úloha zachránit Evropu před katastrofou?

říjen 2015

POKUSILI JSME SE O PRŮLOM

Delegace GUE/NGL v Moskvě

Haló noviny už informovaly o tom, že jste byl členem pětičlenné delegace poslanců Evropského parlamentu – členů frakce Sjednocené evropské levice/Severské zelené levice (GUE/NGL), která absolvovala v Moskvě řadu rozhovorů s předními představiteli ruského politického a společenského života. Jaký cíl vaše delegace sledovala?

Jednalo se o iniciativu GUE/NGL. V naší frakci existuje shoda v tom, že když jsou vztahy mezi EU a Ruskem, a tedy i mezi Evropským parlamentem a ruskou Státní dumou na velmi nízké úrovni a stále se zhoršují, je v životním zájmu obou stran tyto vztahy oživit. Proto jsme se, a to jako oficiální delegace EP, vydali do Moskvy, kde se nám dostalo přijetí na různých, vesměs vysokých úrovních. Zájem Rusů o výměnu názorů a rozvoj kontaktů s námi byl velký a potěšující.

S kým jste v Moskvě jednali?

Přijal nás předseda parlamentu – Státní dumy Sergej Naryškin,, místopředseda Státní dumy Ivan Melnikov, hovořili jsme s náměstkem ministra zahraničních věcí pro evropské záležitosti, s předními činiteli parlamentních politických stran s výjimkou Žirinovského nacionalistů, setkali jsme se s představiteli ruských odborů, akademické obce a nevládních organizací. Velmi přínosná pro nás byla diskuse s předsedou Komunistické strany Ruské federace Gennadijem Zjuganovem. Chtěli bychom, aby G. Zjuganov přijel co nejdříve do Štrasburku nebo Bruselu a seznámil poslance EP jak se situací v Rusku,

tak se svými názory na vztahy mezi Ruskem a EU a na řešení ukrajinské krize. Předseda ruských komunistů je kupodivu jedním z mála předních ruských politiků, kteří nejsou na takzvané černé listině EU.

Co pokládáte za největší přínos své mise?

Už v průběhu jednání v Moskvě jsme se – tedy my z delegace GUE/NGL, kde kromě mne byla předsedkyně frakce Gabi Zimmerová, dále poslanci Helmut Scholz, Neoklis Sylikliotis a Barbara Spinelli – shodli v tom, že touto cestou se musíme pokusit o průlom v parlamentních vztazích, že je to naše povinnost. Že se nenecháme, jak tomu bylo doposud, z jednání s ruskými politiky odstavovat Evropskou komisí. Je paradoxní, když členové Komise se – pokud to pokládají za nutné – stýkají beze všeho i lidmi, kteří jsou na oné pověstné černé listině, zatímco u poslanců EP se striktně ze strany vedení EP trvá na tom, aby jejich styky s ruskými protějšky zůstaly paralyzovány. Je známo, že čím dál více poslanců EP s tímto postojem nesouhlasí, ale jejich tlak na vedení EP zatím nemá potřebnou razanci.

Jaké kroky v tomto ohledu podniknete vy osobně?

U předsedy Evropského parlamentu Schulze už leží můj dopis, ve kterém mu sděluji své důvody nespokojenosti se vztahy mezi EP s Státní dumou s tím, že stávající stav nepřispívá v nejmenším ke zlepšení vztahů mezi EU a Ruskem obecně. Dopis obsahuje také kritiku přístupu vedení EP ke členům Stálého zastoupení Ruské federace při EU, neboť tento přístup se vyznačuje ryze diskriminačními prvky, ať už jde o možnosti vstupu do objektu EP či zvaní členů stálého zastoupení na některé parlamentní akce. O výsledcích naší cesty do Moskvy budeme samozřejmě předsedu EP podrobně informovat včetně konkrétních návrhů na rozvoj spolupráce mezi EP a Státní dumou.

říjen 2015

A co Madrid?

Přivrženci nezávislosti zvítězili ve volbách do regionálního parlamentu v Katalánsku, konaných v neděli 27. září. Význam, který Katalánci těmto volbám přikládali, se projevil v jejich účasti: činila 77,48 procenta voličů, což bylo zatím nejvíce, pokud šlo o regionální volby. Nejvíce křesel v katalánském parlamentu získala koalice

Společně pro Ano, složená z vládní pravicově liberální strany Demokratická konvergence (CDC) premiéra Artura Mase, z Republikánské levice Katalánska a nezávislých osobností. Z celkového počtu 135 křesel získala tato koalice, proklamující cestu k samostatné katalánské republice, 62 míst. Vzhledem k tomu, že o nezávislost regionu na ústřední španělské vládě usiluje také radikální levicová Kandidátka lidové jednoty (CUP), díky jejímu volebnímu zisku (deset křesel) mají stoupenci nezávislosti v regionálním parlamentu většinu.

Ovšem spolupráce obou subjektů je a bude problematická. CUP, která od voleb v roce 2012 svůj zisk více než ztrojnásobila, proklamuje jako svůj cíl samostatnou katalánskou republiku, ovšem – socialistického charakteru, označujíc se za antikapitalistickou stranu systematické změny. Pro CUP také nepřichází v úvahu, aby jako premiéra akceptovala A. Mase, kterého činí zodpovědným za ekonomické problémy regionu. A zatímco vítězná koalice prosazuje pozvolnou cestu k nezávislosti, jejímž mezníkem má být rok 2017, CUP požaduje zahájení radikálních kroků směřujících k nezávislosti na Španělsku včetně aktů občanské neposlušnosti.

Nicméně představitelé jak Masovy koalice, tak CUP prohlašují, že proces směřující k nezávislosti Katalánska se stal po nedělních volbách nezvratným. A jak přímí aktéři dění, tak pozorovatelé čekají, jak na výsledek voleb v Katalánsku bude reagovat španělská centrální moc. V Madridu totiž vládne od roku 2011 s absolutní většinou v kongresu pravicová Lidová strana, která dosud veškeré projevy katalánských snah o nezávislost potlačovala. Nelze proto od ní jaksi samozřejmě očekávat, že výsledek nynějších voleb v Katalánsku pochopí jako úkol pro sebe a začne konečně uvažovat, v zájmu jednoty státu, o novém federálním uspořádání Španělska. Výhodiskem by byla ústřední vláda socialistů a levicového hnutí Podemos (reálný potenciál pro to existuje) a takové ústavodárné shromáždění, jež by uvolnilo cestu ke katalánské autonomii. Všechny další kroky jen zostří státní krizi, která je skutečností. A volby do španělského kongresu se mají konat už 20. prosince tohoto roku.

říjen 2015

Další tváře TTIP

O uplynulém víkendu demonstrovaly v některých hlavních městech Evropy tisíce a tisíce lidí proti chystané dohodě o TTIP – tedy o transatlantickém obchodním a investičním partnerství mezi USA a EU. V Berlíně se sešlo podle údajů organizátorů dokonce na 250 000 lidí a tato demonstrace proti TTIP tak byla jednou z největších v Německu za poslední roky. Ale proti TTIP se demonstrovalo také v Amsterdamu, Lucemburku a jinde. Pořadatelé těchto demonstrací byly hlavně organizace na ochranu spotřebitelů, ekologická sdružení, sociální svazy a odbory. Připomenu, že kritikové se obávají zejména toho, že realizace TTIP přinese snížení v Evropě stávajících sociálních a ekologických standardů včetně zhoršení pracovněprávních podmínek.

Ve středu 7. října předali organizátoři evropské občanské iniciativy Stop TTIP v Evropské komisi v Bruselu podpisy už na 3,3 milionů občanů EU, kteří tuto občanskou iniciativu podpořili. Ovšem vzhledem k tomu, že právě tuto evropskou občanskou iniciativu nehodlá Komise akceptovat (a pokud by ji akceptovala, na procesu vedoucím k podepsání dohody o TTIP by se asi nic nezměnilo), naděje odpůrců TTIP se upírají k očekávanému ratifikačnímu procesu. Dohodu o TTIP totiž musí vzhledem k jejímu charakteru skoro ve všech členských státech EU ratifikovat národní parlamenty, v polovině států navíc připadá v úvahu referendum.

Ale chtěl bych upozornit na jeden významný aspekt TTIP, který kritikové zatím spíše opomíjejí. Jsou jím mocenskopolitické a vojenské zájmy USA, které se více či méně skrývají za tajným vyjednáváním. V uplynulých patnácti letech došlo k hlubokým změnám v globální konstelaci sil, příznačným trvalým poklesem v prvé řadě ekonomické síly USA. Americké tajné služby (a nejen ony) už po léta upozorňují, že příkazem doby je revitalizace transatlantických vztahů: nyní je tedy ve hře TTIP, neboť pokud budou západní ekonomiky pod americkou kuratelou ještě těsněji propojeny, bude kooperace EU (o jednotlivých státech nemluvě) s Ruskem nebo Čínou mnohem těžší.

Sankce uvalené na Rusko v souvislosti s Ukrajinou dávají představu o tom, jaký stupeň ekonomického zastrašování směrem k jiným hospodářským celkům může být s TTIP spojen. TTIP tak poskytuje na jedné straně formální rámec a na straně druhé legitimaci pro globální přístup USA a EU k jimi požadovaným surovinám a energetickým zdrojům, a to při usilovném propagování ohrožení energetické bezpečnosti EU Ruskem.

A s dohodou o TTIP je spojeno také úsilí dát NATO větší soudržnost a neutralizovat částečně protichůdné zájmy členských států EU. Zbrojní průmysl dohodu o TTIP samozřejmě vítá, neboť revitalizaci NATO očekává ještě větší zisky. Jinými slovy: TTIP je třeba vidět také jako nástroj globální moci a vedení války při prosazování ambicí západních „geostratégů“ a zbrojních koncernů na obou stranách Atlantiku.

říjen 2015

Merkelová a Hollande: jen slova, slova, slova...

Kdo očekával od společného vystoupení německé kancléřky a francouzského prezidenta před poslanci Evropského parlamentu ve Štrasburku nějaká průlomová řešení současné krize kolem migrantů, která na Unii těžce dopadá, musel být zklamán. Přiznám se, že mezi takové optimisty jsem se neřadil, a tudíž překvapen nejsem. Ani jeden ze státníků nepřišel s nějakým převratným nápadem, s konkrétní vizí, jak čelit krizi a hlavně, jak ji postupně dostat pod kontrolu zejména prostřednictvím vlivu v zemích, odkud je migrantů nejvíce.

Výzva pomoci Sýrii k tomu, aby se zastavila migrační exploze tím, že ukážeme tamním lidem, že by mohli žít v zemi bez vlivu tzv. Islámského státu a také bez současného prezidenta Asada, je podivným odrazem nereálného pohledu na realitu. Což je jedna z příčin, proč evropské elity nejsou schopny určit hlavní příčiny migrace a pak s nimi účinně bojovat. Aby skončily boje v Sýrii, tvrdí nám, že je třeba zlikvidovat vliv hnutí Islámský stát i moc Bašára Asada. A s kým bude dál jednat paní kancléřka, francouzský prezident a také Washington, až Sýrii ovládnou různé islamistické skupiny, což je nanejvýš v takovém případě pravděpodobné? A přestanou lidé ze země za takových nejistých podmínek utíkat do Unie?

Podivných či sporných momentů bylo ve vystoupeních obou politiků v EP více. Oba apelovali na soudržnost Unie a také varovali před obnovou hranic uvnitř Evropské unie. Ale nebylo to nedávno i samo Německo, které v případě těžko zvladatelné situace na své hranici s Rakouskem sáhlo k obnovení kontrol? Takže když se to někomu hodí a nemůže při řešení ochrany své země jednat jinak, je to v pořádku, kdežto když si to dovolí státy Balkánu nebo Maďarsko, je třeba je tvrdě odsoudit? Opět Evropa *více standardů*?

A to je jen pár poznámek na okraj vystoupení paní Merkelové a pana Hollanda ve Štrasburku. Vystoupení bez konkrétních jasných návrhů, s jen obecnými slovy, slovy a slovy...

Nejblíže vysvětlení, proč k nim došlo, jsou asi hlasy, že si oba potřebují polepšit u voličů. Jak známo, kancléřce spadly preference obliby na historická minima, a tak se každé PR v médiích hodí...

říjen 2015

Mráz prý přichází z Kremlu, z Bruselu zatím jen studené sprcha

Bez Ruska a USA uprchlickou krizí nevyřešíme, konstatovala mimo jiné německá kancléřka Merkelová v projevu ve Spolkovém sněmu. Pozoruhodné odhalení a zároveň přiznání po dlouhém čase, kdy nejen ona, ale celá Evropská unie „dělala ramena“, jak se bez Ruska Evropa obejde, když nebude Moskva hrát podle jejích karet.

Objev, že blízkovýchodní krizi nelze řešit bez spoluúčasti USA, Ruska a dalších zemí, určitě není na Nobelovu cenu. Soudní politici a seriózní média už na to upozorňují minimálně tři čtvrtě roku. A také Česká republika mohla mít dnes lepší image, kdyby tento názor prezentovala sama. Premiér Sobotka neměl při jednáních s „polským nožem v zádech“ jednoduchou pozici. Nicméně mohl připomenout, že krize kolem uprchlíků, ale také kolem Ukrajiny, nejsou řešitelné bez jednání s Ruskem, USA a také Čínou například na půdě OSN. Aby nadále nepůsobili naši ministři nebo i premiér při evropských jednáních poněkud rozpačitě, měli bychom už také konečně stanovit reálnou politiku vůči Rusku s ohledem na naše národní zájmy a, jak se ukazuje, i na zájmy EU.

Když teď teče Unii do bot a vlna uprchlíků není nepodobná tsunami, jak co do rozsahu, tak co se možných následků týká, přiznává nakonec i německá kancléřka veřejně to, co musela dávno vědět. Že při všech výhradách k Rusku je to nejen ekonomicky, ale i pokud jde o zahraniční a bezpečnostní politiku ve světě nezbytný unijní partner. Vzájemná provázanost i závislost je tu natolik velká, že ji ignorovat prostě nejde. A navíc se ukazuje, že když se Evropa nechá od Spojených států vyprovokovat (především v jejich vlastním zájmu) k rozbrojům s Ruskem, na rozdíl od USA na to doplatí právě ona.

Za těchto okolností teď bude zajímavé, jak bude Unie kličkovat kolem sankcí, které na nátlak USA proti Rusku nesmyslně uplatňuje a které ji za tíživé situace kolem uprchlíků ještě víc ekonomicky oslabují. Bude to asi složitá diplomacie v podání německé kancléřky a unijních špiček, když jedna jejich ruka partnera „pohlavkuje“ a druhou natahují pro pomoc...

říjen 2015

Politika cukru a biče

Kormidelníci Evropské unie, k nimž patří – jako členové Evropské rady – také hlavy států a vlád, se věnují zejména v zahraniční politice pouze krizovému managementu a podnikají „ad hoc“ kroky, které nejsou řízeny ani pevnou vizí, ani proklamovanými vzletnými zásadami.

Aktuálně sem patří nejen naprosto zoufalý přístup k migraci, tak také postoj EU ke svým východním sousedům. A v této oblasti EU dělá jednu zásadní chybu: nejenže přeceňuje sama sebe a svou atraktivitu, ale velmi průhledně, leč o to více naléhavěji, se snaží státům tzv. Východního partnerství nasadit chomout zaslepené protiruské politiky. To se ukázalo v plném světle na samém počátku ukrajinské krize. Tehdy „Brusel“ sebevědomě spoléhal na to, že exprezident Janukovyč nemůže jinak, než podepsat ošidnou asociační dohodu s EU. Janukovyč to však neudělal, a tak museli nastoupit ostří hoši z Pravého sektoru a dalších obskurních seskupení. A tak má teď Brusel na krku chudičského strážníka, jenž se ale řídí tím, co se mu poroučí z Washingtonu...

*Jedna z konferencí
připravených
v pražském Eurocentru*

V bruselském sídle EP

Jeden z koníčků – historická vozidla

Otevření výstavy Cesta k velkému vítězství – Od Stalingradu do Prahy v Berlíně (spolu s místostarostou Volgogradu Kolesnikovem)

V Berlíně při otevření výstavy

V Chebu na 1. máje 2016

1. máj 2016 v Chebu

Konference ve Volgogradu – únor 2015

Na Rudém náměstí

Uctění památky padlých ve 2. světové válce (Volgograd)

Koncert studentů ze Sdružení V. Hudečka v bruselském sídle EP

*Start kampaně
voleb do Senátu 2016
– kandidátka
Mgr. Helena Vrzalová*

S veterány 2. světové války ve Volgogradu

S primátorem Volgogradu A. Kosolapovem, olympijskou vítěžkou a poslankyní Státní dumy T. Lebedějovou na utkání Evropské ligy ženské házené – Volgograd, říjen 2014

*S hejtnanem
Jihomoravského
kraje M. Haškem
a generálním
konzulem RF
A. E. Šaraškinem
v Brně při otevření
výstavy Cesta
k velkému vítězství*

Diskuse s politologem Z. Zbořilem

Před plenárním zasedáním EP ve Štrasburku

Pietní akt v Lidicích (2016)

Během konference v Eurocentru s J. Baštou

Konference v Eurocentru – O. Krejčí, Z. Zbořil, J. Maštálka

Před pár dny byl Alexandr Lukašenko opět zvolen prezidentem Běloruska (83,49 procenta hlasů). Po minulých prezidentských volbách rozpoutal Brusel proti Lukašenkovi obrovskou kampaň a nastolil vůči němu i celému Bělorusku sankční opatření včetně toho, že Bělorusku nebylo umožněno členství v parlamentním shromáždění EURO-NEST. Dnes tomu tak ale není, ba dokonce už před prezidentskými volbami se objevovaly příznaky „tání“ ze strany EU. Z jakého důvodu? Inu, stačilo pár obecných a nezávazných Lukašenkových výroků ohraničujících se vůči vojenské spolupráci Běloruska s Ruskem, a hned je tady vidina šance v zájmu protiruské politiky EU. Proevropsky „polepšený“ Lukašenko by přece mohl třeba zabrzdit plánovanou výstavbu stanice ruské protiraketové obrany nebo letecké základny v Bělorusku!

A tak mají být sankce proti Bělorusku a Lukašenkovi osobně na čtyři měsíce „na zkoušku“ zrušeny... Po biči tedy ukazuje EU Bělorusku sladkou návnadu. Ale to jen potvrzuje ošidnost a nedůvěryhodnost bruselské východní politiky.

říjen 2015

Ázerbájdžán versus Euronest

Když bylo 2. května 2011 vytvořeno parlamentní shromáždění EURONEST, složené ze zástupců Evropského parlamentu a zákonodárných sborů některých bývalých zemí Sovětského svazu, padala ze strany představitelů EU vznešená a silná slova o mnohostranném parlamentním dialogu, stabilitě, demokracii, mezilidských kontaktech atd. Už výběr zemí do tzv. Východního partnerství však leccos napovídal, a to se zřetelem na až zoufale špatnou politiku EU vůči Ruské federaci: Arménie, Ázerbájdžán, Gruzie, Moldavsko a Ukrajina. Z „politických důvodů“ nebylo do EURONESTU přijato Bělorusko. Když velká slova vyčpěla, ukázalo se, že uvedené země mají být „srovnány“ podle intencí EU a její protiruské politiky, a to hlavně cestou asociačních dohod, tedy dohod o přidružení k EU.

Politika EU vůči východním státům včetně Ruska se však setkává se stále větší kritikou, a to i ze strany poslanců EP. Existuje dlouhodobá nespokojenost jak s instrumentalizací EURONESTU v zájmu protiruské politiky, tak z důvodu vměšování EU do vnitřních zále-

žitostí zemí, které si pro Východní partnerství vybrala. Nyní dostal EURONEST citelný úder: Ázerbájdžán oznámil, že svou činnost v tomto parlamentním shromáždění přeruší, a to z důvodu destruktivních akcí a neobjektivní kampaně proti ázerbájdžánské vládě. Tento zásadní krok vyvolalo usnesení Evropského parlamentu z 10. září tohoto roku, kritizující mimo jiné údajné porušování lidských práv v Ázerbájdžánu a doporučující sankce vůči nejvyšším ázerbájdžánským představitelům.

Není to poprvé, kdy Ázerbájdžán z pohledu EU „zlobí“ a přispívá k destrukci celého EURONESTU. V září minulého roku se státní vedení tohoto státu rozhodlo bojkotovat čtvrté řádné zasedání EURONESTU, které se konalo v březnu 2015 v hlavním městě Arménie. Ázerbájdžán zdůvodnil tento krok přetrvávající arménskou okupací Náhorního Karabachu a přilehlých oblastí, a to bez ohledu na rezoluce Rady bezpečnosti OSN, Parlamentního shromáždění rady Evropy i samotného Evropského parlamentu.

Pokud Evropská unie nepřistoupí k rozumné, objektivní a vyvážené politice vůči Rusku a neupustí od instrumentalizace EURONESTU a celého Východního partnerství pro své zájmy, jež jsou však nesený silným transatlantickým větrem, obávám se, že EURONEST, jehož jsem členem, čekají těžké doby.

říjen 2015

Prozření předsedy Evropské komise?

Jean-Claude Juncker dospěl najednou k převratnému poznání. Jak prohlásil před pár dny v německém Pasově, bude muset Evropská unie usilovat o *praktický vztah* s Ruskem. Sice s povzdechem, že to prý podle něj není moc „sexy“, ale musí to tak být. Pokračovat dál ve vztazích s Ruskem „*takto dál nemůžeme*“, prohlásil předseda Evropské komise...

Docela by mě zajímalo, jestli tento záměr, uskutečnit obrat v politice vůči Ruské federaci, přednesl už také svým podřízeným. Tedy jednotlivým komisařům, zodpovědným za fungování Unie. Jsem zvědav, jak na taková slova prakticky naváže například Federica Mogheriniová, odpovědná za unijní zahraniční a bezpečnostní politiku, nebo třeba její kolegyně Cecilia Malmströmová s obchodním portfoliem.

Obou komisařek se na to hodlám přímo zeptat, jak tedy budou slova svého šéfa naplňovat skutky. Nicméně si neodpustím poznámku, že pan Juncker opravdu „neobjevil Ameriku“. Jen složitou cestou, na které po nezodpovědném narušení vztahů mezi EU a Ruskem především uvalením nesmyslných sankcí, zůstává bezpočet příkladů škod, dospěl k tomu, na co třeba i jako soudní evropští poslanci mnozí upozorňujeme už dávno. Bez vzájemné spolupráce s Ruskem se Unie prostě neobejde. Jenomže i k výzvam, aby právě Evropský parlament byl onou platformou pro výměnu názorů mezi Brusel a Moskvou – jako jediná, přímými hlasy občanů demokraticky zvolená evropská instituce, byly dosud unijní špičky hluché.

„S Ruskem se musí zacházet slušně a nemůžeme si dovolit, aby nám vztahy s ním diktoval Washington,“, konstatoval, jako by právě prožl, předseda Evropské komise Juncker. Co dodat? Snad jen – moje řeč, a to už dlouho, pane předsedo!

říjen 2015

Jednotný digitální trh

Jednotný digitální trh je velké a nikoli jednoduché téma hlavně pro Výbor pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů, jehož jsem v Evropském parlamentu členem. Dokonce lze říci, že problém jednotného digitálního trhu patří ke stěžejním tématům stávajícího legislativního období.

Strategii pro jednotný digitální trh představila Evropská komise na začátku května tohoto roku. Výchozí myšlenky lze lapidárně shrnout takto: Internet se stal nejrozšířenějším komunikačním prostředkem; lidé jeho prostřednictvím nejen hledají informace, ale také nakupují a prodávají zboží a služby nebo komunikují na sociálních sítích. Rozšířování digitálních služeb ale často naráží na četná omezení bránící jejich dalšímu rozvoji.

To je také vážný problém Evropské unie, která je v digitální sféře stále rozdělena podle hranic členských států. Digitální trh se tak setkává s překážkami v podobě nejednotných pravidel pro spotřebitele a podniky, ale také pro uživatele a poskytovatele digitálních služeb. Strategie pro jednotný digitální trh obsahuje 16 opatření rozdělených do tří základních oblastí: 1. Zlepšení přístupu k digitálnímu zboží

a službám pro spotřebitele a podniky; 2. Vytvoření vhodného prostředí pro rozvoj digitálních sítí a služeb; 3. Maximalizace růstového potenciálu digitální ekonomiky.

Součástí první oblasti je skutečně ožehavý problém tzv. geoblockingu. Jedná se o diskriminaci spotřebitelů na základě jejich IP adresy, která se projevuje třeba v tom, že formy obchodující na internetu mohou bránit zákazníkům z jiných států v přístupu na jejich internetové stránky nebo je odkazovat na místní obchody se zpravidla vyššími cenami. Levicová frakce GUE/NGL v EP samozřejmě podporuje odstranění diskriminujícího, tedy neodůvodněného geoblockingu. V rámci etablování jednotného digitálního trhu podporujeme rovněž tzv. síťovou neutralitu, což je zjednodušeně řečeno princip rovnoprávnosti dat přenášených internetem.

S výše uvedeným geoblockingem úzce souvisí Komisí proklamovaná reforma autorského práva. Komise chce usnadnit také přístup k online obsahu (tj. hudba, e-knihy, filmy apod.), který je pro zákazníky z jiného členského státu také často blokován.

Jakkoli naše levicová frakce GUE/NGL obecně strategii jednotného digitálního trhu podporuje, poukazuje zároveň na některé problémy, jejichž odstranění či alespoň zmírnění bude požadovat. Citlivou věcí je ochrana osobních údajů spotřebitelů vstupujících na digitální trh. A stranou rozhodně nesmí zůstat záležitosti týkající se zaměstnanců digitálního trhu, kteří často pracují z domova bez jakékoli sociálněprávní ochrany, či skutečnost, že posilování digitálního trhu bude objektivně znamenat větší nahrazování lidské práce technologiemi, a tedy že budou vznikat nové formy pracovního zařazení lidí. Tyto fenomény, jakkoli to bude obtížné až nemožné, je třeba přinejmenším zmírnit. Jinými slovy: také jednotný digitální trh musí mít svou sociální dimenzi, která bývá v návrzích Komise tak často postrádána.

říjen 2015

Hůl za každou cenu

Říká se, že kdo chce psa bít, hůl si vždycky najde. V přeneseném slova smyslu je možné toto přísloví docela dobře použít pro situaci, která se týká našich vztahů s Čínou. Konkrétněji pokřiku, který

se strhl kolem návštěvy prezidenta Zemana. Pravicovní politici pozdvihli právě v tomto případě se značnou razancí onu pomyslnou hůl a do prezidenta se za jeho aktivitu ve vztahu k Číně trefovali, jak to šlo. Pomijeli přitom jakékoli logické argumenty o prospěšnosti prezidentského „zastřešení“ našich nesporných ekonomických zájmů ve vztahu s čínskou ekonomikou a hráli neustále jen jednu písničku. Výhrady k čínské vnitřní politice lidských práv prý jsou natolik zásadní a omezující, že by se prezident ve vztahu k Číně měl držet zpátky a do země nejedít, případně se i svému partnerovi na postu prezidenta i jinde vyhýbat.

Jenomže, co se v posledních týdnech ve vztazích právě s Čínou neudálo. Postupně prezident Si Ťin-pching navštívil Spojené státy, potom Velkou Británii a nakonec se do Asie vypravila i německá kancléřka Merkelová. Nebývale nakumulované rozhovory nejen čínského prezidenta, ale i dalších představitelů, včetně ekonomických expertů s prezidentem Obamou a jeho administrativou, s premiérem Cameronem a britskými podnikateli a nakonec s kancléřkou a zároveň nejsilnější postavou Evropské unie, sledoval pozorně celý svět. A nezaznamenal jsem nějaké výrazné výčitky vůči politikům, že se s čínským prezidentem sešli.

Ba naopak, okázalost, s jakou věnovali pozornost prezidentovi například v Británii, byla až udivující. Sem tam sice padla i rutinní zmínka o lidských právech, ale co hlavně svět zaznamenal, byla ekonomická jednání. A mnohde i dohody. Čína má stavět bloky jaderné elektrárny v jihovýchodní Anglii, mluvilo se o prohloubení ekonomické spolupráce. S USA pokračuje urychlená příprava investiční dohody i přes některé vzájemné existující rozpory. I pokud jde o Německo, výsledkem návštěvy kancléřky je potvrzení strategického partnerství s Čínou pro 21. století a čilá, konkrétní jednání o další obchodní spolupráci a rozvoj vztahů v průmyslu, finančním sektoru a třeba i budování obchodní zóny.

Takže zpět k naší oblíbené praxi s holí. Je to velice líbivá hra pro část veřejnosti, je to účelový tlak na prezidenta, ale pro naše státní zájmy je takové hledání hole za každou cenu jednoduše škodlivé. Místo toho, abychom rozvíjeli s podporou hlavy státu vztahy tam, kde je to pro nás i ekonomicky důležité a výhodné, necháváme prostor všem

ostatním. Ti jsou mnohem pragmatičtější a chytřejší. A hole a klacky si – v zájmu svých zemí, třeba jako v případě Číny – pod nohy neházejí...

listopad 2015

Co dál s evropskou občanskou iniciativou?

Na svém plenárním zasedání, které proběhlo na konci října, schválil Evropský parlament zprávu týkající se Evropské občanské iniciativy (EOI). Autor zprávy maďarský poslanec György Schöpflin dosáhl výrazného úspěchu, když pro jeho zprávu hlasovalo 527 kolegů (39 bylo proti, 103 se zdrželi). Schöpflinova zpráva reaguje na jednoznačný fakt: Evropská občanská iniciativa, zavedená Lisabonskou smlouvou a právně upravená Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 211/2011 ze dne 16. února 2011, a účinná od 1. dubna 2012, je ve stávající podobě naprostým fiaskem.

Původním, resp. deklarovaným posláním Evropské občanské iniciativy bylo vytvoření nástroje k posílení přímé demokracie v Evropské unii, jenž by doplňoval petiční právo občanů a právo jejich odvolání k Evropskému ombudsmanovi. Oproti už zavedenému petičnímu právu má však EOI zásadní specifika. Stručně řečeno, EOI by měla umožnit občanům přeneseně zasahovat do unijní legislativy, a to tím, že prostřednictvím EOI by byla Evropské komise, jako jediný orgán EU se zákonodárnou iniciativou, podnícena k legislativním návrhům spadajícím do některé z politik EU. Podmínkou je (mimo jiné), aby se pod příslušnou EOI podepsal alespoň jeden milion občanů EU z jedné čtvrtiny členských států EU, přičemž tito občané musí být ve věku opravňujícím je k volbám do Evropského parlamentu v dané zemi.

Jenže po třech letech existence možnosti podání EOI se ukázala tristní skutečnost: Z dosud připravených více než padesáti občanských iniciativ označila Evropské komise pouze tři (!) za přípustné. Celá věc má totiž jeden háček – vlastně obrovský hák: Komise není občanskou iniciativou nikterak vázána a za využití různých právních klíčků může vlastně každou EOI odmítnout – jak se ostatně nedávno ukázalo v případě EOI proti připravované dohodě TTIP.

Zpráva přijatá Evropským parlamentem obsahuje poměrně dlouhý výčet nedostatků, ze kterého jasně vychází: prostřednictvím EOI se

nepodařilo získat občany pro větší unijní angažovanost a přiblížit je politice EU. Jejich zklamání z praxe Komise ohledně EOI je citelné, což dokazuje hlavně to, že počet nových iniciativ se drasticky snížil. Z prosazovaného entuziasmu je tady nová frustrace z EU. Vinu na tom nese jednoznačně Komise. Z poslaneckých lavic naší frakce GUE/NGL například zaznělo, že EOI je zatím jen „plastickou operací, aby byla Lisabonské smlouvě dána občanská tvář“.

Schöpflinova zpráva obsahuje kromě výčtu nedostatků také návrhy na rozsáhlé zjednodušení byrokratické procedury EOI včetně snížení věkové hranice signatářů na 16 let, posílení opatření týkajících se seznamování občanů s předloženými EIO nebo závazku Komise podrobně zdůvodnit odmítnuté EOI.

Evropský parlament učinil v tomto případě správný a potřebný krok. Nyní bude jeho zpráva předána Evropské komisi. Ta ale není povinna požadavky Evropského parlamentu akceptovat. Sama Komise by však měla následujícího roku předložit své vlastní návrhy na řešení problému s názvem Evropská občanská iniciativa. V tomto ohledu jsem však velmi skeptický: Komisi, resp. takzvaným evropským elitám přece vůbec nejde o to, aby se občané podíleli na unijní normotvorbě. A to je vlastně shrnutí celého problému s EOI.

listopad 2015

Už nechci být Charlie

Nemám rád krajnosti, extrémní pozice svádí k neobjektivnosti až ztrátě soudnosti. Poslední kauza francouzského časopisu *Charlie Hebdo*, označovaného za satirický, mě jen utvrzuje v přesvědčení, že tomu tak je. Lednový útok na pařížskou redakci byl také extrémní reakcí na práci redakce, která se ráda pohybuje na hraně krajnosti. Smrt tehdy řádila nesmyslnou silou a takřka nikoho soudného nemohl masakr nechat v klidu. Charliem tehdy byl solidárně málem celý svět. I když zaznívaly pochybnosti, jestli úporná snaha o extrémně tvrdou a nemilosrdnou satiru není až moc často za hranou. Pod plášť svobody slova, ani toho novinářského, se často satirický rozmach redakce *Charlie Hebdo* jen těžko vtěsňovala.

Jen tak mimochodem je více než paradoxní, že po teroristickém činu na redakci se evropští státníci takřka poprali o to, kdo bude první

ve smutečném průvodu. Dalším paradoxem je, že prezident Vladimir Putin bez výjimky vždy kondoloval při podobných tragédiích představitelům postižených států. Prezident Obama se tentokrát neobtěžoval s kondolencí a i to má výpovědní hodnotu. Ale zpátky k „satiře“.

Už ani nepřekvapuje další přešlap, který pařížská redakce časopisu udělala. Snahu o satirický pohled na katastrofu ruského letadla jsem označil za přešlap, ale hned se vlastně musím opravit. To je moc slabé slovo. Je to nechutný, nebojím se napsat odporný pohled na událost, která připravila o život 224 lidí na cestě z Egypta. Na katastrofu, kterou si zlehčovat dovolí opravdu jen málokdo.

Ovšem to, co opětovně předvedl ve svém exhibicionismu francouzský časopis *Charlie Hebdo*, už – soudě podle množství negativních reakcí – nejen mně připadá hodně cynické. Nikoli „prý cynické“, jak píší naše média a snaží se tak relativizovat necitlivost časopisu k obětem tragédie i jejich blízkým. Chtěl bych si číst reakce naší mediální scény, kdyby si francouzští „karikaturisti“ povšimli havárie vlaku u Studénky nebo jiné smutné události u nás. Chápavě by to komentovali také jako jistý svérázný počín svobody slova?

Kam až musíme klesnout, abychom na vlně protiruských nálad, až hysterií, dokázali akceptovat takovou špinavost časopisu *Charlie Hebdo* (mimořádně na tak velký stát, jako je Francie, je náklad pouze třicet tisíc výtisků, takže je nutné z pohledu redakce na sebe upozornit). Naše média referují o naštvání v Rusku, o pobouření veřejnosti i politiků. Nedivím se takovým pocitům, co víc, jsem pobouřen také. A jestli jsem v lednu, po masakru proti redakci francouzského časopisu, i byl tak trochu „Charlie“, teď už rozhodně nejsem. Satira a svoboda slova neznamená, že lze cokoli, že neexistují hranice, třeba jen morální. Prostě „Charlie“ už nejsem...

listopad 2015

Předseda EP a iniciativa proti TTIP

Už jsem prostřednictvím Haló novin (13. 10. 2015) informoval čtenáře o tom, že ve středu 7. října předali organizátoři Evropské občanské iniciativy *Stop TTIP* v Evropské komisi v Bruselu podpisy už na 3,3 milionu občanů EU, kteří tuto občanskou iniciativu podpořili. Ovšem vzhledem k tomu, že právě tuto evropskou občanskou inicia-

tivu nehodlá Komise akceptovat (a pokud by ji akceptovala, na procesu vedoucím k podepsání dohody o TTIP, tedy o transatlantickém obchodním a investičním partnerství mezi USA a EU, by se zřejmě nic nezměnilo), naděje odpůrců TTIP se upírají k očekávanému ratifikačnímu procesu. Dohodu o TTIP totiž musí vzhledem k jejímu charakteru skoro ve všech členských státech EU ratifikovat národní parlamenty, v polovině států navíc připadá v úvahu referendum.

Odpor proti plánům nadnárodních koncernů, odrážejícím se v TTIP (ale také v CETA, rovněž tajně připravované obdobné dohodě mezi EU a Kanadou), však roste a roste. Poté, co organizátoři občanské iniciativy *Stop TTIP* byli Komisí odmítnuti, obrátili se na předsedu Evropského parlamentu Martina Schulze. Ten 9. listopadu souhlasil s tím, že symbolicky převezme podpisy pod iniciativou *Stop TTIP*. Je však nyní otázkou, nakolik předseda EP může a také chce organizátorům iniciativy pomoci: právní úprava evropské občanské iniciativy bohužel neobsahuje aktivní roli EP.

„*Těší nás, že protest proti TTIP bude patrně vnímán u evropských institucí,*“ řekl při té příležitosti mluvčí iniciativy Michale Efler, který také požádal u Schulze o možnost slyšení v Evropském parlamentu. Předseda EP slíbil, že bude kontaktovat předsedu petičního výboru EP a zeptá se jej, proč byla iniciativa odmítnuta. Od toho si ale nic neslibují: předseda petičního výboru zřejmě poukáže na rozhodnutí Komise, která jako jediná je příslušná pro akceptování či odmítání evropských občanských iniciativ.

Je však dobré, že předseda EP byl do celé záležitosti takto vtažen. Také on totiž uznává, že obě dohody o volném obchodu jsou vyjednávány za zavřenými dveřmi a zastává prý zásadu, že „*kdo chce získat důvěru, musí vsadit na transparentnost*“. Nebude bez zajímavosti sledovat, co Martin Schulz ve věci protestů proti TTIP podnikne.

listopad 2015

Ukrajina a EU: velký sen se nekoná

Poté, co 18. listopadu tohoto roku reagovala Ruská federace na prohlášení ukrajinského prezidenta Porošenka, že vše je připraveno pro vytvoření zóny volného obchodu mezi EU a Ukrajinou, zavedením embarga na import ukrajinských potravin, hlavně mléka a masa,

prohlásil komisař pro sousedskou politiku EU Johannes Hahn na adresu Ukrajiny nezvykle tvrdě: „*Musíme být čestní,*“ řekl. „*Vždy jsme věděli, že Rusko by takto mohlo odpovědět. Ukrajina měla dost času na to, aby se připravila.*“

Ukrajina odhaduje výši ztrát způsobených do budoucna embargem na stovky milionů dolarů a zóna volného obchodu s EU nebude s to tyto ztráty vyrovnat. „*Nesmíme čekat mnoho od zóny volného obchodu. EU pro nás už fakticky svůj trh otevřela, ale ukrajinský export i tak klesl o 34 procent. V příštích letech asi nebudeme mít nic na prodej,*“ konstatoval Vasilij Filipčuk z Mezinárodního střediska pro politický výzkum v Kyjevě.

Prvním lednem 2016 má nabýt účinnosti vedle politické také hospodářská část asociační dohody mezi EU a Ukrajinou. Ovšem i přes to z velkého snu Ukrajinců o EU dva roky „po Majdanu“ mnoho nezbylo. „*Představte si, v roce 2015 budou Ukrajinci cestovat bez víza do všech zemí Evropské unie,*“ sliboval prezident Porošenko za předvolební kampaně v roce 2014. Inu, necestují a hned tak nebudou, neboť nehledě na asociační dohodu je jim EU vzdálená možná více než dříve. Jak kvůli válce a napětí v Donbasu, tak kvůli katastrofálnímu stavu ukrajinské ekonomiky, kvůli nevěrohodnému, klopotnému a zájmy oligarchů cloumanému parlamentu nebo znovu se upevňujícím těžce zkorumpovanému politickému systému. A tyto problémy žádná dohoda s EU nevyřeší, ani ta asociační.

listopad 2015

Norimberský proces a dnešek

Dne 20. listopadu 1945 začal v Norimberku soudní proces s hlavními nacistickými válečnými zločinci. Již sedmdesáté výročí této události je příležitostí připomenout si ji nejen jako historický mezník porážky německé říše, ale – a to zejména – podívat se na ni v kontextu současnosti.

Poměrně dlouho před uvedeným datem deklarovali Spojenci potrestání německých válečných zločinců za jeden ze svých zásadních cílů; americký prezident F. D. Roosevelt a britský premiér W. Churchill už tehdy prohlásili, že s nimi bude uspořádán proces. K těmto státníkům se připojil v lednu 1942 sovětský ministr zahraničních věcí

V. Molotov a ve stejném měsíci vydaly exilové vlády Belgie, Francie, Řecka, Jugoslávie, Lucemburska, Norska, Holandska, Polska a Československa, sídlící v Londýnu, deklaraci, v níž požadovaly soudní stíhání a potrestání válečných zločinců.

Přes další mezníky, kterými bylo zejména založení Komise Spojených národů pro válečné zločiny (1943), Londýnská konference ministrů zahraničních věcí SSSR, USA a Velké Británie, a Postupimská konference, došlo 8. srpna 1945 v Londýně k podepsání Dohody o stíhání a potrestání hlavních válečných zločinců evropských zemí Osy, k níž byl připojen Statut Mezinárodního vojenského tribunálu. K této dohodě, jež nabyla účinnosti dnem svého podepsání, přistoupilo rovněž Československo.

Článek 6 statusu Mezinárodního vojenského tribunálu obsahoval tři skutkové podstaty válečných zločinů: zločinu proti míru, válečného zločinu jako takového a zločinu proti lidskosti. Mezinárodní vojenský tribunál zasedal v Norimberku od 20. listopadu 1945 do 1. října 1946 a stálo před ním 24 předáků Německé říše: dvanáct jich bylo odsouzeno k trestu smrti (včetně nezvěstného M. Bormanna), tři byli osvobozeni a ostatní strávili delší či kratší dobu ve vězení. Takzvaný sbor politických vůdců NSDAP, ozbrojené organizace SS, SD a gestapo byly prohlášeny za zločinecké – bohužel už nikoli, přes protest sovětského žalobce – německá vláda, německý generální štáb, vrchní velitelství wehrmachtu a stranické ozbrojené oddíly (SA).

Soudní proces v Norimberku proti nacistickým válečným zločincům znamenal předěl v mezinárodním právu. Útočná válka byla soudem prohlášena za protiprávní, zakázána a označena za zločin podléhající stíhání nezávisle na tom či onom právu vnitrostátním. Podstatné rovněž bylo, že odpovědnost za zločin útočné války byla přisouzena nejen státu-agresorovi jako subjektu mezinárodního práva, ale také konkrétním osobám ve vedení státu a jeho ozbrojené moci. Význam tohoto přelomu lze pochopit jen při vědomí toho, že právo prosazovat své zájmy také válkou (*ius bellum*) po staletí patřilo de facto ke znakům státní suverenity. Se Statutem Mezinárodního soudního tribunálu byla prosazena trestnost útočné války jako nástroje politiky.

Ačkoliv zásady obsažené ve Statutu a rozsudku Mezinárodního vojenského tribunálu byly 11. prosince 1946 potvrzeny Valným shro-

mážděním OSN a staly se obecně uznávanými normami mezinárodního práva, naděje lidí v to, že Norimberský proces a jeho rozsudky budou odstrašovat od dalších válečných zločinů, zločinů proti míru a lidskosti, se bohužel nesplnily. Lze se jen podívat na přehled všech ozbrojených konfliktů, které ve světě po roce 1945 vznikly a poučné také bude, seznámit se s jejich aktéry. A dnešek? Nestalo se *ius bellum* opět tragicky špatně chápaným projevem státní suverenity, prosazování zájmů, a to i nejen státních?

listopad 2015

Neumění, či záměrně křivé eurozrcadlo?

Blíží se závěr roku, tradičně čas bilancování. I každý z nás, europoslanců, si určitě zrekapituluje, co se mu povedlo a co nevyšlo zrovna podle představ. Občas se o něco podobného pokoušejí nejen média, ale i některé další instituce.

O povrchních a často záměrně tendenčních pohledech na práci Evropského parlamentu (EP) i europoslanců, které čas od času zveřejňují novináři, se ani moc šířit nechci. Tam je hned jasné, kdo v Bruselu či Štrasburku dlouhodoběji pobýval (třeba jako zpravodaj), nebo tam alespoň častěji zavítá. A naopak, kdo jen tak přeletí internet, a podle politických preferencí vyplodí článek na hony vzdálený realitě. Aniž by se například zeptal přímo „u zdroje“. S tím se ale nesetkávám jen já a moji kolegové, kteří jsme v EP za KSČM. Stejnou zkušenost máme snad všichni.

Mimochodem, v této souvislosti chci ocenit už dlouholetou tradiční aktivitu Informační kanceláře EP v Praze. Ta totiž organizuje studijní cesty jak pracovníků našich médií, tak také studentů žurnalistiky, které mají napomáhat právně lepší orientaci v poměrně složitých procesech práce evropských institucí. A také přispívají k navázání bezprostředního kontaktu mezi lidmi z médií s europoslanci, což určitě minimálně vzájemné informovanosti napomáhá.

Pozor na think-tank

Ovšem – s ohledem na vše zmíněné – o to víc překvapuje stále značnou povrchností trpící snaha o podrobnější pohled na práci českých europoslanců třeba ze strany think-tanku Evropské hodnoty. Výsledky

práce této instituce s důvěryhodným názvem často a ráda citují média. Tím spíš, když je možné přidat titulek či podtitulek o „pracovitosti“ europoslanců. To je pro veřejnost, vychovávanou léta k nevráživosti vůči všemu, co se týká Unie nebo „Bruselu“, to pravé sousto.

Jenomže ono to předkládané, rádobyhlubší nahlédnutí po pokličku aktivit europoslanců, je v podstatě dost pokřivené zrcadlo. Je totiž nastavené především na základě součtů různých statistik, které mohou jen částečně vypovídat o skutečně odvedené práci v EP...

Dám vám příklad. Myslíte si, že v jeden jediný jednací den pléna EP může jeden jediný český europoslanec vystoupit na takovém fóru sedmnáctkrát? Za situace, kdy se časy pro vystoupení přesně a přísně rozdělují mezi jednotlivé politické frakce a v nich pak dál podle klíče „aby se dostalo postupně na každého“? Kdo by si dal jen maličkou práci (a nemusí přitom ani jezdit 600 km do Štrasburku) a podíval se na přednes takové debaty na internetu, hned by zjistil, že něco nehraje.

Hausnumera

Ovšem když jen ledabyle mrknete na internetové stránky EP, tam statistika opravdu nerozlišuje skutečná vystoupení a pouhá několikařádková vysvětlení hlasování, podávaná písemnou formou. A hned tu máte ona matoucí hausnumera, která ale pak řadí poslance mezi pracanty, anebo lenochy.

A podobně je tomu i s rychlým soudem, podle kterého poslanec, který se opomene několikrát zapsat na jednání parlamentního výboru, v něm pro „odborníky“ z think-tanku nic nedělá. Jak je ale pak možné, že předloží právě v tomto výboru několik zpráv, včetně dokumentů z pozice stínového zpravodaje, a zapracuje do nich kompromisní postoje kolegů? A jiné dokumenty ovlivní desítkami podaných pozměňovacích návrhů? Což se vše odehrává právě v onom parlamentním výboru...!

Kdyby s tak křivě nastaveným zrcadlem práce EP předstupovala před veřejnost nějaká amatérská skupina, člověk by mávnul rukou. Protože jde ale o docela seriózně se tvářící informace, přitom často hodně – řekněme – matoucí, je podle mého dobré občas se pokusit toto „zrcadlo“ narovnat...

listopad 2015

Dohoda jako morální vítězství

Havana vítězí. Tak by se dalo shrnout vyjednávání ohledně Dohody o politickém dialogu a spolupráci, která by měla být v příštím roce podepsána mezi Evropskou unií a Kubou. Tato dohoda nahradí ostudné tzv. Společné stanovisko EU, které od roku 1996 blokovalo normální vztahy s Kubou svým požadavkem politické „systémové změny“. Kuba tak byla jedinou zemí Latinské Ameriky, se kterou EU neuzavřela dohodu o spolupráci (což však nebránilo některým členským státům EU, aby s Kubou spolupracovaly).

V Bruselu před pár dny skončilo už šesté kolo kubánsko-unijních rozhovorů, které uzavření dohody opět o kus přiblížilo. Dohoda má mít tři části: spolupráci, obchod a politický dialog. Podle „důvěrných zdrojů“, na které se odvolala tisková agentura AFP, se právě na tomto jednání projevil dosud nevídaný ústupek ze strany EU: jakkoli dříve EU prosazovala v politické části dohody „reformní program pro Kubu“, včetně „posílení občanské společnosti“, nyní už tomu tak není. Proč takový obrat doslova o 180 stupňů? Domnívám se, že jde především o důsledek kubánské neústupnosti v tom, že na stejnou úroveň jako farizejské unijní fráze o lidských právech by měly být postaveny teze o důstojných pracovních podmínkách, sociální spravedlnosti, o právu všech občanů na vzdělání, zdravotní péči a účasti na kulturním životě...

Poslední kolo rozhovorů týkajících se dohody mezi EU a Kubou by mělo proběhnout v Havaně a lze očekávat, že dohoda bude podepsána už v prvním pololetí nadcházejícího roku. Půjde o vítězství Kuby, nikoli EU.

prosinec 2015

Co ruský prezident řekl, i když přímo nevyslovil...

Výroční projev ruského prezidenta Vladimira Putina je už mnoho let pozorně sledovanou událostí. Prakticky kdekoli na světě, protože ať se to někomu líbí, nebo ne, s Ruskem se na mezinárodní scéně musí počítat. Pokud si evropské politické špičky myslely, že se ruský prezident v čase panujících unijních ekonomických sankcí bude obšírně zabývat touto situací, spletly se. Nestalo se tak. Do sebe za-

hleděná Evropská unie nedostala v projevu prezidenta Putina takřka žádný prostor.

I to ovšem lze považovat za vyjádření pozice, za signál o současných prioritách Ruska. Svými nesmyslnými sankcemi vůči ruské ekonomice se tak v podstatě Unie sama posunula až do druhé řady subjektů, kterým je věnována pozornost. Jistě – slova ruského prezidenta o nutnosti být ještě soběstačnější v produkci potravin, o tom, že se třeba musí zvýšit potenciál zpracovávání surovin na úkor jejich pouhého vývozu, a mnohé další pasáže projevu byly nepochybně určeny i „uším v Bruselu“. Tak jako důraz na pečlivé sledování vývoje nových ekonomických vazeb a také různých ekonomických nebo finančních společenství, především s orientací na asijské státy nebo na jiné regiony. Mimochodem, není tajemstvím, že evropští lídři, tak jako jejich partneři v jednotlivých členských zemích, čelí rostoucí kritice za negativní dopady sankční „války“ na podnikatele a jejich aktivity. A s tím spojeným tlakům na zrušení sankcí. Což by se ale rovnalo přiznání chyby, a tak bych souhlasil s odhady, že sankce sice mohou dál trvat, ale budou se různými způsoby změkčovat nebo vcelku potichu obcházet...

Zatímco tedy Evropské unii ruský prezident Putin přímou pozornost a prostor nevěnoval, o to jasněji a rozhodněji zařadil ve výročním projevu mezi priority vztahy s Tureckem. Vztahy, které se dramaticky zkomplikovaly po provokativním sestřelení ruského vojenského letounu, nasazeného do akce proti tzv. Islámskému státu. Ruský prezident to označil za válečný zločin a dal jasně najevo, že takové akce proti Rusku nejsou akceptovatelné. A takřka všichni evropští, i řada světových žurnalistů si dobře povšimli konstatování, že za takovou politiku vůči Rusku nemůže Ankara čekat nic jiného, než tvrdou odpověď. Dodám, že podle mého zcela opodstatněně. Nesmíme totiž zapomínat, že ani NATO zjevně nemá snahu případ příliš pitvat, protože není zcela přesvědčeno o pravdivosti turecké oficiální verze, svaluující veškerou zodpovědnost za tragickou událost na Rusko.

Takže – i když by se zdál letošní výroční projev prezidenta Putina možná víc orientovaný na domácí situaci a pro ruskou veřejnost, nebylo v něm zas až tak málo zahraničně-politických poselství...

prosinec 2015

Ohlédnutí před startem aneb Můj rok 2015

Aby člověk mohl úspěšně odstartovat k něčemu novému, určitě neškodí odhlédnout se za tím, co má za sebou. Lépe se navazuje na všechno úspěšné, snáz se hledá cosi nového a jednodušeji se vyhýbá všemu, co se nepovedlo...

Protože si myslím, že to tím spíš platí teď před koncem roku, kdy se už v diářích objevují první termíny událostí, akcí a schůzek toho dalšího, dovolím si takové ohlédnutí i za uplynulým rokem v Evropském parlamentu.

Je za mnou i týmem mých spolupracovníků, bez kterých by to nešlo, a také za vámi, voliči, od kterých mám důvěru a mandát hájit vaše zájmy. Průběžně jsem se snažil podávat svědectví o svých aktivitách jak na parlamentní půdě, tak ze zahraničních pracovních cest, besed po celé republice, stranických konferencí i bezpočtu setkání. Jak na stránkách Haló novin a v dalších médiích, tak i na internetu, ale přece jen si dovolím k některým se znovu krátce vrátit.

Vedle takřka neviditelné práce – i proto, že se o ni média téměř nezajímají – v parlamentních výborech, delegacích, ve frakci GUE/NGL, která zahrnuje nejen přípravu dokumentů z pozice předkladatele nebo stínového zpravodaje, ale i desítky pozměňovacích návrhů, vyjednávacích schůzek nebo kompromisních dohod; vedle toho všeho jsme hodně energie věnovali výstavě k 70. výročí konce 2. světové války. Expozice o společném celosvětovém vítězství nad fašismem, ke kterému výrazně přispěl obrat po hrdinském triumfu Rudé armády u Stalingradu, se nakonec ze Štrasburku stěhovala do našich měst a nejnověji o ni projevili zájem i v Berlíně.

Překvapivě to byla největší akce, kterou si EP připomněl tak významné a pro dnešní dobu i poučné výročí... Výstava byla i příspěvkem k jakémusi udržení a potvrzení vzájemných vztahů EP s Ruskem, které po uvalení sankcí procházejí složitým obdobím. Nicméně jsou pro obě strany nenahraditelné, což se ukazuje stále silněji i celkově na mezinárodní scéně.

Ale velice si cením i dalších momentů, které charakterizují „můj rok 2015“. Třeba pokračování stáží mladých lidí v mé parlamentní kanceláři, spolupráce se studenty škol v Plzni i Praze, možnosti po-

zvat přímo do EP alespoň zlomek našich občanů. Což jsou všechno příležitosti a příspěvky k lepšímu poznání dění v evropských institucích, k ilustraci, jak a kde se rodí řada rozhodnutí ovlivňujících každodenní život lidí u nás. Ne vždycky se nám daří EP „polidštit“ a dění v něm srozumitelně prezentovat, ale snažit se o to budu určitě i nadále. Jak na těchto stránkách, tak i na svém internetovém profilu a na sociálních sítích.

Ale k ohlédnutí ještě malá „douška“ – třeba jako základ pro onen start do roku příštího. Žijeme v rozjitřené, ba až napjaté době. Během roku jsem se přesvědčil, že to, co hlavně potřebujeme a k čemu se snažím aktivitami v EP i mimo něj přispívat, je alespoň jistá dávka klidu a pohody.

Nezodpovědní politici se snaží naopak rozeštvát i celé národy a kultury proti sobě, což vede dokonce k obavám z možných velkých ozbrojených konfliktů. I Evropa se radikalizuje a bohužel navzdory historickým zkušenostem také opět potýká s neonacistickými výhonky. Mě ale utvrdil i uplynulý rok – byť se to může zdát někomu snad i přežitě a archaické – že hlavním cílem levice za dané situace musí být především mír!

prosinec 2015

Úskalí nové ochrany hranic EU

Před několika dny představila Evropská komise náčrt svého plánu na výrazné posílení ochrany vnějších hranic Evropské unie. Opět se tak projevilo vlastně už tradiční selhávání základního exekutivního orgánu EU, kdy opatření nejsou předvídána, ale teprve s jakýmsi náhlým prozřením doháněna, a to v době, kdy Unii vyvstávají jiné zásadní problémy. Česká média informovala o tom, že podle plánu předloženého Komisí by měla vzniknout „evropská pohraniční stráž“ a pan premiér Sobotka se dal slyšet, že prý to byla právě Česká republika, která zřízení této pohraniční stráže navrhla a že on sám toto téma otevíral na jednáních Evropské rady.

Na názor českého premiéra ale nikdo ve špičkách EU, jak jest dobře známo, není zvědavý. Byly to Německo a Francie, kdo tlačil na Komisi s cílem razantního posílení kontrol vnějších pozemních a mořských hranic EU, přičemž myšlenka resp. plán vytvoření jed-

notné unijní „pohraniční strážce“ je starý už řadu let. Výsledkem je úmysl založit Evropskou agenturu pro ochranu hranic a pobřeží (jde zatím o pracovní název), která by měla vzniknout z už existující agentury Frontex (která realizuje koordinační a zpravodajskou činnost na vnějších hranicích EU) a národních jednotek pohraniční ochrany.

Jádro plánu však spočívá v tom, že z pohledu Komise je rozhodujícím nedostatkem stávajícího Frontexu princip dobrovolnosti – tedy to, že dosud mohl být, resp. může být Frontex nasazován jen v těch členských státech, které o to požádaly za podmínky souhlasu ostatních členských států EU. S tím by měl být konec. Nová agentura má sama rozhodovat o tom, kde je nasazení jejích lidí a techniky potřebné, a její rozhodnutí mají být pro členské státy závazná. A pokud by se daný členský stát zdráhal rozhodnutí agentury respektovat, nastoupí Komise se svými nátlakovými prostředky.

Že jde o narušení principu suverenity členských států? Ano, mimo jakoukoli pochybnost. A je třeba tak upozornit na to, že ruku v ruce s plánem na vytvoření unijní pohraniční ochrany disponující vlastními silami, prostředky a silnými pravomocemi se opět objevují také názory, že je třeba vytvořit tajnou sužbu EU, která by operovala nad rámec suverenity členských států a již by byly vlastně podřízeny národní tajné služby. Takže v diskusích o tom, kam směřuje EU a do jaké podoby, nutno zahrnout i výše zmíněné plány a představy.

prosinec 2015

Není ostrov jako ostrov...

Ostrovky máme jistě různé. Kromě toho, že rozlišujeme malé a velké jsou tu ještě i jiné odlišnosti. Proto se už od školních lavic dovídáme podrobnosti o ostrovech sopečných, písečných, umělých, existují i ostrovy žulové a další, včetně ledovcových. Mořský příliv a odliv mají „na svědomí“ ostrovy s názvem přílivové. Je i poměrně jasné, kde se vzaly Střelecký ostrov nebo Ostrov pokladů, Velikonoční či Pustý ostrov... Prostě ostrovní rozmanitost je značná.

Podle některých našich médií máme ale na světě i ostrov „komunistický“. To je, věru, velice svérázné pojmenování pro Kubu. Jen marně – s ohledem na tuto „nálepku“ – pátrám v paměti, kdy jsem zaslechl obdobnou vizitku třeba nějakého „kapitalistického“ ostrova.

Zjevně se takové označení v podobné kombinaci nehodí. Kdežto jednostranné nálepkování, to už je zavedený „sport“ části našich novinářů. Možná je za tím i těžko stravitelné sousto pomíjející izolace Kuby a třeba i překvapivé „pootáčení“ kormidlem ve vztahu k ostrovu ze strany USA...

leden 2016

Ukrajina na prahu roku – krok do tmy

Stačí jen poskládat informace, které přicházejí z Kyjeva, a také pár komentářů západních médií a je jasné, že titulky asi není daleko od reality. I když se Evropská unie mermomocí snaží dofukovat stále bezedně se vyprazdňující záchranný kruh, který zatím s injekcemi miliard z kapes evropských a amerických daňových poplatníků drží ekonomiku Ukrajiny nad vodou, potápí se tato dřevá loď stále hlouběji.

Podle sdělení Národní banky Ukrajiny vzrostla inflace v zemi v uplynulém roce o víc než 44 procent. A život na dluh pokračuje – Mezinárodní měnový fond (MFF) dokonce čaruje a kouzlí s letitými pravidly, aby nespolehlivá, korupcí prolezlá ekonomika Ukrajiny dosáhla na další půjčky. Dosud peníze neměly šanci získat nesolventní státy – ale protože hra s připoutáním Ukrajiny k Evropské unii a NATO je prestižní stůj co stůj, najednou to jde. Byť je nad slunce jasnější, že peníze, utopené v šedé korupční mlze, pod kterou si ruce mnou ukrajinští oligarchové a které – navzdory libivým heslům – nikterak nezlepšují život obyvatel země, že tyto peníze jen těžko ještě věřitelé uvidí. Nicméně kejklemi s pravidly, ohýbanými podle potřeby jako velikonočními proutky, byly „splněny“ formální podmínky (společně s přijetím nereálného rozpočtu pro rok 2016), aby MFF mohl do Kyjeva poslat další finanční injekci. Tentokrát ve výši 1,7 miliardy dolarů.

A tak může ukrajinská vláda dál snít svůj sen o blížícím se blahobytu v náručí EU, kam prý míří pod praporem Smlouvy o zóně volného obchodu mezi Ukrajinou a EU. Premiér Arsenij Jaceňuk si například růžový obrázek maluje takto: „...smlouva umožní ukrajinské ekonomice stát se konkurenceschopnou, silnou a vzorovou.“ Bude jistě zajímavé, kdo se ve světě bude chtít chopit „zkušeností“,

kterými zatím Kyjev oplývá. Enormní korupce, hyperinflace, balanc nad propastí státního bankrotu, přetahovaná o moc mezi oligarchy, nenávislné výpady mezi vládními špičkami, lišáctví politických elit vlastních pasy nejrůznějších zemí jako pojistky pro případ krachu a ústupu ze slávy... Vskutku vzory hodné následování a šíření. A v tom všem se jaksi ztratili obyvatelé Ukrajiny, pro které je všechno dražší a dražší a čím dál tím nedostupnější. Pro ně má ale Kyjev vábničku v podobě údajně velice brzkého zrušení víz ve vztahu s EU. Kolem něj ale naopak evropské špičky jen přešlapují a mlží a moc se mu do něj spěchat nechce.

Jak potom nevidět letošní rok pro Ukrajinu, provokovanou EU a USA navíc k co nejdrsnějším protiruským náladám a krokům, jako hodně nejistě nakročenou do tmy...

leden 2016

Evropský parlament po půldruhém roce

Už rok a půl nás dělí od posledních voleb do Evropského parlamentu (EP). Důvod bilancovat? Spíše se zamyslet – na pozadí obrovských a stále narůstajících problémů EU souvisejících nejen s migrací, ale také s ekonomickým vývojem a politickými trendy v některých členských a přidružených státech, jež nelze nazvat jinak než fašizací – nad aktuálními postavením EP a jeho možnostmi ovlivňovat dění v EU.

Pár zásadních tezí: Po volbách konaných v roce 2014 krajní pravice v EP posílila a dokonce se jí podařilo etablovat vlastní frakci pod vedením Mariny Le Penové. To má vliv na celkové klima v EP, kdy mnoho poslanců opatrně našlapuje při veřejných politických debatách, aby krajní pravici, pro kterou je samozřejmostí militantní chování, probůh, nepopudili. To se koneckonců projevilo v souvislosti s připomínáním-nepřipomínáním sedmdesátého výročí porážky naciismu. Opravdu se nechci holedbat, ale výstava k tomuto výročí, kterou jsem připravil ve štrasburském sídle EP, byla ojedinělým počinem.

Lze také konstatovat, že v EP vznikla neformální, leč velmi reálná velká koalice sociálních demokratů a konzervativců. Menší politické skupiny včetně naší levicové frakce GUE/NGL jsou potlačovány, a jejich činnosti a projevy jsou vytvářeny různé umělé překážky.

Pokud jde o poměr Evropské komise, tedy jakési vlády EU, k Evropskému parlamentu, tady se markantně projevuje snaha Evropské komise co nejméně EP, jediný volený orgán EU (!), respektovat. Od ráží se to třeba jak v neochotném a zdlouhavém odpovídání Komise na písemné interpelace poslanců EP (stává se, že poslanec čeká na odpověď i několik měsíců), tak také v tom, že do budoucna by Komise směla sama rozhodnout o tom, zda tu či onu otázku vůbec zodpoví!

Ne, od posledních voleb do EP se EU nestala demokratičtější. Nabyl odstraněn či alespoň zmírněn její takzvaný demokratický deficit, který je jedním ze základních strukturálních problémů EU. Naopak, stále více záležitostí je převáděno na technokratickou (komisní) úroveň, aby EP „nepřekážel“ velkým kormidelníkům EU: to se týká hlavně sociálních práv občanů EU a práv zaměstnanců. Z těchto důvodů levicová frakce GUE/NGL vystupuje za právo zákonodárné iniciativy pro EP a za posílení práv jeho poslanců včetně přístupu k informacím. To, co se v tomto ohledu odehrává kolem jednání o fatální dohodě TTIP, je až nedůstojné a ponižující. V EU by se totiž – hovoříme-li o demokracii – nemělo dít nic zásadního bez stanoviska, resp. souhlasu, EP!

A tady se dostáváme k jádru celého problému. Evropský parlament sám nezmůže – ohledně charakteru a směřování Evropské unie – vlastně nic, nemůže ji sám „demokratizovat“. Cesta zásadních změn vede přes rozhodování v Evropské radě jako vrcholném orgánu EU, na jehož vůli závisí podoba základních smluv týkajících se EU.

Evropská rada je taková, jaké jsou členské státy, tedy jejich vedení. Holedbá-li se český premiér Sobotka tím, jak je mu v Evropské radě nasloucháno, mohl by voličům prozradit, hodlá-li něco podniknout ohledně řešení palčivých aktuálních problémů EU včetně deficitu demokracie.

leden 2016

Bude Polsko podrobena sankcím?

Evropská komise by chtěla Polsko, ale také Maďarsko „převychovat“ podrobením těchto zemí tzv. mechanismu právního státu, a to kvůli zásahům jejich vlád do mediální, v případě Polska i justiční sféry. V roce 2014 to mělo být pouze Maďarsko; poté, co se absolutní

moci v Polsku zmocnila ostře pravicová strana Právo a spravedlnost, je v hledáčku Komise hlavně náš severní soused. Co znamená uplatnění mechanismu právního státu? Vládě státu, jenž Komise shledává problematickým, zašle Komise soubor otázek týkajících se sporných vnitrostátních zákonů, vyčká na odpověď a případně daný stát vyzve, aby vydané zákony zrušil nebo upravil.

Není pochyb o tom, že aktuálně především v Polsku tlačí nová vláda zemi ostře doprava a že její zásahy v oblasti justice, tajných služeb a sdělovacích prostředků jsou přinejmenším kontroverzní. Jenže výše uvedený postup Evropské unie, resp. Komise, proti „hříšníkům“, a to obecně, má velká úskalí včetně aplikace pořekadla o zametání před vlastním prahem.

Tak předně, hrozbu mechanismem právního státu málokdo bere vážně. Sporné zákony lze přece snadno upravit tak – se zachováním jejich podstaty – aby vyhovovaly konformitě EU. Dále: pokud by polská vláda šla do konfliktu s Komisí, žádné závažné sankce jí vlastně nehrozí. Deklarované prosazování „hodnotové substance“ EU je totiž hodně tupou zbraní.

Takzvané „evropské standardy“ se mezitím staly svévolí (prosazovanou především Německem, které nepokrytě pokládá EU za svůj nástroj) a účinně je prosazovat nechce vlastně nikdo. Za naši frakci GUE/NGL tento problém formuloval poslanec Helmut Scholz: *„Velmi mě irituje, když nyní hlasitě křičí všichni ti, kdo řadu měsíců a vlastně dodnes mlčí k tomu, když Komise, jako součást ‘trojky’, v Řecku sama porušovala právo a základní hodnoty EU a přisvojovala si kompetence, které jí nepřísluší. Evropa se musí sama chytit za nos, protože nesmí požadovat selektivně dodržování základních demokratických principů. Ty platí pro každou vládu v rámci Evropské unie, jsou závazné, a ne obchodovatelné.“*

A beztak chatrnému stavu Evropské unie nepřispívá nejen dvojitý metr uplatňovaný na členské státy, ale také to, že kampaň za prosazení sankcí proti Polsku (a Maďarsku) – jakkoli jsem zásadním odpůrcem politického vývoje v těchto zemích – se stávají regulérním prostředkem unijní politiky.

leden 2016

Evropsko-polské hrátky

Dosavadní, více méně na dvoustranné úrovni se odehrávající diskuse mezi představiteli EU a Polska (často přecházející ve slovní silácké přestřelky) se doslova „vylila“ na půdu Evropského parlamentu. A kauza jak dál mluvit s Polskem do značné míry zastínila nejen další témata, ale poněkud zatlačuje do pozadí i to, co by mělo být hlavní – jak dál s Polskem v Evropě spolupracovat. Protože ať tak či onak, Polsko je významnou i vlivnou unijní zemí.

I když právě ten vliv se nyní ukazuje jako problematický. Když totiž podobné kroky, které třeba k ovládnutí médií i jiných institucí v zemi podnikal v Itálii Silvio Berlusconi ve funkci předsedy vlády, nechávala mu EU volné ruce. Řím je zřejmě pro unijní vládcův důležitějším spojencem než Varšava. A hned máme jeden argument, který v současné „kauze Polsko“ zaznívá a na který v parlamentní debatě ve Štrasburku oprávněně upozorňovala naše frakce GUE/NGL – neustálá hra dvojího metru. Unie prostě nepřístupuje ani neměří všem členským zemím stejně a metr má pro ni tolik délek, kolik potřebuje...

Přitom volání po nezávislosti soudů i médií v členských zemích je legitimní, ale Unie musí používat stejné nástroje pro všechny. Jenomže postup Evropské komise, která si často přivlastňuje větší pravomoci, než jí přísluší (což se zdá být nebezpečím i v případě Polska po neblahé zkušenosti s Řeckem), je přinejmenším kontroverzní. A proto vyvolává i kontroverzní reakce.

Evropa jedná překotně a chaoticky, dá se říci nestandardně a to jen zvyšuje napětí mezi Uníí a Polskem. Co víc, posiluje to ultranacionalistické nálady u našich sousedů a protievropskou atmosféru. Namísto vzájemného dialogu, diskusí o sporných krocích polské vlády (které existují a nelze je nevidět a není důvod je také nekritizovat) padají silná slova i ze strany špiček EU, včetně předsedy Evropského parlamentu. A také hrozby různých sankcí, což je nebyvalá novinka, kterou ale Unie dosud z rukávu nevytáhli ani v případech, které ji dováděly až do krizových situací.

Dalším problémem, na který současné vyhocení vztahů mezi Uníí a členskou zemí ukazuje, je nedůslednost v dodržování pravidel a norem, politika výjimek nebo ústupků jen proto, aby Unie dosahovala

tolik opěvované jednoty. Proč například nevadilo už v případě Polska a jeho vstupu do Unie, že Ústavní soud tam není – jako ve většině jiných zemí – jakousi pojistkou proti politickým vlivům většiny? Ústavní soudce v Polsku volí parlamentní většina dolní komory, takže složení odpovídá parlamentní většině a soudci jsou nominováni politickými stranami... A najednou problematika ústavních soudců EU vadí?

Pochopitelně i v EP se „kauza Polsko“ diskutovala z pozic zájmů jednotlivých politických frakcí. Odpůrci Unie jako takové tak samozřejmě kategoricky odmítají jakékoli diskuse o tom, jestli Polsko dělá něco špatně nebo ne a mají z tohoto problému další bič na Unii.

Z pozice levice je asi nejpodstatnější – vedle zmíněné kritiky praktik dvojího metru – to, že v Polsku dostaly tak silný mandát ultranacionalistické síly. Že levice poprvé od roku 1989 vypadla z parlamentu, když jí například sociální otázky i program šikovně „uloupila“ právně populistická nacionálně orientovaná pravice. Že jsou v Polsku zjevné snahy o militarizaci, větší vliv NATO a naproti tomu rostoucí rusofobie. Mimochodem, k zesilování protiruských tendencí až za hranu unijního protiruského trendu přispěla v Polsku sama Unie svými kroky proti Rusku a do budoucna s tím může mít při snahách o lepší spolupráci s Ruskem velký problém. To všechno se nám může nelíbit, a nelíbí, ale důležité bude, jak se k tomu postaví sami Poláci. Podle mnoha signálů, například poměrně masových protestů a demonstrací, si mnozí uvědomují, že asi volby podcenili.

My ale ani za takové situace nemůžeme souhlasit s tím, jak EU uchopila změny na polské vnitropolitické scéně. Měli bychom nadále sice pečlivě sledovat, kam až se ultranacionalistické síly posunou v prosazování své moci, ale stále musíme mít na paměti i suverenitu státu, vůli voličů a volit především cesty dialogu. O tom snad hlavně stále je platforma nejen Evropského parlamentu, ale i unijní diplomacie...

leden 2016

Portugalsko má nového prezidenta

Prezidentské volby v Portugalsku, které proběhly o minulém víkendu, měly vskutku pozoruhodný výsledek. V čele státu, ve kterém vládnou socialisté podporovaní marxistickým Levým blokem a ko-

munisticko-zelenou koalicí, stanul někdejší spoluzakladatel portugalské sociální demokracie Marcelo Rebelo de Sousa, platící za konzervativce. Rebelo de Sousa získal hned v prvním kole přes padesát procent hlasů, takže kolo druhé – v němž vkládala naděje především levice – se nekonalo.

Rebelo de Sousa měl oproti dalším devíti kandidátům zcela jasnou konkurenční výhodu. Tento sedmašedesátiletý právník totiž dlouhá léta vystupuje v portugalské televizi s nedělními večerními komentáři, takže žádnou reklamní kampaň před volbami vlastně ani nepotřeboval. Jeho úspěch vyvolal řadu komentářů a zamyšlení nad tím, jak bude socialistická vláda vycházet s konzervativním prezidentem, který může vetovat její legislativní návrhy a dokonce vládu odvolat. Jenže zvolení Rebelo de Sousa prezidentem není v tomto případě chápáno jako protest voličů směřovaný proti vládě, ale daleko více jako potvrzení jejího politického kurzu, stavícího se proti diktátu pověstné „trojky“, tedy Evropské komise, Evropské centrální banky a Mezinárodního měnového fondu. Nový prezident se už před volbami vyslovil pro zachování vládního kurzu s tím, že on sám je pro další sociální opatření. Uvedl také, že s vládou chce vést dialog a přispět k nastolení sociálního, ekonomického a politického míru v zemi, což je jeho hlavní cíl.

Pokud jde o portugalskou levici stojící mimo Socialistickou stranu, lze konstatovat, že své pozice při prezidentských volbách posílila: například kandidátka Levého bloku Marisa Matiasová získala 10,2 procenta hlasů a skončila tak celkově třetí za kandidátem socialistů. Tento výsledek byl nečekaný a já k němu Marise blahopřeji – tato mladá, nadějná a velmi schopná portugalská politička je totiž poslankyní Evropského parlamentu a členkou naší politické skupiny GUE/NGL!

leden 2016

Teče voda od Čerchova

Strávil jsem s Mílou 25 let, což je více než třetina mého života. Zažili jsme spolu rozpad Československa, bouřlivé debaty při zasedání Federálního shromáždění a oba i těžkou dobu, když FS skončilo svoji činnost a začínali jsme od nuly.

Samozřejmě, jak už to v lidském životě bývá, za tak dlouhou dobu společné práce se objevily i kritické okamžiky, které jsme ale vždy uměli vyřešit, když často vzájemné nepochopení vznikalo vinou jiných lidí. Jak správně říkal Jan Werich: „*Lidská mysl má schopnost špatné věci raději rychle zapomínat,*“ a tak se mi i v této těžké chvíli vybavují dobré věci. A to dokonce i veselé.

Všichni vědí, jaký řečnický dar měl Míla. Dnes opozice používá obstrukce, ale v době, kdy jsme působili v českém parlamentu, zajišťoval „výchovnou činnost“ právě Míla Ransdorf. Když bylo třeba, byl schopen vystupovat i pět hodin a stále měl o čem vyprávět.

Měli jsme i společné zájmy. Míla, i když nebyl muzikant, měl skvělý přehled o hudbě a debaty na toto téma byly vždycky živou vodou i v těžkých dobách. V obtížných 90. letech jsme na setkáních s voliči dokonce i společně zpívali. Jeho oblíbená byla *Teče voda od Čerchova...*

Míla bude samozřejmě nejvíce chybět svým blízkým, ale bezpochyby i nám.

leden 2016

Nacionalismus, nebo selhání EU?

Situace v Evropě, pokud jde o obrovskou vlnu migrace, je mimořádně vážná, to je mimo pochybnost. Však také tzv. vůdčí média ve všech státech EU šíří strach, alarmují, naivně překvapena vývojem, který se dal předpokládat poté, co se USA a NATO pustily do demonstáže jim nepohodlných režimů v Africe a na Blízkém východu. Šířen je strach v první řadě z uzavírání hranic, z konce schengenského systému, ilustrován drátěnými zátarasy a padajícími hraničními závory.

Ale o co v tomto případě jde, jen a pouze o tolik kritizovaný a iracionální „návrat k nacionalismu“? Nikoli, to se jen některé členské státy EU, konfrontované s migrací, která se celoevropsky vymyká kontrole, rozpomínají na zbytky své státní suverenity. A kontrola národních hranic a případně jejich zajištění různými prostředky k tomu patří a patřilo vždy, i v dobách minulých. Přičemž toto „rozpomínání“ je vynucováno skutečností, že supranacionální konstrukce, tedy Evropská unie, se dostala do existenční krize. Sahají-li členské státy

v krizové situaci po onom *národním*, je třeba brát to jako politickou výzvu. A stále naléhavěji se ptát, zda má EU ve své stávající podobě neoliberálního projektu budoucnost.

leden 2016

Moldavsko: země trvalých otřesů

Už řadu měsíců to v Moldavsku vře v důsledku obrovské korupce a rozkradení státních financí klikou politických kmotrů. V neděli 24. ledna proběhly v hlavním městě Kišiněvu opětovné protivládní protesty, kde desetitisíce přívrženců opozice (organizátoři demonstrace uvádějí až 100 000 osob) zopakovaly své požadavky na odstoupení premiéra Pavla Filipa a jeho vlády.

Paralelně plánována „protidemonstrace“ příznivců vládních stran, označujících se (jak jinak) za „proevropské“, se nakonec nakonala. Moldavská média shodně uváděla, že důvodem byly obavy organizátorů z toho, že budou konfrontováni s mnohem větším počtem opozičníků, ale pravda může být jiná: provládní vystoupení byla předtím vždy placena, ale teď už není z čeho brát.

Protivládní protesty měly od těch minulých jedno kvalitativní novum. Poprvé se jich totiž zúčastnily společně levicové strany, šmahem pravici cejchované jako „proruské“, a občanské hnutí „Důstojnost a pravda“. Této akční jednoty bylo možné dosáhnout proto, že korupce a kmotrovské hospodaření vládnoucích „proevropských kruhů“ vyvolalo pobouření vlastně celé občanské společnosti. V rezoluci, přijaté opozičními silami, stálo, že současná moldavská vláda si usurpovala stát a nejedná podle ústavy a zákonů, nýbrž v zájmu zkorumpované vládnoucí kliky; za společný cíl byly prohlášeny nové parlamentní volby.

Premiér Filip, kterému jeho vláda, jak vyšlo najevo, tajně přísahala věrnost, zoufale potřebuje peníze zvenčí. Doma nejsou, byly rozkradeny. Pozval tedy k jednání delegaci Mezinárodního měnového fondu k jednání o nových půjčkách a svého ministra hospodářství vyslal do Rumunska, aby se pokusil získat první část z půjčky ve výši 150 milionů eur, slíbené koncem minulého roku. Rumuni ale nespěchají. Chladná je i Evropská unie. Moldavští „proevropští“ matadoři se totiž ukázali být krajně nespolehlivými a Moldavsko přestalo být

zemí, kterou by byly unijní státy ochotny dále finančně podporovat v jejím prapodivném „sblížení s EU“. Snad s výjimkou Rumunska, ale zde hrají roli jiné, takřkajíc národovecké motivy.

Nicméně nelze tvrdit, že by EU ztratila o Moldavsko zájem. Jak ukazují prognózy, případné nové volby by vyhráli socialisté, a ti jsou přece „proruští“!

únor 2016

Hloupost se přejmenovat nedá

Ústředním politickým tématem roku 2016 má být na Ukrajině takzvaná dekomunizace. Tedy aplikace zákazu používání komunistické a sovětské symboliky podle příslušného „politicko-ideologického“ zákona. Mají zmizet a mizí stovky soch, jsou přejmenovávány ulice a města. To vše spojené s absurdností non plus ultra, neboť s fanatismem se pojí vždy blbost, hlupství a výhled ani ne na špičky bot.

Snad největším symbolem vítězství národů Sovětského svazu v druhé světové válce je na Ukrajině 102 metrů vysoká socha Matky vlasti, umístěná v Kyjevě. Asi je příliš vysoká, takže zatím stržena nebude. Musí však z ní být odstraněn znak Sovětského svazu, neboť tak prý zní „společné rozhodnutí expertů“.

„Expertí“ se už postarali o tom, aby do konce roku bylo na Ukrajině strženo na osm set Leninových soch. Do 21. února tohoto roku musí ukrajinský parlament rozhodnout o nových jménech měst, jejichž dosavadní jména podléhají „dekomunizaci“. A to vůbec nebude jednoduché! Proč? Inu, už jsme přece zmínili, s čím se takový fanatismus pojí... Tak třeba Dněpropetrovsk, čtvrté největší ukrajinské město. Málokdo už dnes ví, že dostalo jméno po někdejším předválečném ukrajinském komunistickém předákově Grigori Petrovském. „Expertí“ po složitých úvahách dospěli k závěru, že jméno by snad bylo možné zachovat, ale – jinak jej odůvodnit! Takže do pozadí postavme nikoli komunistu, ale – svatého Petra! A pokud by s tím snad parlament nesouhlasil, jsou v záloze jména jako Dnipro, Dniprovst nebo Sičeslav...

Pokud jde o jména měst, asi největším problémem je Kirovograd. Na Sergeje Kirova nutno úředně zapomenout, ale co místo něj? Mnozí dekomunizátoři by se rádi vrátili k původnímu jménu Jelizavet-

grad, ale tady je přece jeden obrovský problém: upomínka na vztahy Ukrajiny k ruské carské říši! „Experti“ navrhnou Ingulsk, ale to se málokomu líbí. Takže nakonec asi dojde k referendu.

To lidé byznysu, musí-li aplikovat dekomunizaci na své statky, jsou pružnější. Musí kyjevská továrna na šumivá vína změnit označení *Sovětskoje šampanskoje*? Prosím, je tady Sovětskoje šampanskoje! Vadí název ukrajinské verze listu *Komsomolskaja pravda*? Pryč s ním, máme teď KP na Ukrajině! A další kuriozity mají následovat.

Obávám se však, že hlavní politické téma pro Ukrajinu v roce 2016 tuto zemi nedostane z katastrofální ekonomické a politické situace, neodstraní fašismus, korupci, bídu, ani moc oligarchů. Ba co víc, při strhávání dalších soch může dekomunizátorům ještě více vyhládnout.

únor 2016

Migrují lidi i politické postoje

Angela Merkelová svým nesrozumitelným přístupem otevřela brány nejen potřebným, ale i nebezpečným. Bojuje proti teroristům na Blízkém východě tím, že je pozvala do Evropské unie.

Na počátku nebylo slovo, ale válka. Válka v Sýrii. Ta vyhnala lidi z domova a rozšířila beznaděj. Obojí je stejně důležité. Lidé utekli před válkou, ale do Evropy povětšinou zamířili, až když ztratili naději, že se budou moci vrátit domů. A to neplatí jen o Sýřanech: syrská válka vyhánění i Afghánce, Iráčany, Libyjce... Lidé přestali věřit, že se vrátí mír. Snaží se utéct ze sběrných táborů v Sýrii, Turecku – netřeba vyjmenovávat jednotlivé země, jde o celý region severní Afriky a Blízkého východu. Region, kam náš civilizovaný Západ přinesl válku.

Dnes se vedou spory o tom, zda destabilizace uvedené oblasti byla zamýšlená, nebo jde o důsledek špatné strategie. Ať tak, či onak – reakce Evropské unie byla a stále je zpozdilá a nepřiměřená. Brusel a Berlín hledají řešení pro ty, kdo do Evropy přišli, nevidí ale, že přicházejí různí lidé, nevidí, že nemají prostředky ani oporu u veřejnosti pro tuto svoji slepou politiku. Řešení je především v Sýrii, Iráku, Afghánistánu.

Druhá, pomocná linie řešení je v nárazníkových státech mezi Evropou a válečnými ohnisky. V případě tzv. balkánské cesty, která se týká střední Evropy nejvíce, je tato obraná linie především v Turecku.

Do Turecka přichází pomoc z Evropské unie pozdě, a to hned z několika důvodů. Na migrantech utíkajících před válkou unijním politikům nezáleželo, dokud se nevydali do Evropy a televize nezačala před rokem zveřejňovat obrázky tragédií na pobřeží. Pozdě proto, že úprk do Evropy dostal podobu davové psychózy. A v neposlední řadě i proto, že současné vedení Turecka začalo licitovat, „obchodovat s uprchlíky“, vydírat Evropskou unii. A nehraje jen o peníze. Hraje i o toleranci ke své protikurdské politice, ke své agresivní vůči Sýrii, ke svému obchodování s bojovníky tzv. Islámského státu, ke svým velkotureckým snům. Pozoruhodné je, že tyto kroky Ankary, které rozhodně nejsou v souladu s tolik Bruselům vzývanými evropskými hodnotami, spojuje současné vedení Turecka s popíráním genocidy Arménů a obhajobou vyhnání Řeků z Malé Asie, která byla jejich domovinou více než dva tisíce let. To vše činí Turecko jako náš spojenec v NATO, tedy stát, který má možnost zatáhnout Česko do války.

Netřeba ale ze všeho vinit Turecko. Když pomineme neoddiskutovatelný podíl některých států Evropské unie a NATO na rozmýšlení války v Iráku, Libyi a Sýrii, je tu též příspěvek především německé kancléřky Angely Merkelové na rozpoutávání davové psychózy mezi běženci.

Navíc vyrobila další problémy. Povzbudila Ankaru příslibem přijetí do Evropské unie, čímž dala najevo slabost. A na domácí evropské půdě zabodovala hned několikrát. Svým nesrozumitelným přístupem otevřela brány nejen potřebným, ale i nebezpečným. Bojuje proti teroristům na Blízkém východě tím, že je pozvala do Evropské unie. Dala arogantně najevo, že postoj Berlína je důležitější než pravidla schengenského systému. A tím vším vytáhla z pivnic na ulici radikální pravici, která dostala prostor pro prezentaci.

Skutečně velký problém je pak dán tím, že se kvůli německé kancléřce propojují problémy muslimských migrantů, finanční krize jihu Evropské unie a Ukrajiny. Peníze zatím nechybějí jen díky tomu, že se náklady podle řeckého modelu přenášejí na nevinné. Jenže chyby Unie, a to především německé a francouzské chyby, mohou na Ukrajině velice brzy dostat podobu nedostatku peněz – a následné nemuslimské vlny migrace. Pak už nevystačíme s obranou hranic pod heslem „*Bereme jen uprchlíky křesťanského vyznání*“.

Proto je třeba hledat zásadní, nepolovičatá řešení. Když už státy Evropské unie nedokážou ani pojmenovat skutečnou příčinu problémů v Sýrii a na Ukrajině, natož je zkoušet řešit, měly by se postavit za ty, kdo mír hledají. Je třeba podpořit dohodu Washingtonu a Moskvy o zastavení bojů v Sýrii. Podpořit s vědomím, že tato dohoda je v našem nejvlastnějším zájmu – ne proto, že nás k této podpoře vyzve Velký bratr. Řešením současné vlny migrace je porážka teroristů, mír a sociální stabilita severní Afriky a Blízkého východu.

únor 2016

PREZIDENT PUTIN VYZNAMENAL JIŘÍHO MAŠTÁLKU

Nejvyšším státním vyznamenáním, které může dostat cizinec z rukou prezidenta Ruské federace je **Řád přátelství**. Bývá udělován za velký přínos k upevňování přátelství a spolupráce s Ruskou federací, rozvoj obchodně-ekonomických a vědeckých styků a za zachovávání ruského jazyka a kultury v zahraničí. Dne 29. ledna tohoto roku podepsal Vladimír Putin výnos č. 29, kterým udělil tento řád jedenácti cizincům. Jedním z nich je poslanec Evropského parlamentu a místopředseda Delegace EP v parlamentním shromáždění EU-Rusko **Jiří Maštálka**.

Prezident Putin tak ocenil dlouholetou práci Jiřího Maštálky, vykonávanou jak z pozice poslance Evropského parlamentu, tak z úrovně českého politika a lékaře. Byl by to dlouhý a pestrý výčet aktivit, akcí a projektů, které Jiří Maštálka v posledních letech realizoval v zájmu rozvoje přátelských vztahů Evropské unie a Ruska, Ruska a České republiky. Budiž zmíněna jeho spolupráce s předními ruskými politiky, velký podíl na rozvoji tzv. lidové diplomacie ať už cestou přátelství měst či spolupráce společenských organizací, nebo vědecko-pedagogická činnost v oblasti medicíny. Jiří Maštálka patří také k těm českým a evropským politikům, kteří kontinuálně a důsledně vystupují proti historickému revizionismu spojenému zejména s pokusy o zpochybnování výsledků druhé světové války.

Kromě Jiřího Maštálky byli Řádem přátelství vyznamenání například náměstek ministra přírodních zdrojů Číny Van Min, rakouský

vicekancléř a ministr vědy, výzkumu a ekonomiky Reinhold Mitterlener nebo státní ministr Monackého knížectví Roger Michel.

únor 2016

Tak prý mě zlákala medaile, pane Špelec...

Hospodářské noviny mně 9. února pod titulkem Všechna Putinova evropská lákadla věnovaly hned celou stranu! Překvapilo mě to. Už jen proto, že David Klimeš, autor poměrně obsáhlé stati v Bakařově deníku, který je pokládán za nejméně čteného outsidersera české mediální scény, mě vybavil mimo jiné přídomek „nepříliš významný komunistický europoslanec, kterého pořádně neznají ani sami Češi“ a „zdánlivě bezvýznamný europoslanec“.

Pan Klimeš by si to měl ujasnit. Jsem tedy „nepříliš významný“, anebo „zdánlivě bezvýznamný“? (Hodnotí mne třeba podle toho, že zatím jako jediný český poslanec jsem byl po dvě funkční období za sebou v předsednictvu EP z titulu své funkce kvestora?) Mezi obojím totiž rovnítko přece není! Takže buď jako „nepříliš významnému“ se mi autor z latentní sympatie snaží svým „nepříliš významným“ listem pomoci nezištně k významnosti, nebo mě jako jen „zdánlivě bezvýznamného“ (!) europoslance statečně postavit na pranýř coby „nanejvýš užitečného advokáta ruských zájmů v Evropském parlamentu“, vystupujícího „s nejpevnější obhajobou ruského počínání“; jako „neocenitelného advokáta ruských zájmů mezi europoslanci“. Za obojí budiž tedy panu Klimešovi, takto prý publicistovi a pedagogovi-odborníkovi na mediální komunikaci, poděkováno! Jen opravdu na okraj: ví pan Klimeš, co je to denunziace?

Podnětem k mocnému publicistickému tnutí po „nepříliš významném“/„zdánlivě bezvýznamném“ europoslanci (pozor, „komunistickém“ nutno vždy připojit, autor je přece vědec nikoli nějaký tendenční propagandista!) se stalo to, že prezident Vladimír Putin mě vyznamenal Řádem přátelství národů. Mě a dalších 11 osob z různých států: Rakouska, Německa, Monackého knížectví, Indie, Číny, Francie. Všichni jsme byli oficiálně oceněni za „velký přínos k upevňování přátelství a spolupráce s Ruskou federací,

Pan Klimeš v tom však odhalil dalekosáhlou závažnou ruskou podvratnou činnost, kterou nejlépe bylo lze demonstrovat právě mnou,

byť nepříliš významným europoslancem (komunistickým). Nebo jen zdánlivě bezvýznamným? V každém případě však zavlým „advokátem ruských zájmů“. Tím jsem prý jaksi paradoxně mezi europoslanci, kde se podle pana Klimeše „často formulují právě ostře protikremelské unijní postoje“. Ano, tyto postoje v Evropském parlamentu skutečně vyjadřují a hájí různí „advokáti amerických zájmů“, kteří mají souvěrce a souputníky třeba v českých Hospodářských novinách. Leč nepotěším pana Klimeše informací, že stejně tak, a nijak slabě, zaznívají v Evropském parlamentu postoje zcela odlišné, tedy prokremelské, jak by napsal.

Pokud jde o onu údajnou ruskou podvratnou činnost, má pan Klimeš jasno: „Sestava naposledy udělených Řádů přátelství ukazuje, jak dobře má Putin rozmyšlené odstřelování společných unijních pozic.“ Tak to je ale opravdu pozoruhodný závěr! Ano, kromě mne byli vyznamenáni také dva Rakušané nebo jedna Němka (ředitelka soukromé společnosti), ale co ti Monačané, Číňané a Ind? Ti všichni snad taky, jako údajně já „vzorně rozřezávají unijní kritiku Kremlu“?

Prý nás má vyznamenání „zlákat k prokremelskému vidění světa“ (sic!). Jenže nikdo z nás – alespoň tedy já – o vyznamenání předem nevěděl! Avšak zlákáni jsme byli – a tady vím, že nemluví jen za sebe – pro rozvoj přátelství a styků ekonomických, kulturních a jiných s velkou zemí, jejíž obyvatelé už jednou, za cenu obrovských obětí, zachránili Evropu. A ani dnešní Evropa se bez ní neobejde. Jenže to je přece „prokremelský postoj“, jenž zaslouží v Hospodářských novinách odsouzení! Psané sice vědcem-pedagogem, leč v botách se slámou čníci, jež zove se tendenční proamerická propaganda.

únor 2016

Brexit – karty jsou rozdány

Úporná jednání v zákulisí i na summitu zemí Evropské unie skončila minulý týden úspěchem: mezi Velkou Británií a ostatními státy Unie bylo dosaženo dohody. Dohody, že se jde dál společně – leč do neznáma. Dohody, která je sice psaná v oznamovacích větách, přinesla však celou řadu otazníků.

I když je dohoda, uzavřená v atmosféře britského vydírání, projevem vůle zachovat Evropskou unii v současné podobě, výrazně Unii

mění. Seznam privilegovaných se rozšířil. Už nejen Berlín a Paříž, ale i Londýn má svá výsadní práva. Ta britská nemají mít jen podobu nepsané výhody plynoucí z ekonomické síly. Mají být vepsána do zakládacích dokumentů Evropské unie. Asymetrie jako princip byla akceptována na nejvyšší úrovni.

Závažnou otázkou je, jak se s danou situací vyrovnají ostatní členské státy Evropské unie. Podle zásady nejvyšších výhod by si teď každý stát mohl nárokovat stejné výhody, jako jsou ty, které si pro sebe vyhandloval Londýn. Hlavně ty silnější jistě budou chtít více svobody, tedy méně závislosti na Bruselu. A protože integrace v kapitalistických podmínkách je vždy především o penězích, pak to znamená, že silnější budou uhýbat od placení, na což nutně doplatí ti slabší. Ale i pro české euroskeptiky by mohl být vzorem například botičský výdobytek „Nikdy euro!“. Už dnes se ozývají hlasy, že po vzoru Velké Británie i ostatní země omezí sociální benefity pro pracující z jiných zemí Unie. Idea všeobjímajícího eurounijního občanství utrpěla další porážku.

To vše je ale realita, která se plnou silou projeví jen tehdy, když Britové v červnovém referendu zmíněnou bruselskou dohodu schválí. Když budou hlasovat za setrvání Velké Británie v Evropské unii. To však samo o sobě není jisté. Především veřejnost je rozpolcena, a to nejen podle jednotlivců, ale i podle regionů. Skeptická Anglie je v kontrastu s optimistickým Londýnem, který však reprezentuje skeptický starosta. Jiné je Skotsko i Severní Irsko či Wales. A přestože si britský premiér David Cameron odvezl z Bruselu dohodu, kterou pokládá za výhodnou a začal agitaci ve prospěch setrvání Británie v Unii, v jeho vládnoucí Konzervativní straně rozhodně jednota není. Pozoruhodná je obecná charakteristika rozporů: sociální a ekonomičtí ministři jsou v zásadě skeptičtí vůči Unii, siloví ministři a ministři zahraničí jsou pro setrvání.

A pak je tu další otázník. K uzavření dohody došlo ve chvíli relativního klidu v Evropě. Víme ale, že euroskepticismus v Británii narůstal souběžně s vlnou migrantů valících se z jihu. I když referendum má být už v červnu, je to dlouhá doba na to, aby se „poklidná“ situace změnila. S běženci, na Ukrajině, v NATO. Nevyzpytatelná Angela Merkelová může přijít s dalším dobrým nápadem typu zvaní migrantů

do Německa či přebírání dluhů Kyjeva, který vlnu euroskepticismu ve Velké Británii změnil na tsunami. Pak britský premiér odletěl do Bruselu uzavírat další, dodatečné dohody. A německá kancléřka prohlásila další porážku za velké vítězství.

únor 2016

Sankční prozření ve vztazích EU a Běloruska?

Ukazuje se, že politika sankcí vůči státům, na kterých se někomu jinému něco nelíbí, nebývá tou nejlepší cestou k nápravě věci či vztahů. Jejich výsledky jsou přinejmenším diskutabilní a někdy dokonce v mnoha směrech i kontraproduktivní.

Což se ukazuje stále zřetelněji například v případě sankcí EU vůči Rusku, od kterých si Unie mj. určitě slibovala i oslabení pozice prezidenta Putina. Opak se v tomto případě ukázal být pravdou, protože lidé v Rusku v naprosté většině zareagovali víc vlastenecky, než je zvykem například v unijních zemích, a ruský prezident si svoji pozici ještě upevnil. To jen jako příklad jednoho špatně odhadnutého segmentu dopadu sankcí. Podobným je pak i přiznání Spojených států, že politikou sankcí vůči Kubě toho mnoho nedosáhly. A tak raději začínají z pragmatických důvodů, ke kterým patří i ekonomické zájmy, budovat vztahy s Kubou na poněkud realističtějších základech. Včetně obnovení dialogu mezi politiky. Což neznamená pochopitelně, že obě strany zcela opouštějí svoje názory...

Ale teď už podrobněji k avizovanému prozření ve vztazích mezi EU a Běloruskem. Jak známo, došla Unie po letech k závěru, že bude i pro ni výhodnější místo sankcí s Běloruskem nejen hovořit, ale také v řadě případů spolupracovat. I náš ministr zahraničí připustil, že se tím otevře prostor pro ekonomické vztahy, když prohlásil, že by Unie měla svoje aktivity v Bělorusku v tomto směru začít zvyšovat. Jde sice zatím jen o pozastavení většiny sankčních opatření, a to ještě na omezenou dobu čtyř měsíců, ale posun k pragmatičnosti ze strany EU to přece jenom je.

Už při vyhlášení těchto omezujících kroků jsem tvrdil, že sankce nikam nevedou a jsou jen nástrojem nátlaku. Namísto toho jsem přívržencem diplomatických cest a dialogu. Především na parlamentních půdách, a tak je dobře, že se například opět budou moci poslanci

z Běloruska podílet na práci Parlamentního shromáždění Rady Evropy. A k tématu potřeby dialogu – je patrné, že ke změně postoje EU vůči Minsku přispěla právě aktivita Běloruska při zprostředkování tolik potřebného kontaktu a dialogu mezi stranami zainteresovanými v kritické situaci na Ukrajině. Klíčové summity s výsledným dohodami, všeobecně známými pod názvy Minsk I a Minsk II, jsou výsledkem.

Ale právě Běloruska a Ukrajiny se týká i jiný problém, na který bych rád upozornil. Považuji totiž tak trochu za dluh EU vůči Bělorusku dosud chabou pomoc při stále trvajícím řešení následků havárie v Černobyli. Právě letos uplyne 30 let od této tragické události, na kterou mnohem víc než samotná Ukrajina doplatilo právně Bělorusko, vzdálené od jaderné elektrárny ani ne 20 kilometrů. I když bylo radioaktivitou zasaženo až 70 % jeho území, EU mnohem výrazněji pomáhá při likvidaci následků Ukrajině. Že by i tady hrály roli politické preference a snaha být vstřícnější ke spřízněné „proevropské“ vládě v Kyjevě než ke kritizovanému a s Ruskem přece jen teď těsněji spojenému Minsku?

Myslím, že by EU měla trochu přehodnotit i tyto postoje. A na jedné straně ocenit, že se Bělorusko samo celkem solidně vyrovnává se stále trvajícím následky „Černobyli“, na druhé pak výrazněji pomoci lidem této země v úsilí překonávat těžkosti černobylské zátěže. Že asi je co napravovat, je možné odhadovat i podle informací publikovaných v oficiálních dokumentech z roku 2011: *„Objem pomoci Bělorusku je výrazně nižší než u jiných sousedních zemí. Důvodem je rozdílný pohled EU a Běloruska v otázce ochrany lidských práv a rozvoje demokratické společnosti...“*

I proto se chystám na otázky spojené s problémy kolem stále potřebné likvidace následků havárie v Černobyli upozornit v Evropském parlamentu – odborným slyšením a také návštěvou z EP přímo v běloruské Gomelské oblasti. Myslím, že pro aktivity EP, ale i celé EU, by mohlo být po „sankčním prozření“ i v tomto směru prostoru dost a dost...

únor 2016

Neprotestujte, my vás přece přesvědčíme

Když docházejí argumenty a občan stále není přesvědčen vrchností, že ta nesleduje nic jiného než jeho blaho a dobro, musí nastoupit propaganda a takzvaná mediální masáž. Ta je teď připravována také proto, aby stále většímu počtu skeptických, ale hlavně kritických občanů EU vysvětlila, že chystaná dohoda o transatlantickém obchodním a investičním partnerství (TTIP), jež by měla být uzavřena mezi EU a USA, je právě ono blaho a dobro. Aby se nebouřili (hlavně zlotřilí odboráři) a neprotestovali. Tedy že TTIP je právě ono dobro a blaho, které je třeba prosazovat a zároveň vyvracet scestný prý názor, že TTIP má sloužit v první řadě a především nadnárodním koncernům.

V nedávných dnech unikl na veřejnost tajný dokument z jednání pracovní skupiny „transatlantické vztahy“ Rady EU, konaného počátkem února v Bruselu za účasti zástupců Komise a členských států EU. Přítomným se dostalo informace o 12. kole vyjednávání o dohodě TTIP; prý bylo úspěšné, pokud jde o plán uzavřít tuto dohodu ještě v roce. Jenže: je známo, že značné množství občanů EU s dohodou TTIP nesouhlasí z obav o pracovní místa, snížení standardů pracovní právní ochrany, standardů ekologických či z důvodu snížení ochrany spotřebitelů (v Německu, Švédsku, Rakousku i jiných zemích je to dokonce většina občanů). Proto je prý nutné tyto skeptiky přesvědčit, ovlivnit žádoucím směrem, soudí Evropská komise.

Navíc jsou podle ní debaty o TTIP „příliš hlasité“! A tak v resortu komisařky pro obchod Cecilie Malmströmové vznikl, za pomoci externích odborníků, plán „komunikační strategie“. Ta má být šitá na míru každému členskému státu, jejichž vlády mají pečovat o to, aby až do konce vyjednávání „nebyly reprodukovány materiály kritiků TTIP“. Strategický plán rovněž požaduje, aby se přední vládní politikové zapojili do diskusí s občany a v požadovaném směru prezentovali a hájili TTIP v médiích.

Dění kolem TTIP už poměrně dlouho názorně ukazuje, jak se tzv. evropské elity vyrovnávají s odporem občanů proti jejich plánům, neseným na vlně neoliberalismu, jenž je jim vlastní, ovšem zároveň (a neoddělitelně) je pro ně potenciální hrozbou. Tvoří totiž podstatu současné podoby EU a základní příčinu jejích hlubokých problémů,

které ji bohužel úspěšně rozkládají. A TTIP do takové podstaty vlastně patří. Proto i Komisi vyhlášená komunikační strategie v konečném důsledku jen posiluje rozkladné tendence, kterým EU hledí vstřícně strnule a bez účinného odporu. Bez strategie.

březen 2016

„Levicový konzervativec“ v čele Portugalska

Od 9. března má Portugalsko nového prezidenta. Sedmašedesátiletý profesor práva a oblíbený televizní komentátor Marcelo Rebelo de Sousa, který zvítězil hned v prvním kole prezidentských voleb konaných 24. ledna, složil v parlamentu prezidentskou přísahu a vystřídal tak konzervativce Aníbala Silvu. Jenže v tomto případě nelze použít lapidárního hodnocení, že jeden konzervativec nahradil druhého.

Marcelo Rebelo de Sousa patří sice ke spoluzakladatelům portugalské konzervativní strany PSD, ale už v předvolebním klání dával jasně najevo, že jako prezident nehodlá politiku PSD podporovat a rozhodně už nemá jako jeho předchůdce za cíl bojovat proti levicové vládě. Tu tvoří socialisté za podpory marxistického Levého bloku (BE) a komunisticko-zelené koalice CDU. Poslanci těchto dvou subjektů sice při přísaze de Sousy neaplaudovali, ale i jim se svým způsobem odlehčilo tím, že právě de Sousa stanul v čele státu. Nový prezident totiž jednoznačně prohlásil, že hodlá být prezidentem všech Portugalců a jako takový chce hlavně usilovat o to, aby mezi občany různých politických směrů došlo ke smíru, a aby stát prováděl sociální politiku ve prospěch většiny občanů. Zatímco bývalý prezident Silva dělal vše pro to, aby paralyzoval všechny relevantní kroky levicové vlády, de Sousa prohlásil – ke zděšení své mateřské strany PSD – že hodlá svým úřadem vládě zajistit „institucionální solidaritu“ namísto konfrontace.

Zvolení Marcela Rebelo de Sousy není proto v Portugalsku chápáno jako projev odmítnutí vlády levice, ale právě naopak. V tomto ohledu si nový prezident už vysloužil označení *levicový konzervativec*, což sice může znít jako protimluv, ale pro Portugalsko to má aktuálně svůj velký reálný význam.

březen 2016

Projekt Bačkůrky pro DD pokračuje

I když už se pomalu nachyluje třetí měsíc roku, dovolím si ještě malé ohlédnutí za koncem toho minulého. Ve svátečních dnech jsou lidé pravidelně vnímavější k potřebám i strastem okolí.

Projevuje se to i v množství nejrůznějších dárků, které se scházejí například v dětských domovech. Převažují hlavně hračky a sportovní potřeby. O něco méně „populární“ či „atraktivní“ jsou ale třeba dětské bačkůrky. Přitom v dětských domovech je to věc velice potřebná a navíc s poměrně krátkou dobou životnosti.

Proto jsem se už v roce 2014 na základě konkrétních zkušeností z Dětského domova pro děti vyžadující okamžitou pomoc Střekováček v Ústí nad Labem rozhodl pro pomoc těmto zařízením právě pořízením tolik potřebné domácí obuvi.

Projekt *Bačkůrky* pro DD vyvolal velice příznivou odezvu nejen ve Střekováčku, ale později i v Dětském domově Robinson ve Stodu. Tam měly radost z nových bačkůrek děti i v roce minulém a seznam obdarovaných se před posledními vánočními svátky rozšířil také o dětský domov v Horšovském Týně, Staňkově a Dětské centrum Sluníčko v Liberci. Opakovaně si pak zásilku se sponzorským dárkem rozbalili i ve Střekováčku v Ústí nad Labem. Bačkůrky někde doplnily i sáčky na přezůvky a trička. A tak jsem rád, že má projekt Bačkůrky pro DD, který vznikl na základě konkrétních potřeb dětí, příznivou odezvu a dále žije...

březen 2016

Unijní špičky si vedou svou, realita jim uniká

Nejnovější debata na úrovni Evropské rady o tom, jak mají dál vypadat vztahy Evropské unie s Ruskem, nepřinesla nic nového. Unijní špičky se vidí v taktice „chytré horákyně“ – obecně papouškují k ničemu nezavazující slogany o tom, že by rády s Ruskem spolupracovaly. Fakticky ale dělají všechno, aby vztahy dál skomíraly, ke škodě unijní ekonomiky, prestiže, ale hlavně občanů členských zemí. Pro ty přece není výhodné, že jsou u ledu projekty spolupráce různých regionů, že mizí pracovní místa kvůli sankcím, že jsou firmy nuceny hledat jiné trhy.

Dokazuje to prosakování postojů, které jsou mediálně odsouvány do pozadí, ale které naznačují, že na jednání o unijní politice vůči Rusku „dělal problémy“ minimálně dvě země. Jak Itálii, tak také Maďarsku se už sankce, které poškozují jejich ekonomiky, zajíždají. Ministři těchto členských států Unie odmítají automatické prodlužování překážek pro vztahy s Ruskem. Nicméně Evropská rada jako celek oznamuje, že vztahy s Ruskou federací se mají řídit podle pěti hlavních zásad. Kromě důrazu na plnění minských dohod o Ukrajině – kde se ale hovoří jen o ruských povinnostech, kdežto plnění závazků ze strany Kyjeva je jaksi stranou – další zásady více méně obcházejí normalizaci vztahů s Ruskem. Navíc pod deklarovanou snahou o posílení kontaktů mezi lidmi si asi představují evropští politici něco jiného, než jsou vztahy například partnerských měst, studentů a podobně.

Slova o podpoře ruské občanské společnosti jsou jednoduše přeložitelná, že i nadále se bude Unie orientovat jen na opozici. Byť většina lidí v Rusku, ať se nám to líbí nebo ne, podporuje vládní politiku. Mezi zveřejněnými zásadami pro vztahy s Ruskem je pak šalamounsky formulovaný selektivní přístup, který chce EU praktikovat v bodech pro Evropu důležitých. Jinými slovy, na čem budeme profitovat, o tom se s vámi bavit budeme a co by snad bylo dobré pro vás nebo ve vašem zájmu, to budeme bojkotovat. Jen jestli unijní špičky nezapomínají na to, že na takovou hru potřebují ještě někoho, kdo by ji chtěl hrát.

Zatím to ale nevypadá, že to je cesta, kterou by ve vztazích s Evropou chtělo Rusko jít. Nelze se divit, kamsi se tu ztrácí princip vzájemné výhodnosti a rovnoprávnosti spolupráce. A už jen na okraj k jednání Evropské rady a ministrů zahraničí EU. Jen s údivem je možné číst vyjádření našeho šéfa diplomacie, široce mediálně šířené, o tom, jak Rusko masivně zásobuje Evropu uprchlíky. Především informace Lubomíra Zaorálka, že k tomu Rusko využívá hlavně letecké cesty, je snad z říše pohádek. I když mu to prý prozradili na ministerském summitu. Když se člověk podívá na hranice EU s Tureckem, na hranice v Řecku nebo do Itálie a představí si proti tomu kapacitu jednoho letadla, neubrání se úsměvu. A že by někdo snad registroval jakýsi „letecký most“ z Ruska s tisíci migrantů do Unie, jsem také nezaznamenal...

březen 2016

EU: více transparentnosti!

Krise, v níž se nachází Evropská unie, by byla snáze překonatelná, kdyby se od EU neodvracelo stále více občanů. Ti tak ale činí nikoli kvůli krizi, ale proto, že EU se obnažila jako neoliberalní projekt, nesený v prvé řadě zájmy nadnárodních koncernů. A permanentní krize, ať ekonomické nebo aktuálně migrační, jsou tomuto projektu vlastní. A je mu vlastní rovněž katastrofální nedostatek transparentnosti. Proto je pro EU životně důležité (mimo jiné!) razantně omezit přímý i zákulisní vliv nadnárodních i národních koncernů na unijní politiku, prosazovaný v Bruselu celou armádou lobbistů.

V bruselském registru lobbistů je aktuálně evidováno na 9000 takových osob, žijících se ovlivňováním unijních politiků s cílem přijímání nebo změn takových právních norem, které jsou v zájmu subjektů, pro které lobbisté pracují. Jenže nikdo neví, kolik lobbistů ve skutečnosti „zpracovává“ Evropskou komisi, Evropský parlament a další orgány a instituce. Zanesení do registru je totiž dobrovolné. Podle odhadů, kolujících v EP, působí v Bruselu od 15 000 do 30 000 lobbistů, z nichž na sedmdesát procent pracuje pro koncerny a hospodářské svazy. Obecně prospěšné organizace, odbory, ale i malé a střední podniky v lobbismu hluboce zaostávají: prostě na něj nemají peníze; jejich celkový rozpočet dokonce bývá nižší než sumy, které koncerny vydávají na lobbování. Nejde tedy ani tak o problém samotného lobbismu, ale o výraznou nerovnováhu v tomto problému.

Stále se snažíme veřejnosti připomínat (mluvím o frakci GUE/NGL v Evropském parlamentu) obrovský problém, který Evropě hrozí v podobě dohody o transatlantickém obchodním a investičním partnerství (TTIP). Vyjednávání TTIP začalo oficiálně v roce 2013 (ve skutečnosti ale už dříve) z větší části utajovaně a s privilegovaným přístupem zástupců průmyslových a obchodních koncernů. Mezi lednem 2012 a dubnem 2013 proběhlo ve věci TTIP 560 (!) jednání Komise se zástupci soukromé a veřejné sféry. Z toho v 92 procentech Komise rokovala s lobbisty koncernů a jen ve čtyřech procentech se zástupci odborových svazů, organizací pro ochranu spotřebitelů a ekologických subjektů. A tento trend pokračuje i pod novou (od roku 2014) komisařkou pro obchod Malmströmovou: od listopadu 2014 do července 2015

se uskutečnilo dalších 122 jednání ohledně TTIP, přičemž 83 procent z nich bylo vyhrazeno koncernovým lobbistům!

Koncentrace ekonomické a politické moci v rukou nadnárodních koncernů nemá s občanským projektem evropské integrace nic společného. Ani s transparentností. Proto je nutné určit jasné meze a jasná pravidla i pro lobbismus. Včetně povinné registrace a zveřejnění údajů o tom, kdo a pro koho v Bruselu vlastně lobuje.

březen 2016

Dohoda TTIP a clo

V diskusích týkajících se dohod o volném obchodu a ochraně investic, které by měly být uzavřeny mezi Evropskou unií a Spojenými státy (TTIP) a EU a Kanadou (CETA), se hodně hovoří o netransparentním vyjednávání (jehož míra je, zvláště pokud jde o TTIP, frapantní), sociálních a ekologických standardech, zvláštních právech pro investory či o právech zaměstnanců. Zcela právem, jedná se o klíčové oblasti, které mohou být pro občany EU zdrojem mnoha nebezpečí a problémů, do budoucna jen těžko odstranitelných. Dáleko menší pozornost je věnována – bohužel, podle mne – klasické složce mezinárodního obchodu, kterou je clo. V případě dohod TTIP a CETA se samozřejmě jedná o jeho maximální odstranění.

Teprve před několika týdny nabídla Evropská unie, resp. její kormidelníci, Spojeným státům, že v rámci TTIP bude odstraněno na 97 procent z cla, které ještě platí pro export amerického zboží a služeb. Částečně v okamžiku nabytí účinnosti dohody, částečně v přechodných lhůtách. A dokonce někteří kritikové TTIP uvádějí, že proti zcela volnému obchodu jako takovému vlastně nic nenamítají. To je ale přinejmenším zavádějící.

Pro neoliberály není clo nic jiného než brzdou obchodu. Pro zaměstnance však představuje clo často ochranu před nemilosrdnou hospodářskou soutěží – soutěží o nejnižší mzdy a ochranné standardy. Tam, kde jsou nižší, je samozřejmě produkce obecně levnější, a pokud tato produkce přijde na trh do země s lépe placenou pracovní silou, ta potom samozřejmě nekupuje dražší domácí produkty, takže vzniká tlak na snižování výrobních nákladů i v této zemi. Spirála snižování a škrťů tak stále běží.

Pro státy je clo důležitým zdrojem příjmu. Nadto má ochrannou funkci také pro malé a střední podniky. Zatímco nadnárodní koncerny mají životní zájem na volném obchodu, neboť jejich strategie je zaměřena na globální dobývání trhů, malé a střední podniky jsou většinou orientovány na lokální resp. regionální odběratele. Ničím, tedy ani clem regulované počínání koncernů je pro takové podniky zkáznosné. Není proto udivující, že četné malé a střední podniky se dnes angažují v hnutí proti dohodám TTIP a CETA. Stejně jako miliony občanů, kteří vidí hlavně v TTIP velké nebezpečí pro Evropu.

duben 2016

Ke konfliktu v Náhorním Karabachu

Od 2. dubna se opět bojuje v Náhorním Karabachu, jsou desítky mrtvých. Vojenské příměří v tomto regionu, formálně náležejícímu k Ázerbájdžánu, ale osídlenému Armény (v naprosté většině), trvalo od roku 1994, kdy Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě dojednala klid zbraní s oběma válčícími stranami. Konflikt v Náhorním Karabachu v letech 1988-1993 byl největším v takzvaném postsovětském prostoru. Místní Arméni usilovali od druhé poloviny o nezávislost a v roce 1991 vyhlásili Republiku Náhorní Karabach. Ázerbájdžán proti separatistům zasáhl vojensky, přičemž boje si vyžádaly na 30 000 mrtvých a na jeden milion uprchlíků, hlavně Ázerbájdžánců. Přes dosažení klidu zbraní v roce 1994 nedošlo dosud k uzavření mírové smlouvy, a to hlavně kvůli rozdílným postojům nepřátelených stran, kdy asi hlavní roli hrála (na obou stranách) instrumentalizace konfliktu v Náhorním Karabachu pro vnitřní politiku, zejména pokud šlo o potlačování opozice.

Arméni v Náhorním Karabachu dostali v posledních letech silný argument v podobě uznání nezávislosti Kosova ze strany Spojených států a většiny členských zemí Evropské unie. Jenže Arméni nejsou kosovští Albánci. Mateřská země Arménů je členem Euroasijské hospodářské unie, založené Ruskem, a jediným ruským spojencem na strategicky důležitém Jižním Kavkazu.

Ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov uvedl, že za nové rozhoření konfliktu v Náhorním Karabachu nečiní Rusko odpovědnými žádné vnější síly – včetně Turecka. Připojil však výzvu Turecku, aby se do

konfliktu nevměšovalo. To rozhodně není samoúčelné či a priori – s ohledem na současné vztahy Ruska a Turecka – protiturecké. Mezi Ázerbájdžánem a Tureckem existuje historicky natolik silné etnické propojení, že je dokonce vyjadřováno heslem „dva státy – jeden národ“. A turecký prezident Erdogan se už dal slyšet, že Ázerbájdžán má v konfliktu plnou „morální a politickou“ podporu Turecka.

Problém Náhorního Karabachu nemá vojenské řešení. A dosáhnout rychlého politického řešení v době, kdy mezinárodní právo existuje jen formálně a NATO i EU měří v mezinárodní politice snad i trojím metrem, zdá se být pošetilé. Svou roli by měla zopakovat Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, ale – mohla by? Aktuálně jí předsedá Německo, tradiční spojenc Turecka...

duben 2016

Co může znamenat nizozemské referendum

Nizozemci tedy odmítli v referendu asociační dohodu mezi EU a Ukrajinou. Ano, toto referendum bylo jen tzv. konzultativní, tedy zavazující nizozemskou vládu pouze k tomu, aby ještě jednou projednala svou pozici k této dohodě a předložila ji znovu parlamentu. Nicméně dohoda, s níž před téměř dvěma roky vyslovilo souhlas všech 28 členských států EU, je už fakticky účinná, a tato skutečnost tváří v tvář výsledku referenda přivedla vládu premiéra Marka Rutteho (složenou s pravicových liberálů a sociálních demokratů) do značně nepříjemné situace.

Rutte sám horoval pro kladný výsledek referenda a vzápětí byl konfrontován s „ne“ svých spoluobčanů. A bude muset jejich vůli respektovat, což sám uznal. Ale jak? Možným řešením je to, že Nizozemsko se jako jediný členský stát EU nebude na asociační dohodě podílet. Ve vládní koalici je také posuzováno respektování výsledku referenda jako vyslovení nesouhlasu s přijetím Ukrajiny do EU. Čili Nizozemsko by teď mohlo další členské státy přesvědčit, aby k asociační dohodě byl připojen dodatek definitivně vylučující členství Ukrajiny v EU.

Podle mne sehrál při hlasování Nizozemců hlavní roli negativní obraz současné Ukrajiny. Obraz, sestávající jak ze stále neobjasněného sestřelení letadla MH 17, kdy většinu obětí tvořili právě Nizozem-

ci; obraz obsahující přímé zkušenosti Nizozemska se zkorumpovanou ukrajinskou oligarchií a její kriminální činností; obraz, ve kterém nutně musí být výstraha před ukrajinskými fašisty. Proto interpretovat nizozemské referendum jako „vítězství Ruska“, jak se děje, je přece jen zavádějící, jakkoli širší souvislosti nelze nevidět.

duben 2016

Putin versus ruský lid

Každoroční maraton, tentokrát již čtrnáctý, ruského prezidenta měl tentokrát délku téměř 240 minut, během nichž Vladimir Putin odpověděl na 74 otázek. Je to právě tak hodně jako málo. Hodně, protože žádný státník v současném světě něco takového nedokáže. Málo, neboť Putin obdržel více než tři miliony dotazů.

Je možné tento Putinův přístup zlehčovat či dokonce znevažovat, mluvit v duchu České televize o „putinovské show“. Přesto jsou tyto konference nikoliv s novináři, ale s veřejností originálním fenoménem. Jde o zvláštní formu přímé demokracie, kterou umožňuje moderní technika – otázky bylo možné telefonovat, posílat formou SMS či mailem, nebo je nahrát na video. A také se zeptat přímo do studia či dokonce vézt dialog s prezidentem. Proč to místo kritiky a posmívání se nezkusit u nás či v takzvaných vyspělých demokraciích? Nestavět alespoň na chvíli mezi státníky a veřejnost mediální agentury či politické strany...

I když se většina komentátorů soustřeďuje na Putinovy odpovědi týkající se zahraniční politiky či sportu, nejvíce otázek směřovalo do sociální oblasti. Ti, kdo nespolehají na digest českých pseudodemokratických médií a dívali se na přímý přenos či jeho záznam, byli svědky například stížnosti dělnic sachalinského závodu na zpracování ryb. Velmi konkrétní stížnosti na to, že řadu měsíců nedostaly výplatu. Bezesporu otřesná situace. Ještě v průběhu relace zasahovala na místě prokuratura, na Sachalin vyletěl z Moskvy odpovědný činitel. Peníze byly napřed slíbeny, pak ale ihned vyplaceny. Obdobné scény se odehrály například v případě rozbitých silnic v Omsku, ale nejen tam. Linie přímého rozhovoru se změnila na linii přímého jednání.

Že je to byzantismus? Rusko prožívá obtížné období, kdy kvůli nesmyslným sankcím a propadu ceny ropy klesla průměrná životní

úroveň. V takové situaci se jednak objevují zločinná jednání, jako je zmíněné zadržení výplat, jednak jsou nutné razantní a pružné postupy. Z pražské kavárny teď jistě zazní výkřik, že radši budeme dodržovat zákonný postup. Od horníků z OKD lze ale očekávat jiný názor. I v rámci zákona lze konat. Přinejmenším hnát k odpovědnosti ty, kdo „v rámci zákona“ tyto mimořádné situace na Sachalinu a na Ostravsku vytvořili. Pak by se nikdo nemusel bát takzvané ruské propagandy a růstu množství těch, kdo si v Evropské unii přejí někoho, jako je Putin.

duben 2016

Co může znamenat nizozemské referendum

Nizozemci tedy odmítli v referendu asociační dohodu mezi EU a Ukrajinou. Ano, toto referendum bylo jen tzv. konzultativní, tedy zavazující nizozemskou vládu pouze k tomu, aby ještě jednou projednala svou pozici k této dohodě a předložila ji znovu parlamentu. Nicméně dohoda, s níž před téměř dvěma roky vysloveno souhlas všech 28 členských států EU, je už fakticky účinná, a tato skutečnost tváří v tvář výsledku referenda přivedla vládu premiéra Marka Rutteho (složenou s pravicových liberálů a sociálních demokratů) do značně nepřijemné situace.

Rutte sám horoval pro kladný výsledek referenda a vzápětí byl konfrontován s NE svých spoluobčanů. A bude muset jejich vůli respektovat, což sám uznal. Ale jak? Možným řešením je to, že Nizozemsko se jako jediný členský stát EU nebude na asociační dohodě podílet. Ve vládní koalici je také posuzováno respektování výsledku referenda jako vyslovení nesouhlasu s přijetím Ukrajiny do EU. Čili Nizozemsko by teď mohlo další členské státy přesvědčit, aby k asociační dohodě byl připojen dodatek definitivně vylučující členství Ukrajiny v EU.

Podle mne sehrál při hlasování Nizozemců hlavní roli negativní obraz současné Ukrajiny. Obraz, sestávající jak ze stále neobjasněného sestřelení letadla MH 17, kdy většinu obětí tvořili právě Nizozemci; obraz obsahující přímé zkušenosti Nizozemska se zkorumpovanou ukrajinskou oligarchií a její kriminální činností; obraz, ve kterém nut-

ně musí být výstraha před ukrajinskými fašisty. Proto interpretovat nizozemské referendum jako „vítězství Ruska“, jak se děje, je přece jen zavádějící, jakkoli širší souvislosti nelze nevidět.

duben 2016

Píšeme si s paní Mogheriniovou

Využil jsem možnost danou poslancům Evropského parlamentu jeho jednacím řádem a požádal jsem Evropskou komisi o odpověď na dvě otázky týkající se EU a její zahraniční politiky – konkrétně vztahů s Ruskem a Tureckem.

Pokud šlo o Rusko, odvolal jsem se na nedávné vystoupení předsedy Komise Junckera v Pasově, kde prohlásil, že stávající stav vzájemných vztahů se musí zlepšit a že Evropa si nemůže dovolit, aby její vztahy s Ruskem diktoval Washington. Otázal jsem se tedy, jak konkrétně hodlá vysoká představitelka EU pro zahraniční politiku Mogheriniová přispět ke zlepšení těchto vztahů? A také jakými kroky pomůže obnovení činnosti delegace pro spolupráci EP s ruskou Dumou, jejíž aktivity paralyzuje diskriminační seznam občanů Ruské federace, kterým je bráněno ve vstupu na území EU?

Odpověď, kterou za Komisi podepsala sama paní Mogheriniová, se dá charakterizovat slovy „*neotravuj, poslanče!*“. Dostalo se mi totiž sdělení, že „*delegace Evropského parlamentu pro Rusko hraje významnou roli jako fórum pro meziparlamentní dialog*“ a „*rovněž důležitou úlohu v rámci vztahů mezi EU a Ruskem*“. A nakonec mi paní Mogheriniová prozradila, že „*určité osoby a subjekty, včetně členů ruské Státní dumy a Rady federace Ruska, byly v rámci politiky EU vůči Rusku zahrnuty do seznamu osob, jimž je zakázáno vydávání víz a zmrazen majetek za to, že narušily nebo ohrozily územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny. Tyto osoby a subjekty byly na seznam zařazeny na základě řádného zdůvodnění a dané opatření je založeno na jasném a transparentním právním základě a podléhá soudnímu přezkumu.*“ Tot' vše. Čtenář si jistě udělá závěr sám.

Druhá moje otázka se týkala Turecka. Dovolil jsem se Komise otázat, s ohledem na aktuální stav věcí, do jaké míry je možné i nadále Turecko považovat za spolehlivého partnera pro další jednání o jeho členství v EU, a jak dalece lze na tuto zemi, provádějící tak neuváže-

nou diplomacií s nebezpečnými následky, nahlížet jako na spolehlivého a odpovědného partnera EU?

Odpověď podepsala opět paní Mogheriniová. Poučila mě, že „*Turecko je kandidátskou zemí a klíčovým partnerem Evropské unie*“. Dále pak, že „*Turecko je klíčovým partnerem v oblasti zahraniční politiky a boje proti terorismu a taktéž součástí koalice proti Daeš, jak je rovněž uznáno v závěrech Rady pro zahraniční věci ze dne 9. února 2015. O záležitostech v oblasti zahraniční politiky a boje proti terorismu se s Tureckem opakovaně debatuje. EU a Turecko jednaly s Tureckem (tomu moc nerozumím – JM) o boji proti terorismu v Ankaře dne 23. června 2015, vedly politický dialog v Bruselu dne 17. listopadu 2015 a politický dialog na vysoké úrovni v Ankaře dne 25. ledna 2016. EU i nadále vyzývá Turecko, aby rozvíjelo svou zahraniční politiku v návaznosti na EU a koordinaci s ní.*“

Tak nevím. Vychází mi z toho, že EU proti politice a chování Turecka vlastně nic nemá, ale třeba se mýlím. Ostatně způsob reakce Komise na otázky poslanců EP je jednou z možností, jak nepřímou získat pohled Komise na jediný občany volený orgán EU, kterým Evropský parlament je.

duben 2016

Až moc velká náhoda kolem obchodního tajemství

Na svém dubnovém jednání přijalo plénum Evropského parlamentu – i přes odpor levicového spektra – návrh Evropské komise a Evropské rady o úpravě obchodního tajemství, která znamená harmonizaci práv 28 členských států. Několik členských zemí Unie tuto právní úpravu vůbec nezná a panují z ní tudíž ne zcela neoprávněné obavy. V návrhu je například z mého pohledu nedostatečná ochrana mobility zaměstnanců. Rovněž může být ohrožena i práce novinářů a třeba zakotvení výjimky pro tzv. „informátory“ je v této souvislosti silně vágní.

Zajímavým zjištěním ale je i fakt, že téměř ve stejný moment je obdobný návrh „na stole“ i v legislativních orgánech USA. Tamními institucemi projednáváný text je velice podobný, ne-li totožný s tím evropským, který byl schválen. Obsahuje podobné definice, stejnou promlčecí lhůtu i obdobnou vágní ochranu tzv. „informátorů“ (angl.

whistleblowers). Je to pouhá náhoda? Nebo shoda okolností? Obávám se – a nejsem sám ani v Evropském parlamentu, že nikoliv. Vidím v tom jasnou souvislost s projednávanou smlouvou o „transatlantickém partnerství“ (neboli TTIP), proti které panuje silný odpor veřejnosti v EU. Evropská komise se sice tváří, že jde o pouhou shodu okolností a že proces vyjednávání TTIP a této směrnice byl jasně oddělený, z mého pohledu však jen formálně. V EU jsme si schválili de facto shodnou právní úpravu s USA a v případě přijetí TTIP do budoucna bude velice obtížné dosáhnout jakékoliv změny.

Na náhody v otázkách, kde v poslední době figurují evropské unijní politické i hospodářské „špičky“ v zádech s „kamarády“ ze Spojených států – například po prosazení konfrontační linie vůči Rusku – už nějak nevěřím...

duben 2016

Evropský parlament a krajní pravice

Zpráva, kterou před pár dny přinesla řada médií, byla vskutku znepokojivá až alarmující: Evropský parlament financuje chystaný sjezd švédských neonacistů! V lednu tohoto roku totiž schválil poskytnutí vysoké finanční částky krajně pravicové nadaci Europa Terra Nostra a do léta mají touto cestou odejít na mítink neonacistů další peníze... Tato zpráva vyznívá zdánlivě zcela jednoznačně (EP podporuje neonacisty), ale celý problém je mnohem složitější a sahá až do jednotlivých členských států EU.

Posun velké části evropské politické scény doprava, ještě více vpravo od etablovaných konzervativních stran, je procesem, který má ve svém důsledku přímý vliv na (mimo jiné) složení Evropského parlamentu. Kde jsou ty časy, kdy legendární F. J. Strauss hřiměl, že vpravo od jím vedené CSU (Křesťanskosociální unie) nesmí existovat žádná demokraticky legitimovaná strana! V samotném Evropském parlamentu nejen že zasedá stále více reprezentantů krajní pravice (včetně například německé NPD), ale daří se jim zakládat populistické až krajně pravicové frakce, čímž se podmínky pro jejich činnost vylepšují – hlavně díky finančním prostředkům. A tak lze jen bezmocně sledovat protiintegrační, antilevicové, ba i šovinistické vystupování poslanců z Evropské konzervativní a reformní skupiny

(kam patří, vedle kupříkladu polské PiS, Nové vlámské aliance nebo Bulharského národního hnutí také česká ODS), z frakce Evropa Svobody a Přímé Demokracie nebo Evropa národů a svobod. Tyto frakce, resp. politické skupiny, jsou složeny ze stran legálně působících v členských státech.

Z takových stran se také zformovala evropská politická strana Aliance pro mír a svobodu (APF). Stalo se tak v únoru minulého roku v Bruselu. Jedná se o krajně pravicovou stranu na evropské úrovni, leč – opakuji – složenou opět ze stran legálně působících v členských státech EU. APF sestává z dvanácti národních stran včetně české Dělnické strany sociální spravedlnosti. Jako evropská politická strana má také APF nárok na finanční příspěvek pro svou činnost – stejně jako jiné evropské politické strany včetně například Evropské lidové strany nebo Strany evropské levice. A peníze plynou do APF prostřednictvím její nadace Europa Terra Nostra, která sídlí v Berlíně, v centrále neonacistické NPD...

Celý problém je tak třeba uchopit u kořenů. Pokud krajně pravicové subjekty působí v členských státech legálně, nelze je bohužel účinně paralyzovat na evropské úrovni. To je prostý, ale zásadní fakt.

duben 2016

Černobylské ztráty a nálezy

Havárie jaderné elektrárny v Černobylu je natolik výraznou událostí v dějinách lidstva, že k sobě logicky poutá pozornost i po 30 letech.

Na otázky, co se tehdy odehrálo, jakou zaplatili daň lidé v oblastech postižených tragédií, především v Bělorusku, které bylo mezi havárií nejzasaženějšími regiony, ale také jak vypadala pomoc a solidarita evropských i dalších zemí, nebo jestli existuje nějaké poučení pro současnost, se snažili hledat odpovědi účastníci kulatého diskusního stolu v Bruselu. Do Evropského parlamentu moje pozvání zúčastnit se veřejného slyšení přijali tři experti.

Ozdravné pobyty

Igor Semenya se nesoustředil jen na rekapitulaci hlavních momentů z před třiceti let. Na půdě EP připomněl mj. i podíl řady zemí

na ozdravných pobytech běloruských dětí z radiací zasažených oblastí – kdy nezanedbatelné místo v této pomoci má také Česká republika. Jak Semenena konstatoval, havárie nesrazila zemi na kolena. Na základech krutě získaných zkušeností má dnes navíc i nemálo vysoce kvalifikovaných expertů se znalostmi jak likvidovat následky mimořádných jaderných událostí. Využilo je například Japonsko po havárii ve Fukušimě.

Z pohledu hydrometeorologie a dopadu katastrof, jako byl Černobyl, na přírodu a přírodní zdroje, přispěla do diskuse běloruská profesorka Maria Germenchuk. Značnou pozornost věnovala významu mezinárodní spolupráce a pomoci při likvidaci podobných havárií.

Situace v Bělorusku

Nevládní organizace reprezentoval při veřejném slyšení v bruselském sídle EP Jurij Solovjev z běloruské Ekologické iniciativy... Jsem rád, že se nám v množství nejrůznějších akcí při příležitosti 30. výročí katastrofy v Černobylu, při kterých jsou prezentovány nejrůznější názory – hlavně o následcích pro Rusko, Ukrajinu a další země, podařilo ve spolupráci s naší politickou frakcí GUE/NGL v Bruselu upozornit také na situaci v Bělorusku. Ta bývá často neprávem v pozadí zájmu a přitom tento region patří mezi nejpostiženější.

duben 2016

Nový kosmodrom – plusy i minusy

Nový ruský kosmodrom Vostočnyj „pokřtil“ start první rakety. Protože právě rozvoji kosmonautiky věnují nejvyšší představitelé země mimořádnou pozornost, nebylo překvapením, že si takovou událost nenechal ujít ani prezident Vladimir Putin. Pro něj ale bylo naopak překvapením nemilým, když byl pro avizovanou poruchu start zrušen a nakonec o čtyřicet hodin odložen. A ve velkou nepříjemnost se pak proměnilo odhalení, že příčinou byl vadný kabel. Není divu, že poměrně banální důvod selhání startu rakety Sojuz vzbudil prezidentovu nelibost. Na novém kosmodromu Vostočnyj měla padat slova o nezodpovědnosti, flákačství a lajdácké počinání zodpovědných lidí „ocenil“ prezident Putin vedle těchto kritických slov i důtkou pro vicepremiéra Rogozina, trestu neušli ani šéfové agentury Roskosmos

i podniku, který dodal na kosmodrom vadný, nezkontrolovaný kabel. Podle hesla „padni komu padni“ jednal prezident hned na místě.

Potíže na startu první rakety z nového kosmodromu navíc nejsou jediné, které Vostočnyj provázejí – hned několik odpovědných činitelů čelí obviněním z korupce, zneužití pravomocí a podobným prohřeškům. Společně s problematickým plněním termínů výstavby to jsou neoddiskutovatelné minusy na kontě bezpochyby potřebné a důležité „kosmické“ investice Ruska.

Ta sama o sobě je naopak velkým plusem pro další rozvoj ruského kosmického programu. Kosmodrom Bajkonur si sice Rusko nadále pronajímá od Kazachstánu a ruské rakety v programech evropských i dalších mezinárodních startují také z kosmodromu Kourou ve Francouzské Guyaně, ale Vostočnyj je zásadním krokem k větší nezávislosti a operativnosti Ruska v oboru. Kdo by se tedy divil, že prezident reagoval na problémy hned a razantně přímo na místě. Což vyvolalo pozornost médií možná skoro větší než detaily o samotném letu Sojuzu nebo programu rozvoje kosmodromu...

květen 2016

Kam směřuje Makedonie?

Makedonie, bývalá jugoslávská republika, má pro Evropskou unii aktuálně velký význam: hlavně proto, že v době uprchlické krize uzavřela tzv. balkánskou cestu, což oceňují zejména státy Visegrádu a Rakousko. Jenže Makedonie prochází (opět) těžkou vnitropolitickou krizí, jejíž možné následky jsou zatím nejednoznačné.

Od poloviny dubna tohoto roku probíhají po celé zemi masové protivládní demonstrace, které zřejmě budou eskalovat kolem 5. června. Na tento den totiž vládní koalice VMRO-DPMNE vyhlásila parlamentní volby, které chce celé spektrum politických sil bojkotovat – od explicitní levice přes sociální demokraty po albánskou stranu DUI. Existují velké obavy z eskalace násilí a provokací, podněcujících opět etnické konflikty. Zdůrazňují opět, protože už v roce 2001 stála Makedonie před občanskou válkou právě kvůli napětí mezi Albánci a Makedonci. Současné protesty jsou však multietnické a sociálně se týkají průřezu celou makedonskou společností. V pozadí stojí zá-

jem na dodržování principů právního státu a odmítání autoritářských a korupčních projevů vládnoucích stran, v první řadě VMRO.

Lidé totiž vyšli do ulic nejprve v hlavním městě Skopje poté, co prezident Ivanov udělil amnestii všem 56 politikům, kteří byli zapleteni do rozsáhlého zneužívání moci včetně mohutného skandálu s odposlechy. Demonstranti žádají odstoupení prezidenta, opětovné zavedení vyšetřování proti amnestovaným politikům a odložení termínu parlamentních voleb. Vláda však, podporována různými pověstnými západními nevládními organizacemi (na prvním místě bývá uváděna Nadace Konrada Adenauera), tyto požadavky odmítá.

Jakkoli Evropská unie uznává roli Makedonie v uprchlické krizi, vzájemný poměr je nanejvýš komplikovaný, až zasunutý do slepé ulice. Úsilí Skopje o členství v EU trvale blokuje Řecko: na severu Řecka se totiž rozkládá region se jménem Makedonie, a Řekové mají obavy z případných územních nároků uplatňovaných ze Skopje. Proto se země smí oficiálně jmenovat jen *Bývalá jugoslávská republika Makedonie*, v anglické zkratce FYROM. Kvůli sporům o název byly v roce 2005 zmrzeny přístupové rozhovory mezi EU a Makedonií. A nyní EU neví, jak se k Makedonii chovat, čemuž odpovídají ambivalentní reakce z Bruselu na aktuální státní krizi: na jedné straně opatrná kritika amnestie a počínání strany VMRO, na druhé straně třeba podpora makedonské vlády ze strany Evropské lidové strany, tedy nejsilnějšího subjektu v Evropském parlamentu.

V každém případě první červnový týden bude pro Makedonii a její obyvatele nehledě na počasí velmi horký...

květen 2016

O co jde dnes sudetským Němcům?

Je to nepochybně historický a politický průlom: česká vláda poprvé vyslala svého zástupce na sudetoněmecký sraz. Jakkoli vůbec nemám v úmyslu zmírňovat kritiku, která se snesla na hlavu tohoto vládního zástupce, takto ministra kultury Daniela Hermana, chci zdůraznit, že šlo o vládní iniciativu podpořenou premiérem Sobotkou, tedy nikoli o jakýsi svévolný skutek jednoho z ministrů. Herman však jel do Norimberku rád, ostatně jen svou účastí potvrdil to, co platí po desetiletí: česká katolická církev patřila a patří ke spolehlivým partnerům sudetských

Němců, sdružených v Sudetoněmeckém landsmanšaftu, a svým způsobem vrací to, co do ní landsmanšaft před listopadem 1989 investoval.

Účast člena české vlády na sudetoněmeckém srazu prý přispěje k dalšímu pokroku ve smířování mezi sudetskými Němci a Čechy, aspoň vedení landsmanšaftu to tvrdí. Ale copak jsou česko-německé vztahy špatné? Rád bych připomněl skutečnost, na kterou se čím dál více zapomíná a jejímž prizmatem však nutno vidět právě vztah Čechů k sudetským Němcům: Byli to sudetští Němci, jejich velká většina, kdo rozbili svého času Československou republiku a otevřeli tak cestu nacistické okupaci, na níž se s entuziasmem podíleli. Museli-li po válce opět z velké většiny z Československa odejít, nebylo to na základě rozhodnutí československé vlády a prezidenta Beneše (ono by to ani nebylo možné), ale rozhodnutím hlavních mocností protihitlerovské koalice, které – po tom, co se v Evropě odehrálo – oprávněně spatřovaly v německých menšinách potenciální hrozbu a vyhověly jejich dříve úpěnlivému volání *Heim ins Reich!*

Po válce založili Henleinovi pohrobci, opět velkou většinou bývalí aktivní nacisté, Sudetoněmecký landsmanšaft a co mohli, torpédovali pozitivní vývoj československo-(západo)německých vztahů. A podobně jako sudetoněmečtí bossové počátkem sedmdesátých let brojili proti první smlouvě o normalizaci vztahů mezi ČSSR a NSR, jejich pokračovatelé hlasovali v roce 2004 v Evropském parlamentu proti přijetí České republiky do EU!

Co lze tedy spatřovat za jejich náhle rozevřenou náručí a rozesmátými obličejí, vyvolávajícími až šokující devótnost české vlády? Nepochybně změnu politické taktiky. Sudetští Němci jsou v tom mistři, navíc dobře znají národ český a mají s ním bohaté zkušenosti. Současné počínání landsmanšaftu nelze také vyjímát z celkové politiky Svazu vyhnanců (BdV), jehož je součástí; z politiky, která odráží jak evropské integrační procesy, tak generační výměnu. Nový předseda BdV Bernd Fabritius prohlásil, že v 21. století „*nejde primárně o materiální vyrovnání, nýbrž o rehabilitaci nespravedlivých individuálních osudů*“. Co si však pod tím představit, pokud jde o reálné cíle takové politiky? Tažení proti prezidentským dekretům z roku 1945 v jiném, „evropském“ hávu?

květen 2016

EUROPOL a parlamentní kontrola

Dne 11. května tohoto roku schválil Evropský parlament návrh nařízení týkajícího se rozšíření pravomocí agentury EUROPOL, tedy Evropského policejního úřadu. Jakkoli pro návrh hlasovala výrazná většina poslanců, vesměs odůvodňujících svůj hlas aktuálními teroristickými hrozbami a migrací, nelze nevidět také rub celého problému.

Nové nařízení, které má nabýt účinnosti na jaře 2017 (příčemž některé problematické úpravy jsou už v „bezprávním prostoru“ aplikovány), přináší možnost výměny dat EUROPOLU s privátními společnostmi. To se týká hlavně internetových koncernů, jako jsou Facebook, Google nebo Twitter, s nimiž agentura už udržuje jakýsi druh „kulatého stolu“. Ten teď bude legalizován.

V rámci EUROPOLU zřízené sledovací středisko už nyní prohledává internet podle materiálů s obsahem „oslavujícího násilí“ a požaduje jejich odstranění. V blízké budoucnosti mají internetové společnosti předávat EUROPOLU osobní data podezřelých uživatelů, aby proti nim mohlo být zahájeno vyšetřování. Mnoho opatření, která rozšířila pravomoci EUROPOLU, je opodstatňováno bojem proti Islámskému státu. V souvislosti s tím EUROPOL údajně zanesl do svých databází už na 84 000 osob – ale kritéria evidování jsou nejasná.

Zažíváme vůbec hektickou dobu razantního nárůstu kompetencí vnitropolitických agentur EU, kam patří nejen EUROPOL. Tyto kompetence jsou uplatňovány v praxi co možná nejrychleji, což znemožňuje společenskou a politickou diskusi. V rozpravě na plénu Evropského parlamentu k tomuto problému uvedl nezařazený řecký komunistický poslanec Sotirios Zarianopoulos (KKE): „*EUROPOL se změnil v novou represivní agenturu. Nařízení umožní odstraňování účtů na sociálních sítích, a třetí země a USA budou vědět, co děláme, a budou v tom i obchodní zájmy.*“

Jakkoli hrozby terorismu a jiná nebezpečí jsou velká a nutno na ně adekvátně reagovat, nelze na druhé straně podceňovat bezpečnost osobních dat občanů. A k tomu přistupuje skutečnost zásadního významu: EUROPOL nepodléhá sebemenší parlamentní kontrole, což obavy z možného zneužití dat jen posiluje...

květen 2016

Směrnice o kontrole, nabývání a držení zbraní - ve výboru JURI

Ačkoli je odpovědným výborem Výbor pro ochranu spotřebitele, budeme se i v právním výboru příští týden zabývat kontroverzní novelou směrnice o nabývání, držení a kontrole zbraní. Tento návrh vyvolává již řadu měsíců zvýšenou pozornost veřejnosti, a to i českých občanů. Proto osobně velmi lituji toho, že národní parlamenty nevyužily možnosti udělit tomuto návrhu tzv. „žlutou kartu“, čímž by celý legislativní proces zablokovaly a teď je to tedy na nás, europoslancích.

V Právním výboru budeme posuzovat soulad návrhu s principem subsidiarity, který zjednodušeně řečeno znamená, že EU může zahájit jednání až ve chvíli, kdy záležitosti nemohou být řešeny jednotlivě na úrovni členských států. Tradičním „strážcem“ dodržování tohoto principu je švédský parlament, který je nejvíce aktivní v zasílání odůvodněných stanovisek do výboru JURI, tentokrát se přidal i polský Senát. Oba orgány se shodně domnívají, že předložený návrh Komise principu subsidiarity odporuje, alespoň v některých svých částech. Některé části návrhu jsou z pohledu těchto orgánů tak nejasné a nesrozumitelné, že to znesnadňuje, až znemožňuje posouzení uplatňování zásady subsidiarity.

Cílem směrnice podle Komise je realizovat plán boje proti nedovolenému obchodování se střelnými zbraněmi a výbušninami v EU. Já však i nadále trvám na tom, že revize směrnice bude mít negativní dopady na držitele legálních zbraní – ať již sportovní střelce, myslivce, či sběratele historických zbraní. Cílem revize směrnice by mělo být zvýšení bezpečnosti evropských občanů, nikoli však přijetím jakéhokoli opatření unáhleně a bez rozmyslu. Jsem nadále přesvědčen, že některá navrhovaná opatření jdou nad rámec tohoto cíle. Podle mého názoru lze uspokojivých výsledků dosáhnout stejně dobře, pokud bude členským státům ponechán větší prostor, aby samy rozhodly o tom, jaké kroky se mají podniknout. Při hlasování se proto postavím na stranu těch, kteří o souladu návrhu s principem subsidiarity důvodně pochybují.

Směrnice o kontrole, nabývání a držení zbraní ve výboru IMCO

Když jsem měl poprvé možnost seznámit se s návrhem Evropské komise, týkající se novelizace směrnice Rady 91/477/EHS „o kontrole nabývání a držení zbraní“, naskočila mi podobně jako řadě českých občanů, obrazně řečeno, husí kůže. Ztotožňoval jsem se s drtivou většinou vzkazů, které mi začaly chodit od různých zájmových sdružení, např. myslivců, ale i řadových občanů, jejichž koníčkem je třeba sportovní střelba. A protože je mým úkolem především hájit zájmy občanů a jejich názor je zásadním vodítkem při mé práci europoslance, chtěl bych i na tomto místě za všechny podněty poděkovat.

Byl jsem určen tzv. stínovým zpravodajem naší frakce ve Výboru pro ochranu spotřebitele a předloženým textem jsem se opravdu seriózně a do hloubky zabýval. Absolvoval jsem celou řadu setkání s našimi odborníky na danou problematiku, včetně zástupců z Ministerstva vnitra, sdružení Gun-lex a účastnil jsem se i veřejného slyšení na půdě Evropského parlamentu.

Došel jsem k závěru, že návrh Komise, tak jak nám byl předložen, je lidově řečeno „ušitý horkou jehlou“ a ve stávající podobě prostě nepřijatelný. Chápu snahu po útocích v Paříži a dalších teroristických hrozbách reagovat. Nemyslím si ale, že by to mělo být takto unáhleně a nepromyšleně.

Nemohu proto souhlasit s hlavní myšlenkou návrhu, kterou je striktní zákaz držení automatických i poloautomatických zbraní soukromými osobami a společnostmi. Nemohu se ani přiklonit k myšlence úplné harmonizace. Troufám si totiž tvrdit, že Česká republika má v této oblasti velice schopné odborníky, silné „know how“, a především vysoce kvalitní a fungující legislativu. Ta například vyžaduje zbrojní průkaz de facto pro všechny kategorie zbraní, což v řadě členských států EU vůbec neplatí. Tudíž z mého pohledu přichází v úvahu pouze „minimální“ harmonizace, zaručující, že nedojde ke snížení našich českých standardů.

V předloženém návrhu vidím také několik sporných bodů, které jsou pro mě natolik zásadní, že si, bez jejichž odstranění neumím představit, že pro návrh zvednu ruku. Na druhou stranu je třeba říct, že v textu Komise je celá řada pozitivních prvků. Myslím kupříkladu širší výměnu informací napříč EU, povinné zdravotní prohlídky pro držitele zbraní, sjednocení značení palných zbraní a střeliva, stejně jako zavedení centrálního evropského registru palných zbraní. Tady může Česká republika sloužit jako vzor, protože v současnosti disponuje jen málo zemí takovým registrem zbraní, jaký máme zavedený v ČR. A určitě by se našlo více takových pozitivních opatření. Komise svou díl práce odvedla a nyní je na Parlamentu a Radě, aby dokument dokázaly upravit do přijatelné podoby.

Ve výboru Pro ochranu spotřebitele (IMCO) jsem podal 39 pozměňovacích návrhů, které se zaměřují mimo jiné na přijetí příslušných výjimek pro vystavování historických zbraní v muzeích a usilují také o to, aby nebyl nijak ohrožen výcvik ani výzkum v armádě či Policii. Podal jsem také několik otázek na Komisi, která má povinnost nám, europoslancům, odpovědět a vysvětlit například, jaké budou ekonomické dopady nové legislativy. A to včetně možného dopadu na maloobchodníky a zejména pracovní místa.

Lituji toho, že národní parlamenty nevyužily své možnosti vystavit návrhu Komise tzv. “žlutou kartu”, čímž by celý legislativní proces zabrdily, takže teď je to na nás, europoslancích. Není bez zajímavosti, že již příští týden budeme v mém druhém výboru (pro Právní záležitosti) hlasovat o souladu návrhu s principem subsidiarity. Ten říká, že Unie může přijmout opatření pouze v případě, že řešení určité záležitosti nemůže být dostatečně zajištěno samotnými členskými státy. Já trvám na tom, že revize směrnice bude mít negativní dopady na držitele legálních zbraní – ať již sportovní střelce, myslivce, či sběratele historických zbraní přesvědčen, že některá navrhovaná opatření jdou nad rámec cíle vytýčeného Komisí, tedy boji proti nelegálnímu držení a obchodování se zbraněmi a výbušninami. Podle mého názoru lze uspokojivých výsledků dosáhnout stejně dobře, pokud bude členským státům ponechán větší prostor, aby samy rozhodly o tom, jaké kroky se mají

podniknout. Při hlasování se proto postavím na stranu těch, kteří o souladu návrh s principem subsidiarity důvodně pochybují.

Myslím si, že pozornost by se měla zaměřit především na boj proti nelegálním zbraním. Tady spatřuji největší bezpečnostní rizika, protože většina trestných činů je spáchána právě nelegálně držnými zbraněmi.

Osobně se domnívám, že v civilizovaném světě je regulace zbraní potřebná. Nejsem pro co nejvolnější úpravu, ale pro normu, která bude co nejvyváženější, nesníží standardy platné v České republice, ale naopak přispěje ke zvýšení bezpečnosti našich občanů.

květen 2016

„Odstrašíme Rusko“ aneb Zahrajeme si na vojáky

Titulky médií si naštěstí hodně lidí přebralo po svém a docela reálně. Psát o tom, že se země „Visegrádu“ (V4) domlouvají na vyslání pár stovek vojáků do jakési rotující mise v Pobaltí s cílem „odstrašit Rusko“, je vážně spíš úsměvné, než aby to snad mohlo Rusko vyděsit. Propagandistický cíl je tu sice jasný, ale se slůvkem *odstrašit* se hned vynořuje podobně znějící *zesměšnit* – to se podle všeho autorům rozhodnutí a hlavně těm, kteří ho prezentují veřejnosti, povedlo. A lidé to bez povšimnutí a pobavení skutečně nenechávají – jak ukazují vtipné reakce například na internetových sítích.

Co je ale také „zajímavé“, že informace o iniciativě a dohodě ministrů obrany V4 přišla ve stejném čase, jako oznámení z jednání ministrů zahraničí NATO. A ti ještě před svým červencovým summitem s tématem posilování vojenské přítomnosti Aliance v blízkosti hranic s Ruskem došli k závěru, že by bylo dobré ještě před tímto krokem znovu s Ruskem jednat. Nedělám si iluze o skutečném zájmu představitelů NATO férově s Ruskem situaci rozebrat (údajné hrozby, radary atd.), a je to podle všeho jen snaha ospravedlnit si příští vojenské kroky. Stačí se zamyslet nad tímto výrokem britského ministra zahraničí Philipa Hammonda: *„Děláme věci, které by mohly být nesprávně vykládány... Věříme, že prostřednictvím Rady NATO-Rusko jde o nejlepší způsob, jak se vyhnout tomu, aby Rusko mohlo tvrdit: Nebyli jsme informováni, neznali jsme podrobnosti“*.

Ale je to přece jen trochu zvláštní rozdíl v postupech. Zdá se, že V4 se snaží být „papežštější než papež“. Zase se chceme někomu zalíbit a zavděčit. Abychom na to, jako v případě protiruských sankcí, opět doplatili, kdežto ti, co nás k podobným krokům tlačí, ze situace nakonec profitují. Stačí připomenout čilé obchodování USA s Ruskem v řadě komodit. A to už nechávám stranou podrobnější komentování různých poplašných teorií o tom, jak se Rusko chystá podrobit si Pobaltí, a proto je potřeba mu ukázat sílu, nebo o uměle rozdmýchávaném strachu před údajnou ruskou hrozbou v Polsku. Kdo bude ze situace těžit je jasné – peníze se pohnou na konta armádních rozpočtů v zemích NATO, mnout ruce si budou generálové.

Co dodat – podobné „hry na vojáky“ jsou nejen nebezpečné, ale také odčerpávají horentní sumy prostředků, které by mohly lidem sloužit mnohem smysluplněji. A skutečnost, že to „zadupání“ pár stovek párů vojenských bot ze zemí V4 v Pobaltí asi nebude slyšet ani na ony hranice s Ruskem, natož aby ho snad „odstrašilo“, asi už není třeba víc rozebírat...

květen 2016

Německá levice po sjezdu a před volbami

Ve dnech 28. až 29. května se konalo v Magdeburgu první zasedání 5. sjezdu strany Levice (Die Linke). V souvislosti s aktuální situací v Německu, zejména pak pokud jde o migrační problém, vzestup krajní pravice a stále větší mocensko-vojenské ambice německé vlády pod vedením CDU/CSU, bylo toto zasedání hlavně ze strany médií sledováno ze dvou základních úhlů.

Tím prvním byly poměry uvnitř Levice. Komentátoři se shodovali v tom, že strana je stabilní a dokáže fungovat i bez svých dlouholetých charismatických „otců“ Gregora Gysiho a Oskara Lafontaine. Pokud jde o ostrý boj vnitrostranických křídel (socialistické levice, komunistické platformy, emancipované levice, antikapitalistické levice atd.), který byl vždy pro Levici příznačný a stranu velmi oslaboval, bylo možné konstatovat alespoň „studený klid zbraní“. Ten byl zjevně vynucen vážnými volebními ztrátami z března tohoto roku, kdy Levice ve třech zemských volbách zaznamenala ztrátu 100 000 hlasů, a to hlavně ve prospěch pravicově populistické Alternativy pro Německo (AfD).

Druhý úhel pohledu se týkal vyzařování strany navenek. Tady byl většinou konstatován problém v tom, že Levice nemá vůči AfD účinnou strategii. Jedni chtějí proti populismu zprava aplikovat ostrý sociální populismus, jiní navrhují společný postup se sociálními demokraty (SPD) a Zelenými. Ovšem spolupráce Levice s SPD je aktuálně nejen nereálná, ale dokonce nemožná. Současné (a sjezdem opět potvrzené) vedení Levice se vůči SPD velmi ostře negativně vymezuje a ještě nedávno zvažovaná koalice SPD-Levice-Zelení zcela padla pod stůl. Lze však mít za to, že Levice nyní přistoupí k mnohem radikálnější a hlavně jiné (ve srovnání s jinými stranami) sociální politice a především se bude muset ostře a nekompromisně postavit největšímu aktuálnímu nebezpečí – expanzi NATO, válečným choutkám neseným hlavně protiruskou tendencí (kdy Německo vyzařuje velmocenské ambice podložené i vojensky) a politickému posunu doprava na celém kontinentu.

Německá Levice přestála už mnohé i velmi vážné peripetie a lze si jen přát, aby se v relativně konsolidovaném stavu vypořádala v příštím roce s volbami do Spolkového sněmu, ze kterých by měl vzejít i nový spolkový kancléř. Nebo kancléřka. To bude důležité nejen pro Německo, ale i pro celou Evropu.

červen 2016

„Důstojná poslankyně“, nebo jestřáb s prezidentskou ambicí?

Po výměně za dva ruské vojáky je Naděžda Savčenkova na Ukrajině jen pár dnů, ale už se s ní pojí bezpočet označení. Vedle – možná pro zvýšení atraktivitu nepřesného „pilotka“ – je navigátorka a operátorka bitevního vrtulníku na ukrajinské vládní úrovni nazývána hrdinkou, nekritickými obdivovateli „důstojnou poslankyní“ a vlastenkou.

Jenomže střízlivější hlasy o Savčenkové třeba mluví jako o radikální nacionalistce, obdivovatelce tvrdosti nebo tvrdohlavé ženě s přebujelou ambicí. A nakonec ti, kteří pro Naděždu Savčenkovou a její obdiv k uniformě a válčení pochopení nemají, ji pak častují označením provokatérka, nenávislná fanatička a podobně.

Právě tato nanejvýš kontroverzní žena ovšem před pár dny poněkud šokovala i své příznivce a obdivovatele, nečkuli pak nejvyšší ukrajinské politiky výrokem, že je připravena stát se i hlavou státu. V přítomnosti prezidenta ve funkci to muselo být pro Petro Porošenka docela překvapení, když údajně už před tím jistou politickou „neomalenost“ – pro někoho možná sebevědomí a přímou upřímnost – okusila na vlastní kůži protřelá politička Julija Tymošenková. Nedávno ještě ikonu nové Ukrajiny v očích Západu a zároveň symbol protiruských nálad a tlaků měla nová hvězda ukrajinské politiky Savčenková hned na letišti po příletu zpražit ve snaze o přátelská gesta odmítnutím snahy o obejmání chladným komentářem, že zase až tak blízké si nejsou...

Možná už v tom okamžiku si mohly nejen ukrajinské politické špičky, ale i veřejnost uvědomit, že to s notně sebevědomou „hrdinou“ nebudou mít zrovna jednoduché. A co teprve, kdyby se pokusily si představit, že by se Naděžda Savčenková skutečně stala ukrajinskou prezidentkou. Kam by asi zamířila země už tak dost nevypočitatelná v čele se ženou, která bez mrknutí oka mluví o možnosti třetí světové války jako o něčem klidně možném. U příslušnice armády, tím spíš hodně militantně naladěné, možná nic tak překvapivého, že uvažuje i o variantě budoucnosti s válečným konfliktem. Ale nejvyšší představitelé státu by snad měli spíš stranit diplomacii a jiným hodnotám, než je harašení zbraněmi. Organizace Amnesty International měla vyslovit v souvislosti s Naděždou Savčenkovou podezření z válečných zločinů, což by také nebylo to nejlepší předurčení pro vysokou politiku...

I komentátoři a pozorovatelé, kteří nejsou právě velkými přáteli Ruska, ale nastraženě zvedají varovné hlasy. Podle nich média nekriticky vytvořila symbol, který se může vymykat zvyklostem i na divočejší ukrajinské politické scéně. Černobílé myšlení Savčenkové nejen, že se nehodí do vrcholné politiky, ale může i současným ukrajinským špičkám dělat problémy. Kromě toho, že může ohrožovat i přímo jejich posty. Není málo pochyb také o tom, jak se s novou rolí, enormním tlakem médií i s nevšední pozorností veřejnosti vyrovná samotná v politice nezkušená příslušnice armády. Zdá se, že právě zmíněné může být za ambiciózními plány Naděždy Savčenkové, kte-

rá jedním dechem jako spasitelka Ukrajiny mluví o svém plánu likvidovat korupci, modernizovat a zabezpečit prostředky armádě, vrátit do země zajatce, vyjednat sporné otázky s protivníky z Donbasu a tak dále a tak dále.

Ať tak či jinak, jsou podle všeho hodně trefná často uváděná slova o tom, že výměnou za dva vojáky Rusko poslalo Ukrajině zpátky pořádně tvrdý oříšek v podobě Naděždy Savčenkové, alias „jestřába“ s prezidentskou ambicí.

červen 2016

Jak je to s neutralitou Švédska a Finska

Jsou Finsko a Švédsko skutečně neutrálními státy? Formálně ano. Ve skutečnosti nikoliv. Ve skutečnosti se stále více a více zapojují (a to velmi aktivně) do vojenských struktur NATO a EU, což aktuálně znamená i to, že se s nimi počítá v rámci současné protiruské politiky.

Jednání ministrů zahraničí členských států NATO, které proběhlo 20. května v bruselském hlavním stanu aliance, zaznamenalo premiéru: poprvé se ho zúčastnili ministři zahraničí Švédska (Margot Wallströmová) a Finska (Timo Soini), aby se podíleli na debatě, jak by v budoucnu mohlo NATO více kooperovat s Evropskou unií. Generální tajemník NATO Jens Stoltenberg při té příležitosti zmínil „*důležitou roli, kterou Švédsko a Finsko hrají v záležitostech společných zájmů*“, a – máje na mysli právě tyto dva členské státy EU – prohlásil: „*Potřebujeme více účasti EU na manévrech NATO a více účasti NATO na manévrech EU.*“

Ačkoliv Švédsko a Finsko jsou oficiálně neutrální, jejich bezpečnostní politika se od počátku devadesátých let silně orientuje – a to ofenzivně – na spolupráci s NATO a na účast ve vojenských strukturách EU včetně zahraničních misí. Nejen to: oba státy systematicky rozšiřují své snahy kooperovat s některými členskými státy NATO mimo tuto alianci. Jednoznačným příkladem toho je vojenské seskupení NORDEFKO (Nordic Defence Cooperation), etablované v roce 2009 a skládající se ze Švédska, Finska a členských států NATO Dánska, Norska a Islandu. Prostřednictvím tohoto seskupení chtějí jeho členové kooperovat ve všech vojenských oblastech a účastnit se operací vedených jak NATO, tak pod vlajkou EU. NORDEFKO je

tak nástrojem pro co nejtěsnější napojení údajně neutrálního Švédska a Finska na NATO za situace, kdy prý obyvatelstvo těchto dvou zemí není ještě dostatečně propagandou vystrašeno, aby souhlasilo se vstupem do NATO.

Postoje ohledně zrušení oficiální neutrality a vstupu do NATO nejsou v obou zemích jednoznačné, ačkoliv NATO v čele s USA na vstup naléhá. Pravice je pro, tradičně „pevní“ socialisté – zatím – proti, ale většina, hlasující pro vstup, není ve Švédsku ani ve Finsku na dohled. Ono přece jen, podílet se takto explicitně na obklíčování Ruska ze severu není to, pro co by Švédové a Finové horovali...

Co tedy s tím? Osvědčený postup á la „chytrá horákyně“: zachovávat formální neutralitu a oficiálně být mimo NATO, a zároveň posilovat a rozšiřovat vojenskou spolupráci jak s aliancí, tak s EU. A tak je zde na jedné straně NORDEFSCO a na straně druhé tzv. Severní bojová skupina (Nordic Battlegroup) Evropské unie, složená ze Švédska, Finska, Litvy, Lotyšska, Estonska, dále pak Irsko (které je také formálně neutrální) a Norsko, které není členem EU, zato však NATO.

Inu, neutralita jako vyšitá!

červen 2016

Ideopolicie proti ideodiverzi

(Poznámka k novému týmu české policie proti „ruské propagandě“)

„Především daný tým vzniká na základě doporučení ze zahraničí, kde již podobné týmy vznikly – a rad Velkého bratra je třeba si vážít. Za druhé, v politické elitě panuje nejistota, pokud jde o budoucnost. A je třeba stmelit zemi, což se nejlépe děje, když existuje jasný obraz nebezpečného nepřítele. K tomu se nějaké ministerstvo pravdy a ideopolicie hodí,“ uvedl profesor Oskar Krejčí, připomínaje George Orwella, na konto vznikající zvláštní skupiny ministerstva vnitra, která má *„sledovat manipulace prokremelských médií i aktivity na internetu či sociálních sítích“* (M. Chovanec). A to v rámci *„zamezení vlivu informační války ze strany Ruska“*. Tento nový specializovaný tým se tedy měl zabývat ničím jiným než ideologickou diverzí (což byl svého času vysmívaný kus žargonu studené války) a podle českého ministerstva vnitra má *„naučit úředníky lépe sdílet informace a rychleji upozorňovat na rizika, která mohou cílené dezinformace přinášet“*.

Je zapotřebí nepřítele. Vnějšího i vnitřního. Nepřítel je přínosný a tedy dobrý: jako důvod pro sypání peněz, pro klasifikaci a třídění obyvatel na spolehlivé a nespolehlivé. A koneckonců pro opodstatnění své moci. A brzy bude možné tázat se (nejprve) státních úředníků na jejich poměr k nepříteli státem určenému a ideologicky potíranému. Následně pak kádrovat a vylučovat z houfu těch poslušných a spolehlivých. Do doby, než se třeba objeví úplně jiný nepřítel. Ale i to George Orwell předpověděl, neboť jeho futurologická vize z románu 1984 se vůbec netýkala stalinistického Sovětského svazu, jak se svého času tvrdilo.

Bude nepochybně zajímavé sledovat, jací odborníci v ideodiverzním týmu zasednou a hlavně jaké budou jejich výstupy a doporučení státním úředníkům. Jakým způsobem budou rozlišovat pravdu od manipulace, ale též jaké následky pro ně třeba bude mít, když se fatálně zmýlí. Asi žádné. Meteorologové také nejsou postihováni za mylné předpovědi. Tím nechci říct, že zřízení ideopolicie při českém ministerstvu nemá význam. Má. Obávám se ale, že pouze jako výstražný projev porušení zásad právního státu.

červen 2016

Pokus o sjednocení levice v Rakousku

Levicová scéna v Rakousku výrazně ožívá, očividně jako reakce na vzestup krajní pravice a zklamání z praktické politiky sociálních demokratů. O víkendu 4. až 5. června 2016 proběhl ve Vídni kongres nového levicového hnutí označovaného jako Aufbruch, což lze přeložit Průlom nebo také Povstání. Kongres co do svého rozsahu nemá obdoby v celé poválečné historii Rakouska, neboť bývalou tovární halu na kraji Vídně zaplnilo na tisíc delegátů, rozhodnutých vytvořit – slovy jednoho z organizátorů kongresu – „*novou politickou sílu, která bude jak radikální, tak srozumitelná pro občany; sociální problémy je třeba řešit antikapitalisticky*“.

Většinu účastníků kongresu tvořili lidé ve věku dvacet až třicet let, ale bylo zde i mnoho starších, včetně těch, kteří se už v minulosti politicky angažovali. Byli zde členové Komunistické strany Rakouska, mladí sociální demokraté a Zelení, nespokojení s politikou svých dosud mateřských stran, zástupci antiglobalizačního hnutí Attac, ak-

tivisté tzv. autonomních skupin či různých občanských iniciativ. Ti všichni projeví ochotu, ba nutnost táhnout za jeden provaz mimo jiné pod heslem, se kterým by asi připravovaná česká státní ideopolicie měla velký problém:

Kongresu předcházely zhruba roční diskuse po celé zemi v menších rámcích, kdy se také navazovaly kontakty a vytvářela tolik potřebná důvěra. Ukázalo se přitom, jak jsou dnes důležité, nenahraditelné elektronické formy komunikace a nová média.

Po úvodním kongresu ve Vídni má Aufbruch tyto nejbližší cíle: po celém Rakousku vytvořit síť místních skupin, pokud možno také ve velkých průmyslových podnicích a v městských čtvrtích. Do konce tohoto roku uskutečnit v Rakousku na 300 vlastních politických akcí, na podzim dosáhnout celostátního etablování jako politické hnutí. A jako takové se zúčastnit příštích voleb do Národní rady, tedy federálního parlamentu.

První kampaň chce Aufbruch vést pod heslem „Boháče si už nemůžeme dovolit“ (opět něco pro naši „ideopolicii“!), kdy nosnými tématy při oslovení veřejnosti má být dostupnost bydlení, pracovní místa a zdravotní péče. Aufbruch má ambice stát se protiváhou jak krajně pravicové Svobodné rakouské strany, tak vládní koalici spleené ze sociálních demokratů a konzervativců.

Pro českou levici bude nepochybně minimálně zajímavé sledovat, jak si Aufbruch povede a čeho dosáhne. A možná to bude i inspirující.

červen 2016

Evropská komise a „migrační partnerství“

Na plenárním zasedání Evropského parlamentu dne 7. června jsme byli seznámeni s plány Evropské komise týkající se problému migrace; jak uvedl komisař pro migraci, vnitřní záležitosti a občanství Dimitris Avramopoulos, jedná se o tzv. nový rámec pro migrační partnerství, kdy EU hodlá uzavírat individuální partnerství s klíčovými třetími zeměmi původu a tranzitu uprchlíků. Cílem je, vedle potírání příčin migrace, omezení neregulované migrace do Evropy. Koncept představený Komisí staví na zkušenostech z dohody uzavřené mezi EU a Tureckem, jakkoli problematické.

„Migrační partnerství“ hodlá EU nabídnout nejprve Tunisku, Nigeru, Nigérii, Mali, Etiopii, Senegal, ale také Jordánsku a Libanonu, přičemž další státy mohou následovat. „*Chceme tyto země přesvědčit, aby braly zpět nelegální migranty. Rádi bychom dosáhli toho, aby tyto země důsledně vystupovaly proti obchodu s lidmi a účinně zajišťovaly své hranice,*“ uvedl komisař Avramopoulos. V letech 2016-2020 by měla EU vyčlenit na „migrační partnerství“ osm miliard eur.

Tento krok vítám, i když přichází opožděně. Je v souladu s tím, co zejména ze strany levice zaznívalo od počátku migrační krize: totiž, že je třeba eliminovat příčiny migrace a pomáhat jejím obětem v tom, aby neopouštěly své rodné země, své přirozené prostředí. Na otázku, jak by měla být nastavena hranice „migračního partnerství“, tedy s kterými zeměmi by měla EU v tomto směru jednat, jsem odpověděl, že je nutno jednat bez selekce, tedy nikoho předem nevykloučovat, ale prioritně jednat se státy s největším sociálně-ekonomickým zatížením. Podle něj je nutno zavést mechanismus přímé kontroly využití finančních prostředků poskytnutých Evropskou unií za využití praxe lidí, kteří mají zkušenosti s přerozdělováním peněz z EU – viz třeba Lékaři bez hranic.

Další otázka se týkala mechanismů, které by EU měla vůči migraci aplikovat, a toho, do jaké míry může být analogií dohoda uzavřená s Tureckem. Vyjádřil jsem pochybnost, že právě dohoda s Tureckem je tím správným příkladem, neboť chování této země už při vyjednávání smlouvy silně připomínalo vydírání, což by EU neměla připouštět. Věci, které se zdály být naprosto nemožné a nevyjednatelné, se ukázaly při jednání jako možné, takže jsem přesvědčen, že diplomatickými a ekonomickými nástroji lze jednat se všemi.

„*Evropa zažívá bezprecedentní nelegální migrační toky způsobené geopolitickými a ekonomickými faktory,*“ stojí v oficiálním představení plánů Komise týkajících se „migračních partnerství“. Přiživují je bezohlední převaděči, kteří se snaží využívat zoufalství zranitelných osob. Loňský rok od přijetí Evropského programu pro migraci ukázal, že migrační politika uvnitř Unie a mimo ni má přímou souvislost.

červen 2016

Problém zvaný „landgrabbing“ a Evropská unie

Čemu se říká landgrabbing? Masivnímu přisvojování si půdy, hlavně zemědělských ploch nebo ploch takto využitelných, a to ekonomicky a politicky silnými subjekty, ať už státními nebo soukromými.

Získávání půdy se částečně odehrává nelegitimně a ilegálně, což bývá nazýváno „krádeží půdy“. Landgrabbing je velmi vážným globálním problémem: půda bývá ve velkém rozsahu skupována či jinak nabývána zejména v chudých a rozvojových zemích, přičemž růst zájmu přináší růst cen. Pokud noví majitelé do takto získané půdy v cizině investují, je tomu buď z důvodu produkce výnosných (a prodanou zemi třeba nepotřebných) zemědělských komodit, nebo pro čistou spekulaci. Landgrabbing se stal pro lidstvo obecně závažným problémem.

Masivní ničení přírody

Souvisí s ním totiž přímo jak masivní ničení životního prostředí (zejména likvidací lesů a pralesů), tak chudoba tlačící na nízké ceny půdy pro zahraniční kupce. Podle odhadů prodaly rozvojové státy cizím subjektům jen od roku 2001 přes 220 milionů hektarů své půdy.

Pár příkladů: v roce 2008 nakoupila tehdy ještě jednotná a fungující Libye na Ukrajině půdu o celkové rozloze 250 000 hektarů. Čína získala v Demokratické republice Kongo údajně pozemky o rozloze 2,8 milionu hektarů. Katar si koupil v Keni 40 000 hektarů půdy. Uganda se stále soudí s německým výrobcem kávy, společností Neumann Kaffee Gruppe, o 2500 hektarů kávových plantáží, odkud byli malí zemědělci částečně doslova vyhnáni bez náležitého vyrovnání... Obecně se však má za to, že evropští aktéři jsou v tomto problému spíše mimo hru.

K dispozici je studie

Evropský parlament má nyní k dispozici studii o landgrabbingu, jejíž vypracování před časem zadal nizozemskému Institutu pro sociální studia (ISS). Studie ústí v jasný a překvapivý závěr: role Evropy, resp. Evropské unie, při landgrabbingu a s ním spojeném případném porušování lidských práv je dalekosáhle podceňována.

Od začátku tohoto století do září 2015 po celém světě skoupeno minimálně 56 milionů hektarů půdy. Studie uvádí, že evropští aktéři získali v 323 případech na 5,8 hektarů půdy mimo prostor EU, ale autoři studie se domnívají, že se jedná jen o pověstnou špičku ledovce. Landgrabbing je výnosný globální byznys, při kterém bohatí bohatnou a chudí ztrácejí, kde jsou potírány zájmy drobných zemědělců, stavitelů a dalších uživatelů bez patřičné ekonomické a politické moci.

Byznys je byznys

„Kormidelníci“ EU mají, pokud jde o landgrabbing, velký prostor k úvahám i jednání. Vůbec jej však nevyužívají a já velmi vážně pochybuji o tom, zda vůbec někdy budou. Byznys je přece byznys a ten požívá v Unii nejvyšší možné ochrany...

červen 2016

Čistý sport, nebo špinavá politika?

Mezinárodní olympijský výbor potvrdil 21. června předchozí rozhodnutí Mezinárodního svazu lehké atletiky (IAAF), kterým byli ruští atleti vyloučeni z nacházejících letních olympijských her. Je to rozhodnutí tvrdé, a málokdo se může domnívat, že nikoli politické. V dlouhé historii olympijského hnutí bylo k takovému opatření přistoupeno zatím pouze třikrát: v letech 1920, 1924 a 1948. Ve všech těchto případech bylo z olympiády vyloučeno Německo, a to kvůli rozpoutání první a druhé světové války.

V roce 2016 je tedy vyloučeno Rusko. Oficiálně kvůli problémům ruských atletů s dopingem. Ruskému lehkootletickému svazu je vytýkáno, že od února do března tohoto roku nevyhodnotil správně 736 dopingových testů. Světová dopingová agentura obvinila už v listopadu 2015 ruský svaz z údajného systematického dopingu; nikoli jednotlivé sportovce, jak tomu bylo dosud, ale rovnou celý svaz, a tedy i stát!

V kampani proti ruským sportovcům je hnací silou Německo, resp. jistě jeho instituce a osobnosti. Vše totiž odstartovala v prosinci 2014 televizní stanice ARD, která odvysílala dokument „*Tajná věc doping: Jak Rusko vyrábí své vítěze*“. V srpnu 2015 následoval doku-

ment „*Tajná věc doping: V říši stínů lehké atletiky*“, jehož těžištěm byla vyhodnocení, ale i spekulace týkající se krevní banky s více než 12 000 vzorky pro dopingové testy, z nichž údajně jedna sedmina má být pozitivní. Ale jak staré jsou tyto testy? Nyní ohlašované „pozitivní případy“ pocházejí z olympijských her v Pekingu v roce 2008! Proč se dnes stává důvodem k represí záležitost stará osm let, to nikdo nedokáže hodnověrně vysvětlit...

Jakými „korunními svědky“ pro IAAF jsou jeden ruský lékař, který přesídlil z Moskvy do Washingtonu, a reportér německé televizní stanice ARD. A šéf Německého lehkotletického svazu Prokop volá po úplném vyloučení Ruska z olympiády!

Domnívám se, že pokud ruští atleti pravidla porušili, je třeba s nimi jednat podle pravidel a individuálně. Ale postihnout šmahem všechny sportovce, a tím i celou zemi, to je proti pravidlům. To je nízká a podlá politika.

červen 2016

Brexit, a co dál?

List Financial Times trefně označil výsledek britského referenda za „rolnické povstání 21. století“. Jakkoli tento list rozhodně není hlásatelem levicových nebo sociálně kritických názorů, v tomto případě zřejmě nebylo možné přehlédnout, že výsledek hlasování byl svou podstatou projevem dlouhodobě neřešené sociální a politické krize Evropské unie. Ale co dál? Budou nyní hlavním problémem pro EU otázky spojené s vystoupením Spojeného království, tedy záležitosti právní, organizační a ekonomické, předvídané institutem vystoupení ve Smlouvě u EU? Nebo její „kormidelníci“ konečně pochopí, že neoliberální a asociální založení EU znamená permanentní ohrožení evropské integrace zevnitř, a že „big business“ nelze mít za mantlu a konečný cíl veškerého snažení? Otázka „a co dál“ by totiž byla naléhavá až běda i v případě, že by se občané Spojeného království rozhodli pro setrvání v EU.

Nejde ale jen o unijní „kormidelníky“. Podstatnou vinu na stavu EU a na tom, jak brexit se stal realitou, mají členské státy, zejména ty, které bez ohledu na fráze o demokracii a rovnosti hlasů určují směr. Bezohledná a až iracionální politika kancléřky Merkelové k brexitu

nepochybně přispěla, stejně tak Merkelové přitakávači, podřezávající větve i pod sebou, nedbajíce všech vážných výstrah.

Britská vládnoucí vrstva je momentálně paralyzována, na obou stranách kanálu politici usilovně přemýšlejí, jak naložit s britským referendem; jedni spěchají s podáním žádosti o vystoupení z EU, druzí nabádají k rozvaze. Snad nikdo se ale nezabývá příčinami toho, proč už Britové nechtějí být v EU. Tedy EU jako takovou, její politikou, rozhodovacími procesy, prioritami atd. V tomto difuzním prostoru vidím velkou příležitost pro levice. Pro to, aby znovu a opět hlasitě formulovala své představy o podstatě a fungování evropské integrace. Aby se snažila realizovat své myšlenky nejen na evropské úrovni, ale také v jednotlivých členských státech EU. Tedy v těch, které zbývá...

červen 2016

Jiří Maštálka

MY A EVROPSKÁ INTEGRACE

Neprodejný výtisk (not for sale)
Vydáno s podporou frakce GUE/NGL v EP